

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik LXL., št. 3
marec – sušec

Glasilozidajza

Lovska zveza Slovenije

100let

Priprava za tisk Delo Repro, d.d.
Tisk Euroadria, d.o.o., v Ljubljani
Poština je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:

Glavni urednik
Marjan Toš

Odgovorni urednik
Boris Leskovic

Franc Černigoj, Borut Jesenko,
Edvard Krašna, Boris Kryštufek,
Franc Ličer, Janko Mehle, Igor
Pičulin, Boštjan Pokorny, Vojko
Stadler.

Lektorica in korektorica

Marjetka Šivic
Tehnični urednik Milan Samar
Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovlec izhaja praviloma vsak mesec.
Ta številka je izšla v 24.000 izvodih.
Po zakonu o DDV je glasilozidajza
obdavčeno po 8,5% stopnji.

Besedila za objavo obvezno
pošljite tudi po e-mailu (ali na
disketi + izpis), uradne dopise,
potrditve z žigom in podpisom
odgovorne osebe ZLD/LD, in
fotografije pa v originalu ali na
CD. Pripišite tudi svojo telefonsko
številko.

Nenaročenih rokopisov in fotografij
ne vračamo!

Uredništvo glasila Lovlec
Župančičeva 9 – p.p. 505
1001 Ljubljana
e-mail: lovec@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Faks: (01) 24-10-927
Predstavitvene strani LZS:
<http://www.lovtvo.net>

Cene malih oglasov:

do 15 besed 4 €,
od 15 do 25 besed 5 €,
od 25 do 30 besed 6 €.
Za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.
Male oglase je treba poslati pisno in
plačati vnaprej na transakcijski
račun Lovske zveze Slovenije,
Župančičeva 9, Ljubljana,
pri NLB, d.d., Ljubljana:
02010-0015687097.

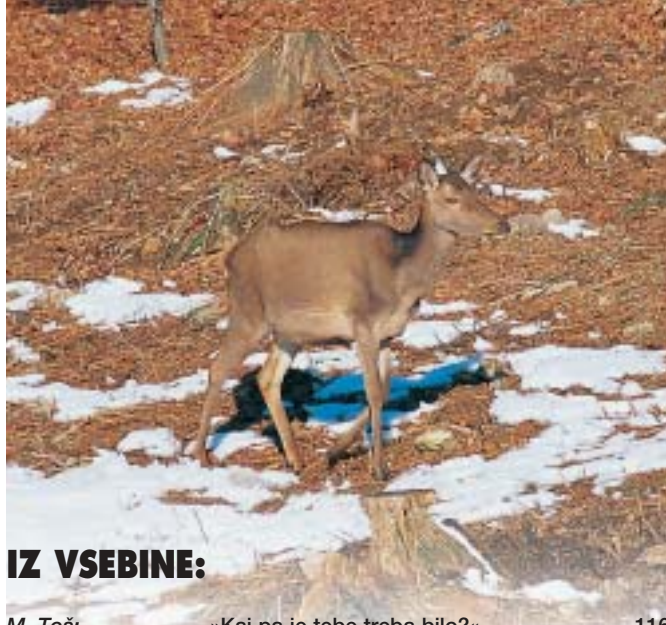

Foto: G. Bolčina – Diana

IZ VSEBINE:

M. Toš:	»Kaj pa je tebe treba bilo?«	116
IZ DNEVNEGA TISKA		118
N. Šuštarčič:	Pojasnila k predlogu novih Pravil LZS	120
H. Potočnik, I. Kos:	Nova spoznanja o ekologiji divje mačke v Sloveniji	123
B. Kavčič:	Pristrelitev puške risanice – II.	131
R. E. Širnik:	Kaj vse so o divjadi, lovu in lovcih pisali časopisi na Kranjskem ...	134
PO LOVSKEM SVETU		135
Po poročilu FAO:	Živinoreja – največja nevarnost za okolje	135
J. Mehle:	Na kratko iz tujega tiska ...	136
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		137
F. Černigoj:	Mož, ki vidi v sanjah	137
LOVSKA ORGANIZACIJA		140
F. Svetelj:	Prenovljena ljubljanska območna zveza pred novimi nalogami	140
F. Rotar:	Pomagal je sestavljati bogat mozaik slovenskega lovstva	140
B. Leskovic:	Predvidne aktivnosti ob 100-letnici LZS	141
F. Rotar:	Lovsko izobraževanje na Koroškem	142
F. Rotar:	Občutna škoda zaradi jelenjadi tudi v LD Bistra in LD Koprivna - Topla	142
T. Vrščaj:	Tradicionalni lov štirih LD iz Slovenije in Hrvaške	143
B. Krže:	Dva zanimiva pregleda odstrela jelenjadi	144
F. Rotar:	34. srečanje LPZ in rogistov v LZ Maribor	145
A. Jakše:	60 let LD Orehovica	146
Z. Kosmina:	50 let LD Izola	146
A. Kušter:	60 let LD Loče	147
K. Valtl:	60 let LD Muta	148
R. Starc:	60 let LD Lož - Stari trg	148
D. Štukelj:	60 let LD Smuk - Semič	148
M. Mali:	Razstava Narava – divjad – lovstvo ob 60-letnici LD Tržič	149
N. Družina:	60 let LD Draga - Trava	150
J. Leban:	Jubilejna tekma za pokal Baške grape	150
B. Vasa:	Obeležili 20-letnico pobratenja	151
JUBILANTI		152
MLADI PIŠEJO		153
LOVSKI OPRTNIK		154
P. Nared:	Jelenjad na Menišiji po letu 1900	154
J. Papež:	Lovlec in fotografija	155
M. Cerar:	Puklež	156
D. Vešner:	Z ženami na izlet v Prekmurje	156
D. Jakop:	Ženski lov ...	156
M. Kumer:	Lov na zajce v Srbiji	157
V SPOMIN		159
LOVSKA KINOLOGIJA		160
V. Kobal:	Sežunov memorial – širša poljska preizkušnja (ŠPP) ptičarjev	160
A. Selinšek:	IX. uporabnostna preizkušnja za nemške prepeličarje	161
B. Deberšek:	12. državna tekma po umetnem krvnem sledu	161
B. Tucovič:	Res ni potrebno tako!	162
KZS:	Predvidena legla lovske psov	163

SLIKA NA NASLOVNICI:

Medved – *Ursus arctos*

Foto: Foto Spring MB

LOVNE DOBE:

Ur. list, 101/17. 9. 2004

Srna

srnjak, lanščak:

1. 5.-31. 10.

srna, mladiči obeh spolov:

1. 9.-31. 12.

mladica:

1. 5.-31. 12.

Navadni jelen

jelen:

16. 8.-31. 12.

košuta, teleta obeh spolov:

1. 9.-31. 12.

junica, lanščak:

1. 7.-31. 12.

Damjak

damjak:

16. 8.-31. 12.

košuta in teleta obeh spolov:

1. 9.-31. 12.

junica, lanščak:

1. 7.-31. 12.

Muflon

oven, lanščaki obeh spolov in

jagnjeta obeh spolov:

1. 8.-28. 2.

ovca:

1. 8.-31. 12.

Gams

kozel, koza, kozliči obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.-31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozliči obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.-31. 12.

Divji prašič

merjasec:

1. 4.-31. 1.

svinja:

1. 7.-31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1.-31. 12.

Poljski zajec

1. 10.-15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica:

1. 11.-28. 2.

Jazbec:

1. 8.-31. 12.

Lisica:

1. 7.-15. 3.

Rakunasti pes (enok):

1. 8.-31. 3.

Navadni polh:

1. 10.-30. 11.

Alpski svizec:

1. 9.-30. 10.

Pižmovka:

1. 8.-31. 3.

Nutrija:

1. 1.-31. 12.

Fazan:

1. 9.-15. 1.

Poljska jerebica (gojena):

1. 9.-15. 11.

Raca mlakarica:

1. 9.-15. 1.

Šoja:

20. 8.-28. 2.

Sraka:

1. 8.-28. 2.

Siva vrana:

10. 8.-28. 2.

»Kaj pa je tebe treba bilo?«

Tem, ki liste Lovca so polnili,
in onim, ki so ga krojili,
mrtvim slava – živim čast
za vzorno delo – lovstvu in rasti!
Lenart Zupan

Letos mineva sto let od ustanovitve Slovenskega lovskega kluba. Pobudo za njegovo ustanovitev je dal poštni uradnik z Vrhnike, Karel Mayer, ki je odkrito razmišljal, kako slovenskim lovcem vendarle omogočiti udejstvovanje na lovu. Sklical je somišljenike in 30. januarja 1907 so v ljubljanskem Hotelu Štrukelj razpravljali o možnostih za skupno delovanje in zastopanje slovenskih lovcev. Mayer je predlagal, da bi Slovenci na dražbah delovali enotno in skupaj in da si ne bi več konkurirali. Postopoma naj bi dobili v zakup lovišča v okolici Ljubljane. V takih razpravah je bila odločilnega pomena ideja dr. Ivana Lovrenčiča, da bi ustanovili organizacijo vseh slovenskih lovcev.

Ideja je bila sprejeta z veseljem in navdušenjem, saj so v njej videli priložnost za ustanovitev osrednje, vseslovenske lovske organizacije. Na omenjenem sestanku so izvolili pripravljalni odbor in mu naložili pripravo osnutka pravil bodoče lovske organizacije. Pravila so bila pripravljena v manj kot enem mesecu in potrjena na sestanku lovcev v Hotelu Ilirija v Ljubljani 27. februarja 1907. Po sprejemu so jih posredovali v potrditev pristojnim organom deželne vlade, ki je pravila potrdila 7. aprila 1907. Nato so priprave nekoliko zastale in ustanovni občni zbor je bil sklican za 16. oktober 1907. Ta datum lahko povsem upravičeno štejemo za začetnico organiziranega slovenskega lovstva oziroma lovske organizacije na Slovenskem, katere korenine so zagotovo še starejše. A iztočnica za praznovanje okroglega jubileja lovske organizacije, ki je v slovenski narodni zgodovini odigrala vidno vlogo na različnih področjih, je vendarle omenjeni ustanovni občni zbor Slovenskega lovskega kluba v Ljubljani.

To je bil dogodek, na katerega smo lahko in moramo biti ponosni, saj se je zgodil v dokaj zapletenih narodnostnih in kulturnih razmerah na prelomu 19. in 20. stoletja. Bil je čas, ko je politično življenje na Slovenskem dobivalo vedno bolj spremenjeno podobo in ko so se v desetletju pred prvo svetovno vojno narodnostne razmere vidno zaostrovale in so se krepile težnje za narodno in politično osamosvojitve Slovencev.

Na občnem zboru 9. marca 1909 so Slovenski lovski klub preimenovali v Slovensko lovsko društvo. Takrat so tudi sklenili, naj društvo čim prej začne izdajati društveno glasilo. Prva številka glasila slovenske lovske organizacije – LOVEC – je izšla konec januarja 1910, torej slaba tri leta po ustanovitvi Slovenskega lovskega kluba. Uvodnik za prvo številko društvenega glasila, ki je v vseh prelomnih obdobjih slovenske lovske organizacije odigralo svojo vlogo, je napisal dr. Ivan Lovrenčič, in sicer pod geslom Kaj pa je tebe treba bilo?, ki smo si ga izposodili tudi za naslov tokratnega uvodnika. Ne slučajno, temveč povsem namerno, saj je pred enim mesecem vodenje našega glasila prevzela nova uredniška ekipa, ki se še kako zaveda odgovornosti in resnosti trenutka, v katerem je dobila nič kaj hvaležno nalogo, da Lovca popelje na nova pota in pomaga pri premagovanju krize lovske organizacije nasploh. Najbrž se niti ne zavedamo teže odgovornosti, ki smo

si jo naložili na ramena. Toda verjamemo v cilje, ki smo si jih zadali skupaj. S trdim delom, strpnim sodelovanjem in s pomočjo mnogih lovskih prijateljev in tovarišev želimo dokazati, da znamo in zmoremo tudi takrat, ko nam je najtežje. Aktualni čas nam ni naklonjen, soočamo se z velikimi organizacijskimi, vsebinskimi in kadrovskimi spremembami ter težavami, ko smo priče neproduktivnim preprirom za oslovsko senco, ko poslušamo preživele zgoode in prigode, ko nočemo slišati tistih, ki opozarjajo na občutne spremembe v škodo divjadi in še vedno preveč poudarjamo staro slavo in nekatere privilegije, ki pa jih je čas že zdavnaj povozil.

To je naš vsakdanjik, čas, ki nas neusmiljeno preganja in vedno znova opozarja, da je treba nekaj storiti. Brez zamer in preprirov, ob spoštovanju različnosti in drugačnosti, a hkrati z upanjem, da bomo zmogli dovolj modrosti in razuma za ohranitev izročila slovenskega lovstva in organizacije, ki je previharila mnoge viharje, a na koncu le preživela. Zakaj ji ne bi dali priložnosti tudi zdaj, ko v stotem letu doživlja nove vzpone in padce, ko je deležna mnogih nizkih udarcev in kritičnih pogledov od spredaj in zadaj. Dajmo ji novo priložnost, da se prevetri, da zaduha s svežimi pljuči, se poslovli od tistih, ki jim več ne koristi, in na stečaj odpre vrata onim, ki se veselijo stopiti na njen prag. Zavedajoč se negotovosti in majavosti podbojev, a z dovolj odločnosti in globokega prepričanja, da je mogoče na dobrih temeljih obnoviti še kako opustošeno in obubožano domačijo. Morda primerjava ni najprimernejša, saj še nismo dosegli dna, a zakaj bi slikali podobo lepše, kot je v resnici. Zdaj ne potrebujemo lepih in praznih besed, ni časa za besedičenje in leporečje, pač pa za jasno vizijo, za strateški program in organizacijsko trdnost; za njihovo uresničevanje! Tega pa ne bomo dosegli brez strokovno usposobljenih kadrov, brez ljudi, ki vedo, kam piha burja in v katero smer nese jugo. Imamo jih dovolj, le priložnost jim je treba ponuditi, da se dokažejo in izkažejo. Tistim, ki v teku s časom izgubljajo sapo in ki jih zapušča kondicija, pa pomagajmo, da si odpočijejo in naberejo svežih moči. Tako je to v življenju in drugače preprosto ne gre. Ko se je vodstvo Slovenskega lovskega društva (SLD), ki je nadaljevalo delo pred stotimi leti ustanovljenega Slovenskega lovskega kluba, odločilo za izdajanje glasila, je vedelo, da prevzema težko in veliko breme. Čas za tak korak je bil namreč negotov, ne sicer podoben zdajšnji krizi, a vseeno nepredvidljiv. Dr. Ivan Lovrenčič, slovenska lovska in kinološka legenda, mož, ki je gradil slovensko lovstvo in lovsko organizacijo in mu tudi veliko dal, je skupaj s takratnimi lovskimi tovariši in društvenimi funkcionarji verjel, da je to odločitev, ki se bo obrestovala na dolgi rok.

Za glasilo – za našega Lovca torej – so se odločili kot za dejavnik osredotočenja moči in povezovanja vseh lovcev na Slovenskem. Društvo, ki je imelo pred začetkom izhajanja glasila samo 103 člane, je v nekaj mesecih povečalo število članov na tisoč. Žal je kmalu nato nastal osip, a ne tolikšen, da bi bil projekt ogrožen. Koliko pa nas je danes? Dobrih dva-
indvajset tisoč je takšnih, ki verjamemo v poslanstvo lovstva in lovske organizacije, seveda v novih in drugačnih časih. Skoraj zagotovo nas bo počasi tudi manj; zato so kot poduk zanimive besede iz uvodnika prve številke Lovca, v katerem lahko prebiramo, »da število slovenskih lovcev postaja od dneva v dan večje, vsak lovi po svoji glavi, lovišča se od leta do

leta draže, pritožbe proti lovu pa se od hipa do hipa množe. Tako ne gre dalje! Treba je odločne roke, ki bo dala našemu lovstvu gotov pravec, gotovo smer, v kateri naj se razvija, nasprotnikom lova pa načrtala mejo: do tukaj in nič dalje!« Kako preroško in po svoje aktualno tudi za zdajšnji čas in zdajšnje razmere!

In znova listamo po zaprašenem tisku: »Slovensko lovsko društvo se je torej po treznem preudarku odločilo, da z izdajo Lovca »z energično roko poseže v te kaotične razmere«. V slovensko javnost prihaja kot – vzgojitelj, prihaja pa tudi kot – branitelj«, so poudarili takratni lovski vizionarji. Njihova programska usmeritev je bila izjemno daljnovidna in daljnosežna, lahko celo zapišemo, da je vedno znova aktualna in uporabna. Tudi za zdajšnji čas, ko v razmerah sodobne informacijske družbe in tehnologije ubiramo druga pota. Programska usmeritev je namreč velevala, »da hoče Lovec v prvi vrsti vzgajati lovce: »Lov je šola preudarnosti, vztrajnosti in doslednosti, šola prisotnosti duha, šola hladnokrvnosti. Nikjer človeka bolj ne tepeta površnost in vihravost kot v lovišču. Lov je nemajhnega pomena tudi v ljudskem zdravstvu, saj navaja ljudi zopet k naravi.«

Tako so pisali leta 1910. In kaj lahko dodamo leta 2007? Nič kaj presenetljivo novega: lov (p)ostaja odgovornost do narave in divjadi, do vsega živega, zavedajoč se pri tem globoke resnice, da v takih prizadevanjih nismo sami in osamljeni, da v prostoru tudi nismo edini odgovorni za posledice nepremišljenih ukrepov in da tudi ne moremo zgolj sami trdovratno vztrajati na okopih nikoli nezmotljivih načrtovalcev in izvajalcev ukrepov v okolju ter divjadi. Že zdavnaj smo sprejeli dialog uporabnikov prostora, nova zakonodaja pa je karte bistveno premešala in tudi drugače porazdelila vloge. To je čas naš vsakdanji, ki mu vendarle dajmo priložnost za polno obvladovanje, za doseganje strateških ciljev in odgovornosti, ki je pred nami. Zgodovina nas bo presojala po dejanjih. Sodba bo neizprosna do napak in tudi neumnosti, a zagotovo še kako hvalospevna zaradi mnogih naših dobrih del. Toda ta se hvalijo že sama po sebi, na njihov račun ne moremo uživati

sadov minulega dela. Rokave je treba vedno znova zavihati, potno čelo obrisati, žulje posušiti. In slediti stroki, ki smo se ji večkrat povsem brezbržno posmihali ter jo dajali na stranski tir. Prav so imeli vsi, ki so že kdaj opozarjali, da v lovstvu brez znanja preprosto ne gre in ne bo šolo. In tisti, ki so zagovarjali popolno odprtost organizacije, dovzetnost do javne kritike in ki so izpostavljali potrebo po njeni posodobitvi. Ne zgolj informacijski, pač pa zlasti vsebinski in nenazadnje seveda kadrovski. A bili so kot petelini, ki se oglašajo prezgodaj. Mnogi so odpeli, mnoge je doletela znana usoda pogumnih in odločnih, ki jih je treba utišati, če ni mogoče drugače, tudi diskreditirati, zamenjati. To je del naše resničnosti, ki se je ni treba sramovati, zato pa se iz nje vsaj nekaj naučiti.

Leta 1910 je dr. Ivan Lovrenčič s sodelavci opredelil vsebinski okvir Lovca: »glasilo Lovec bo objavljalo poučne razprave, lovsko-naravoslovne študije, zanimiva doživetja, opisoval in ocenjeval bo tudi večje love ter lovce seznanjal s pomembnejšimi dognanji lovske tehnike«. Uredniki so napovedali tudi ukvarjanje s »četveronogim tovarišem« – lovskim psom. »Lemež bo treba globoko potisniti, ko bomo začeli to ledino orati, zakaj trda je,« so še dodali prvi snovalci našega glasila. Zares trda je bila ledina, a brazde so bile globlje in globlje. In priorali smo do drugačne ledine, ki bo skoraj zagotovo znova trda. Verjamemo, spoštovani lovski tovariši in drugi naši bralci, da nam boste pri tem pomagali. Kajti napovedujemo popolno odprtost in medijsko dostopnost našega glasila, ki ima že lep čas vse elemente sodobne revije. Spodbuditi želimo jedrnato, konstruktivno, kritično razmišljanje in spodbuditi javni dialog – upoštevajoč pri tem načela objektivnosti, jedrnatosti, resnicoljubnosti in poštenosti. Razvijali in vzpodbujali bomo prenos javne besede, ki jo Lovec in z njim vsi slovenski lovci potrebujemo. Naše strani so odprte za vaše prispevke, priporočila, članke, nežaljive kritike, poročila in komentarje. Skupaj bomo skušali biti še zanimivejši, boljši in prepričljivejši, zato vabljeni k sodelovanju!

Mag. Marjan Toš,
glavni urednik Lovca

Foto: J. Papež – Diana

Foto: M. Rovšek – Diana

Gamsi v Triglavskem narodnem parku

SVARILA Z GRENLANDIJE IN ALJASKE

Delo, Nedeljski, januar 2007.
– **Hans Enoksen** (1956), po rodu Inuit (Eskim), sviri pred posledicami segrevanja ozračja, poroča Delo. Odkar se živo srebro v termometru celo pozimi povzpne za Grenlandce do nepredstavljivih nič ali celo več stopinj Celzija, so se za prebivalce tega največjega otoka na naši celine začeli številni križi in težave, celo megla, ki je ljudje v tem času niso vajeni. Pomanjkanje snega ni huda nadloga samo za ljudi, temveč in predvsem za severne medvede in tjulnje; prvi morajo v iskanju hrane in snega preplavati ogromne razdalje, tako da nazadnje mnogi zaradi izčrpanosti poginejo.

Mila zima je obrnila na glavo tudi življenje medvedov v ljubljanskem živalskem vrtu, kjer se kosmatinci skoraj do konca januarja nikakor niso mogli prepustiti zimskemu dremežu. A kaj je to v primerjavi z zlo usodo severnih medvedov na Aljaski, ki zaradi podnebnih sprememb in pomanjkanja hrane postajajo kani-bali, kot poroča časnik Nedeljski.

Anglež Stephen (1942) Hawking, invalid na vozičku, ki sodi med vodilne astrofizike na svetu,

že dolgo opozarja, da svetu grozi propad še pred koncem tega tisočletja, če ne bo osvojil vesoljskih prostranstev in zavaroval življenja na Zemlji. Prodor v vesolje, ki se je začel zaradi tekmovanja velesil za premoč v svetu, je zdaj nujen za ohranitev vrste, ne glede na njene politične in ideološke delitve! Tudi za ohranitev živalskega in vsakršnega živega sveta!

TRIGLAVSKI NARODNI PARK VSE BOLJ OKRNJEN

Nedeljski, Delo, Kmečki glas, januar. – Nevladne organizacije, združene v *Koalicijo za ohranitev TNP*, odločno ugovarjajo načrtu gradnje traktorske ceste na Vrtaško planino. V zadnjem času je v Triglavskem narodnem parku nastala vrsta novih traktorskih in gozdnih cest ter gozdnih vlak, zaradi česar je nastala huda okrnitev naravne dediščine in vrednot osrednjega območja TNP.

O TNT poroča tudi Delo in poudarja, da se pogumna napoved ministra **Janeza Podobnika**, ki jo je napovedal lani aprila v Bohinju, da bo predlog zakona o TNT pripravljen za javno razpravo do konca minulega leta, žal ni uresničila. Ovira je v množici različnih interesov, zaradi

katerih je v skupini, ki pripravlja osnutek zakona, težko sklepati kompromise.

D. H. (Kmečki glas, 10. 1.) poroča, da se predstavniki nevladnih organizacij ne strinjajo, da bi nadaljevanje postopka oblikovanja osnutka novega zakona prevzela le ozka skupina, sestavljena iz uslužbencev ministrstva za okolje in prostor.

V Sobotni prilogi Dela je izšel daljši članek, katerega avtor je **Tomaž Branc**, ki med drugim navaja tudi skrb vzbujajoče podatke o črnih gradnjah na območju TNT. **Jerneja Fišer** v Večeru poroča pod zgovornim naslovom Bohinjci opozarjajo na neživiljenjskost zakona o Triglavskem narodnem parku. In še: »V naseljih Stara Fužina, Studor in Ukanc živi več kot petdeset odstotkov vseh prebivalcev, živčih na območju narodnega parka.«

LOVCI SKRBIJO ZA RAVNOVESJE V NARAVI

Večer, 5. in 19. 1. – **Stanko Valpetič**, predsednik *Društva za osvoboditev živali in njihove pravice*, je v začetku meseca na svoji kmetiji Narava na Ostržnem pri Ponikvi postavil opozorilne table, s katerimi poziva lovce, naj na njegovem ozemlju

prenehajo preganjati in ubijati divje živali. V isti številki mu je odgovoril mag. **Marjan Toš**, ki razume pobude in predloge nasprotnikov lova v Sloveniji kot legitimno obliko izražanja dela civilne družbe, ki nasprotujejo lovu in vsemu, kar je povezano z njim. Nato pa obširno pojasnjuje naloge in odgovornosti lovske organizacije, ki pomenijo ohranjanje, ne pa preganjanje živali. **Drago Vešner** (Večer, 19. 1.), referent za stike z javnostjo pri LZ Maribor, označuje Valpetičevo pismo za nestrpno in nepremišljeno. Valpetič po njegovem ne upošteva, denimo, dejstva, da slovenskemu lovstvu pripada za sluga, da dandanes v naravi živijo populacije divjadi, ki jim je v preteklosti grozilo izumrtje. Vešner na koncu pisma zapiše, da njegov namen ni polemizirati z drugače mislečimi, temveč jim nazorno in čim bolj nevtrarno prikazati, da lovci opravljajo in bodo še naprej opravljali humano delo.

V polemiko se je vključila tudi **Branka Prezelj** iz Maribora (Večer, 25. 1.), ki k navedbi Draga Vešnerja dodaja: »Avstrijski lovci garjave gamse s helikopterji pripeljejo v dolino, jih očistijo, jim dajo zdravila proti garjavosti in jih vrnejo v naravo. V Sloveniji pa garjavi gamsi končajo pod streli lovcev ... Zakaj?«

POSKRIBIMO ZA PTICE

Gorenjski glas, Večer, 12. in 15. 1. (C. Z.). – Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS) že po tradiciji vsakega januarja organizira štetje vodnih ptic na najpomembnejših vodnih površinah v Sloveniji. V Prirodoslovnem muzeju Slovenije je bilo brezplačno predavanje z naslovom *Poskrbimo za ptice*. V nedeljo je društvo pripravilo tudi ornitološki izlet na Šobec. Časnik Večer je dodal še podatek, da je v porečju Drave najti skoraj polovico vseh vodnih ptic. »Povsod je videti mla-karice; teh rac je skoraj polovica vseh vodnih ptic v Sloveniji, mnogo pa je tudi čopastih črnih, sivk, zvoncev, kreheljcev in tudi kormoranov, vendar pa se število slednjih že pet let ne veča več,« je povedal **Luka Božič**.

DIVJEGA LOVCA ZADNI LOV

Nedeljski, 14. 1. (Boris Žagar). – Avtor knjige *Zlati rep* se je spomnil usodnih jesenskih dni leta 1935, ko je v Bohinju izginil divji lovec **Gabrijel - Gaber Pučnik**, ki je bil med divjimi lovci znan kot eden največjih, najbolj drznih in neustavljivih. Vremenu navkljub je šel v gozd, kjer ga je pričakalo tisto strašno, ga pograbilo, zvelkalo v

svoj brlog in pogubilo, da je izginil, kot bi se v zemljo vdrl. Ugan-ka izginotja se je neresena dolga desetletja prašila v policijskih arhivih, dokler je ni dobil v roke mlad policist ...

KARMA PTIČJE GRIPE

Delo, 16. 1. (Zorana Baković). – Budistični menihi v Hongkongu so pred novim letom spustili na prostost nekaj sto pegastih munijev, majhnih ptic vrste *Lonchura punctulata*. Prepričani so bili, da bo tradicionalni obred izboljšal karmo (dogma brahmanizma, budizma in džainizma) in pripomogel, da bo leto 2007 srečnejše. Žal niso vedeli, da je bilo šest ptic okuženih s ptičjo gripo. Ko so bolni muniji, ki so po velikosti in barvi podobni vrabcem, padli na tla sredi najbolj prometnega dela hongkonškega trgovskega centra, je bil virus H5N1 v neposrednem stiku z ljudmi. Lahko bi se zgodilo, da bi se v mesto vrnila okužba ptičje gripe.

STOLETNICA LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE

Večer, 24. 1. (Marjan Toš). – Lovska zveza Slovenije, ki združuje 416 lovskih družin z 22 tisoč člani, letos praznuje sto obletnico ustanovitve, se glasi

poročilo o prvi seji organizacijskega odbora za pripravo praznovanja, ki ga vodi predsednik **LZS Bogdan Mahne**. Ob visokem jubileju bodo pripravili vrsto prireditev, s katerimi želijo opozoriti na prehojeno pot, predvsem pa na vlogo in pomen lovstva v sodobnem času.

Lovska zveza Slovenije je naslednica Slovenskega lovskega kluba, ustanovljenega oktobra 1907 v Ljubljani, ki se je že leta 1909 preimenoval v Slovensko lovsko društvo (SLD). Leta 1910 je začela izhajati tudi revija Lov-vec.

Lovska društva Strelovec, Kokra in Preddvor (Gorenjski glas, 16. 1.), ki so še vedno brez lovišč, v odprtem pismu predsedniku vlade **Janezu Janši** opozarjajo na krivico, ki jo domačini občutijo na območju lovišč s posebnim namenom. Omenjena društva se ne zavzemajo za zasebni lov, zahtevajo pa, da se jim omogoči enakopravno združevanje in lovsko udejstvovanje, kot ga imajo lovci, združeni v več kot štiristo lovske družin v Sloveniji.

Urška Šprogar je v Večeru 23. 1. poročala, da so v novo zasajenih sadovnjakih na posestvu Fakultete za kmetijstvo Univerze v Mariboru v času prepovedi streljali na poljske zajce. Člani LD Hoče so povedali, da na ob-

močju posestva gospodari z loviščem in divjadjo LD Hoče, da pa ljudje, ki so lovili zajce, niso člani njihove LD.

Na območju policijske uprave Novo mesto so policisti v zadnjem času obravnavali več prometnih nesreč, ki so se zgodile, ker je divjad nenadoma prečkala vozišče. Policija opozarja, naj vozniki upoštevajo prometne znake.

Večer je poročal tudi o častniku Slovenske vojske, ki je na Madžarskem v uniformi poziral z ustrelenim jelenom.

STEKLINA NA OBMOČJU SLOVENIJE

V obdobju od 1. do 31. januarja 2007 je bilo z območja 91 občin v naši državi laboratorijsko preiskanih na prisotnost virusa stekline 305 živali.

Virološki laboratorij Enot za diagnostiko kužnih in drugih boleznih živali Nacionalnega veterinarskega inštituta (NVI) v Ljubljani je pregledal 291 lisic, 1 psa, 3 mačke, 1 konja, 2 kuni, 4 ovce, 1 medveda, 1 srno in 1 volka.

Prisotnost virusa stekline ni bila ugotovljena.

Jedrta Maurer Wernig,
dr. vet. med.,
VURS

Foto: M. Cerar - Diana

Pojasnila k predlogu novih Pravil LZS

Izredni OZ LZS, ki je bil 25. 11. 2006 v Mariboru, je zadolžil Upravni odbor LZS, da v roku treh mesecev predloži OZ v sprejem nova **Pravila LZS**, ki bodo usklajena z ZDLov-I in z novim Zakonom o društvih. Zato je UO na svoji prvi seji imenoval statutarno-pravno komisijo, ki je takoj začela z delom. Na štirih sejah in po obsežnem delu, ki smo ga člani komisije opravili doma, ter po obravnavi delovnega osnutka na UO je bilo pripravljeno besedilo novih Pravil LZS za razpravo.

Hkrati je bil pripravljen tudi **Pravilnik o določitvi volilnih okolišev** ter o kandidiranju in volitvah organov in funkcionarjev LZS. Komisija bo po javni razpravi proučila prejete pripombe in čim prej pripravila dokončni predlog za sejo UO in za sprejem na OZ LZS.

Zakaj nova Pravila LZS?

Zakon o divjadi in lovstvu (Ur. list RS, št. 16/2004), ki je začel veljati 20. 5. 2004, je posegel v organiziranost LZS z določbo 66. čl., ki določa, da je LZS zveza vseh lovskih družin. V skladu s temeljnim aktom Zveze so lahko njeni člani tudi druga društva, katerih dejavnost je povezana z divjadjo, lovstvom in varstvom narave. Zveza sodeluje z državnimi in strokovnimi organi v zadevah, ki se nanašajo na lovstvo in upravljanje z divjadjo. Poleg nalog, ki jih zveza opravlja v javnem interesu, lahko v svojem temeljnem aktu določi tudi druge naloge s področja lovstva.

Kot lovske organizacije so med drugim opredeljene z nalogami le lovske družine (LD) in Lovska zveza Slovenije (LZS), ne pa tudi območne zveze lovskih družin. Slednje tudi niso več obvezne in konstitutivne članice LZS. Ni pa zakonskih ovir na podlagi Zakona o društvih, da ne bi delovale naprej s prilagojenimi nalogami in pristojnostmi. Stališče, da jih je ukinil ZDLov-1, zato nima nikakršne osnove.

Leta 2006 je bil sprejet tudi nov Zakon o društvih (Ur. list RS, št. 61/2006), ki je začel veljati 28. 6. 2006 in ki je tudi prinesel nekaj novosti. Za tolikšne in tako pomembne zakonske novosti bi bile potrebne številne dopolnitve dosedanjih veljavnih pravil, zato je primernejše sprejeti nova.

Ustavna in zakonska ureditev upravljanja z divjadjo

Na položaj lovstva v družbi vpliva sprememba družbene ureditve z uveljavljanjem zasebne lastnine, demokratizacijo družbe in konfliktnostjo interesov v povezavi z lovstvom, ki so že dobili epilogo v treh odločbah Ustavnega sodišča.

V ZDLov-1 je posegla odločba Ustavnega sodišča, št. U-I-98/04 z dne 9. 11. 2006 (Ur. list RS, št. 120/2006). Ko je Ustavno sodišče odločalo o ustavnosti posameznih določb ZDLov-1, je odločilo:

a) 26. čl. ZDLov-1 je v neskladju z Ustavo, ker ne omejuje trajanja prednostne pravice dosedanjih upravljavcev lovišč pri pridobitvi koncesije za trajnostno gospodarjenje z divjadjo na postopek prve podelitve koncesije po uveljavitvi zakona;

Zapornica ('rampa') na fotografiji je, ob jasnih stališčih Ustavnega sodišča o pravicah nelastnikov v gozdu, protiustavna. Med nelastniki smo seveda tudi LD, upravljavci lovišč. Zapornico je v sodelovanju z lastnikom (gre za večji kompleks gozda) postavila skupina lovcev LD Padež v ZLD Novo mesto na območju 1. novomeškega OZUL. Ključ od zapornice imajo samo člani skupine. O tem, kakšni so cilji takšnega početja članov slovenske lovske organizacije, komentar najbrž ni potreben.

- b) 6. odst. 29. čl. ZDLov-1 je v neskladju z Ustavo, ker ne določa, da pripada del koncesijske dajatve tudi občini, na območju katere se izvajajo koncesije;
- c) 8. odst. 29. čl., ki določa, da delitev sredstev iz sklada za plačilo obremenjenosti kmetijskih zemljišč in gozdov pripravi ministrstvo, pristojno za divjad in lovstvo v sodelovanju z Zavodom za gozdove in Kmetijsko-gozdarsko zbornico Slovenije, je v neskladju z Ustavo;
- d) razveljavljen je del 65. čl. ZDLov-1 tako, da lovsko družino lahko ustanovijo tri polnoletne osebe (ne 15), in tako, da LD ne preneha obstajati, če si ji zaradi kršitev koncesijske pogodbe odvzame koncesija.

Ustavno sodišče je ugotovilo, da so v skladu z Ustavo določbe ZDLov-1, ki določajo oz. urejajo:

- a) da se z lovstvom lahko ukvarjajo le pravne osebe, ki izpolnjujejo predpisane pogoje (3. odst. 1. čl.);
- b) da so nosilci trajnostnega gospodarjenja z divjadjo upravljavci lovišč in lovišč s posebnim namenom (5. odst. 4. čl.);
- c) da se morajo upravljavci lovišč in lovišč s posebnim namenom združevati v območna združenja upravljavcev lovišč (OZUL) (6. odst. 4. čl.);
- d) da meje lovskoupravljaljskih območjih (LUO) določa vlada RS na predlog pristojnega ministra in da strokovne predloge za njihovo določitev pripravlja Zavod za gozdove v sodelovanju z lovskimi organizacijami (torej tudi v sodelovanju v LD in LZS), lokalnimi skupnostmi in Kmetijsko-gozdarsko zbornico (3. odst. 6. čl.);
- e) da lovišča in lovišča s posebnim namenom ustanovi vlada RS na predlog pristojnega ministra, strokovne podlage izdela Zavod za gozdove, pri čemer z mnenji sodelujejo lovske in naravovarstvene organizacije (3. odst. 7. čl. in 2. odst. 8. čl.);
- f) da se lovišča in lovišča s posebnim namenom oblikujejo ne glede na lastništvo kmetijskih zemljišč in gozdov ter upravno-administrativno delitev ozemlja RS (9. čl.);

- g) kataster lovišč (11. čl.);
- h) da je koncesionar za lovišče lovska družina (LD), ki trajnostno gospodari z divjadjo v lovišču; koncesija se podeli za določen čas, vendar najmanj za 20 let (25. čl.);
- i) omejitve pri gospodarjenju z gozdovi (31. čl.);
- j) omejitve pri gospodarjenju s kmetijskimi zemljišči (32. čl.);
- k) omejitve pri regulaciji vodotokov (33. čl.);
- l) omejitve pri gradnji prometnic (34. čl.);
- m) varstvo divjadi pred nepotrebnim vznemirjanjem (mirne cone, poleti z napravami za letenje, spuščanje psov brez nadzorstva v prosto naravo), (35. čl.);
- n) posebne ukrepe za varstvo divjadi (36. čl.);
- o) obore in njihov namen (1. odst. 50. čl.);
- p) lastništvo živali, pobegle iz obor (7. odst. 50. čl.);
- q) obveznosti lastnikov kmetijskega zemljišča ali gozda za preprečevanje škode od divjadi (1. in 2. odst. 53. čl.);
- r) območna združenja upravljavcev lovišč (OZUL), (67. čl.);
- s) kazenske določbe (75. in 76. čl.);

glede navedenih določb ZDLov-1 je odločitev Ustavnega sodišča sprejeta soglasno.

- t) naseljevanje in doseljevanje divjadi v naravo (40. čl.).

Glede te določbe je odločitev Ustavnega sodišča sprejeta z 8 glasovi za in enim glasom proti.

Odklonilno ločeno mnenje je imel sodnik Ciril Ribičič, katerega stališče je bilo, da naseljevanje tujerodnih vrst živali ne bi smelo biti dovoljeno brez soglasja lastnikov zemljišč.

Zavržene pa so pobude za oceno ustavnosti naslednjih določb ZDLov-1:

- a) 21. čl. (naloge lovskih organizacij);
- b) 1. in 5. alineje 23. čl. (financiranje nalog Zavoda za gozdove in OZUL-ov);
- c) 1. odstavek 24. čl. (trajnostno gospodarjenje z divjadjo v loviščih s posebnim namenom);
- d) 60. čl. (kdo ima pravico udejstvovanja na lovu);
- e) 64. čl. (katere so lovske organizacije);
- f) 3. odstavek 65. čl. (da LD, ki ima sklenjeno koncesijsko pogodbo, deluje tudi v javnem interesu);
- g) 8. odstavek 65. čl. (da ukinitve LD lahko predlaga LZS, Zavod za gozdove, OZUL, pristojne inšpekcijske službe ter organ, pristojen za varstvo narave);
- h) 9. odstavek 65. čl. (da po prenehanju LD premoženje pripade OZUL oz. LZS)
- i) 66. čl. (da je LZS zveza vseh LD, ki delujejo tudi v javnem interesu, da so članice LZS tudi druga društva in zveze, katerih dejavnost je povezana z divjadjo, lovstvom in varstvom narave).

V ustavni presoji sta bila tudi 2. odstavek 163. čl. Zakona o varstvu okolja in 3. alineja 1. odst. 5. čl. Zakona o gozdovih. Ustavno sodišče je v pobudah za oceno ustavnosti teh določb odločilo z eno odločbo U-I-40/06 z dne 11. 10. 2006 (Ur. List, št. 112/2006).

- Ustavno sodišče je odločilo, da ni v neskladju z Ustavo:
- a) določba 2. odstavka 163. čl. Zakona o varstvu okolja (ZVO-1), ki določa, da je divjad last države (in ne last lastnikov zemljišča);
 - b) določba 3. alineje 1. odst. 5. čl. Zakona o gozdovih, ki nalaaga lastnikom gozdov, da morajo dovoliti lov v svojem gozdu, cit.: *»Lastniki zemljišč niso dolžni na svojem zemljišču trpeti samo izvrševanje lova, temveč morajo dopustiti izvrševanje lovske pravice (ukrepov povezanih s trajnostnim*

upravljanjem z divjadjo). Izvrševanje lovske pravice pomeni izvajanje številnih ukrepov za ohranjanje in izboljšanje življenjskih razmer živali, ohranjanje in vzdrževanje strukture ustreznega števila živali, čuvanje divjadi, izvajanja ukrepov za preprečevanje in za povračilo škode, ko jo povzroči divjad v lovišču. Poleg navedenega obsega tudi graditev lovskogojitvenih in lovsko-tehničnih objektov in drugih naprav, ki neposredno služijo varstvu, gojitvi in lovu divjadi. Izvrševanje lovske pravice ne pomeni samo golega gibanja ne-lastnikov po tujem zemljišču, temveč morajo lastniki zemljišč dopustiti uporabo svojega zemljišča za izvrševanje številnih ukrepov, ki so potrebni za učinkovito upravljanje z divjadjo, med drugim tudi uporabo strelnega orožja na svojem zemljišču. ... Zaradi samostojne narave lovske pravice, ki jo lahko po posebnem postopku pridobijo z upravno odločbo samo usposobljene pravne osebe, lastniki zemljišč in gozdov ne smejo svobodno loviti in si prilaščati divjadi, ki se nahaja na njihovem zemljišču. Svojega zemljišča ne smejo uporabljati za pridobitno izkoriščanje lova ... Namen izvrševanja lovske pravice je z varovanjem divjadi, ki je naravno bogastvo, zagotoviti zdravo življenjsko okolje. Zato je pri tehtanju sorazmernosti posega v pravico do zasebne lastnine lastnikov zaradi obveznosti (npr. trpeti, da ne-lastniki uporabljajo zemljišča, pri gozdni delih upoštevati življenjski ritem divjadi, uporabljati preventivna sredstva in načine dela za preprečevanje izgub divjadi na leglih in gnezdihi), ki so lastnikom zemljišč naložene zaradi izvrševanja lovske pravice, treba dati prednost varovanju divjadi.«

Izid ustavnih sporov lahko štejemo za zmago politike trajnostnega gospodarjenja z divjadjo, ki jo podpira in izvaja tudi slovenska lovska organizacija.

Ustavna odločba, ki zadeva ZDLov-1, bo terjala nekaj manjših popravkov zakona. Pri tem pa moramo vztrajati pri vseh tistih določbah zakona, ki niso ustavno sporne in jim je ustavna presoja le še utrdila veljavo.

Pojasnila k pomembnejšim določbam novih pravil LZS

1. LZS (Zveza) je samostojna lovska naravovarstvena nevladna organizacija, ki deluje tudi v javnem interesu. Notranja organiziranost in delovanje zagotavlja njeno samostojnost, demokratično odločanje, uspešno doseganje ciljev, odgovorno izvajanje nalog in teritorialno sorazmerno zastopanost njenih članic ter solidarnost med članicami v skladu s pravili in splošnimi akti Zveze (1. čl.). Naslanjanje na organizacijsko strukturo OZUL ali Zavoda za gozdove, za kar se zavzemajo nekateri posamezniki, bi dolgoročno škodilo samostojnosti slovenske lovske organizacije.

2. Obvezne članice LZS so po zakonu LD (lovske družine), ki upravljajo lovišče. **Neobvezne članice** pa so lahko lovska društva oz. lovske družine, ki nimajo lovišča, in območne lovske zveze (ZLD/LZ) ter druga sorodna društva in njihove zveze s pogojem, da delujejo na območju celotne države in da njihovi cilji in delovanje niso v nasprotju s cilji Zveze (4. čl.). Obvezno združevanje društev v zvezo je izjema od načela prostovoljnega združevanja društev, za kar morajo obstojati resni javni razlogi. Takšen razlog je zagotovo v položaju LD (upravljavk lovišč), ki delujejo tudi v javnem interesu. LD brez lovišč ne delujejo v javnem interesu, zato jih glede članstva ni mogoče enačiti z LD, upravljavkami lovišč.

3. Poudarjene so obveznosti članic (5. čl.) glede kršitev članskih obveznosti (6. 7. in 25. čl.).

4. Podrobneje so opredeljeni cilji in naloge LZS (8. in 9. čl.).

Izpostavljeno je uveljavljanje samostojnosti in enotnosti organizacije, zagotavljanje odgovornega izvajanja nalog, etičnega lova, zagotavljanje demokratičnosti odnosov pri odločanju idr.

5. Posebej so določene naloge, katerih opravljanje LZS lahko prenese na območne ZLD/LZ, ne more pa nanje prenesti javnih pooblastil LZS (4. odst. 11. čl.). Vključevanje območnih ZLD/LZ je organizacijsko nujno, saj ni mogoče zagotavljati delovanja Zveze brez delitve izvajalskih nalog na vseh treh ravneh (Zveza - ZLD/LZ - LD). Območne lovske zveze se v novi vlogi pojavljajo kot servis območnih LD in kot podaljšana roka pri izvajanju nalog Zveze. Takšno novo vlogo bo zato treba vgraditi tudi v nova Pravila območnih lovskih zvez in v pravila LD.

6. **Občni zbor LZS** je zbor voljenih predstavnikov članic iz posameznega volilnega okoliša. Na vsakih 200 članov LD, upravljavk lovišč, se voli en predstavnik. Članice Zveze, ki niso upravljavke lovišč, uveljavljajo volilno pravico v volilnem okolišu, kjer imajo svoj sedež. Društva in zveze društev, ki delujejo na območju celotne države, imajo v občnem zboru vsaka po enega predstavnika. Vsi predstavniki na občnem zboru imajo pravico glasovanja.

7. **Upravni odbor LZS** ima toliko članov, da je vsak volilni okoliš zastopan najmanj z enim in največ z dvema članoma ter predsednika in dva podpredsednika. Volilne okoliše določa poseben pravilnik, ki je v razpravi hkrati s Pravili Zveze. Volilni okoliš zavzema v naravi zaokroženo teritorialno območje, praviloma območje ene območne lovske zveze, in tako, da praviloma ne šteje najmanj kot 500 članov članic iz 1. odst. 4. čl. (LD – upravljavke lovišč). V volilnem okolišu z do 1.500 člani se voli enega člana za UO, v volilnem okolišu z več kot 1.500 člani se voli dva člana za UO LZS (22. čl.).

8. Vloga **Razsodišča** je opredeljena na novo. Odloča o ravnanju članic, ki ni v skladu s cilji in nalogami LZS, in o ravnanju, ki drugače predstavlja kršitev članskih obveznosti. Predvidene so odločitve in sankcije, ki jih lahko sprejme razsodišče (26. čl.).

9. Vloga in naloge **Odbora Etičnega kodeksa** so opredeljene boljše kot vrhovnega častnega Razsodišča za lovstvo (29. čl.).

10. Opredeljene so naloge **predsednika Zveze** (30. čl.) in predvidena sta **dva podpredsednika Zveze**. Razmejitev nalog med njima določi upravni odbor na predlog predsednika Zveze (32. čl.). Podpredsednika bi predvsem razbremenila predsednika pri operativnem delovanju.

11. Omejeno je **število članov komisij UO največ do 9 članov**. Program dela komisije mora zaradi smotrnosti delovanja Zveze izhajati iz problematike in določenih ciljev na področju dela komisije (4. odst. 34. čl.).

12. **Strokovna služba Zveze** je opredeljena kot strokovni nosilec izvajanja nalog Zveze. Podrobneje so določene naloge **direktorja strokovne službe Zveze** in naloge strokovne službe same (37. in 38. čl.).

13. K učinkovitosti strokovne službe bo prispevala določba, da s prenehanjem mandata predsednika Zveze preneha mandat tudi direktorju strokovne službe, ki sklene delovno razmerje le za čas trajanja mandata predsednika LZS (2. odst. 37. čl.).

14. Z uveljavitvijo novih Pravil ohranjajo članstvo območne ZLD/LZ, ki so postale članice LZS po določbah Zakona o varstvu gojitvi in lovu divjadi iz leta 1976. Njihovo članstvo se vnaprej obravnava po določbi 2. odst. 4. čl. teh pravil.

Območne lovske zveze, ki so ustanovljene po uveljavitvi ZDLov-1 (po prenehanju Zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi iz leta 1976; 20. 5. 2004), bodo morale na novo zaprositi za sprejem v članstvo v LZS.

Povzetek

Predlog novih Pravil LZS:

- vključuje spremembe, ki jih prinašata ZDLov-1 in Zakon o društvih;
- upošteva različnost političnih interesov, ki jih znotraj lovske organizacije na žalost spodbuja splošna demokratizacija družbe, čeprav nekateri interesi in stališča pogosto niso v skladu z veljavno ustavno in zakonsko ureditvijo upravljanja z divjadjo;
- zaostruje odgovornost članic LZS za uresničevanje ciljev in izvajanje nalog LZS;
- zagotavlja samostojnost slovenske lovske organizacije;
- zagotavlja svobodno povezovanje LD, kot upravljavk lovišč, v območne lovske zveze (ZLD/LZ) in spodbuja takšno povezovanje;
- zagotavlja solidarnost med članicami;
- podpira enotnost slovenske lovske organizacije tudi z vključevanjem območnih ZLD/LZ v izvajanje nalog LZS.

Predlog novih pravil LZS tako odgovarja na izzive zgodovinskega trenutka, v katerem je slovenska lovska organizacija ob svoji 100-letnici obstoja. V razpravi in postopku sprejemanja zato prepoznamo posameznike, ki zasledujejo cilje in interese, ki pa niso skladni s cilji LZS kot pomembnega dela civilne družbe na področju varstva narave in okolja.

*Niko Šuštarč, univ. dipl. pravnik,
predsednik Statutarno-pravne komisije LZS*

Nova spoznanja o ekologiji divje mačke v Sloveniji

Izvor in razširjenost

Divja mačka (*Felis silvestris*, Schreber 1775) poseljuje skoraj celotno Evrazijo ter večji del afriške celine. Kljub njeni široki razširjenosti jo še vedno slabo poznamo. Za človeka ni nikoli pomenila konfliktnih vrst, na primer kot prenašalka zoonoz (npr. stekline) ali kot resnejši plenilec domačih živali. Nasprotno, med človekom in divjo mačko se je v posebnih razmerah v tisočletjih vzpostavil koristen odnos za oba, ki je v procesu udomačevanja pripeljal do nastanka udomačene oblike – domače mačke (*Felis silvestris catus*). S človekom se je hitro razširila po vsem svetu. To je nedvomno prispevalo k dejstvu, da smo divjo mačko v preteklosti prezrli. Še več, njeno neopazno vedenje, majhna populacijska gostota ter vezanost na zaprt oziroma gozdni prostor so omejevali in oteževali njeno poznavanje in proučevanje.

Podatki o fosilnih najdbah kažejo, da je evropska divja mačka (*Felis silvestris silvestris*) najstarejša oblika divje mačke, ki se je razvila iz Martellijske mačke (*Felis lunensis*) pred približno 250.000 leti. V obdobjih pleistocenskih ohladitev se je umikala v toplejša gozdna območja, kjer je bila snežna odeja tanjša, plen pa dostopnejši in pogostejši. Razvila se je v značilno gozdno vrsto, kakršno poznamo v Evropi še dandanes. Z molekularnimi analizami so ugotovili, da je afriška oblika divje mačke (*Felis silvestris lybica*) izšla iz evropske oblike šele pred 20.000 leti. Prav tako so prvi fosilni ostanki afriške divje mačke znani šele iz tega obdobja. To kaže, da je evropska divja mačka izvorno razmeroma stara oblika, ki se je doslej ohranila kljub številnim okoljskim spremembam.

Življenjski prostor evropske divje mačke so predvsem listopadni in mešani gozdovi, po čemer se bistveno razlikuje

od preostalih populacij, podvrst in sorodnih vrst v Afriki in Aziji, ki žive v stepah. Največkrat jo zasledimo v naravno razgibanih sredogorskih območjih, sredozemski makiji, v obrežnih, poplavnih gozdovih velikih rek ter v nekaterih priobalnih območjih. Območje razširjenosti divjih mačk v Evropi najboljše opredeljujejo snežne razmere, ki pomembno vplivajo na dostopnost plena v zimskem času. Po tej domnevi se divje mačke naj ne bi pojavljale v območjih, kjer je v zimskem času pokrovnost s snegom večja kot 50 %, kjer je globina snežne odeje višja od 20 cm ter kjer sneg leži več kot 100 dni. Skupna značilnost območij pojavljanja divje mačke je tudi majhna gostota prebivalstva ter ekstenziven način izkoriščanja naravnih virov.

Evropska divja mačka poseljuje, razen Evrope, še Kavkaz in Malo Azijo. V začetku holocena je verjetno bolj ali manj sklenjeno poseljevala zahodno, srednjo

in del vzhodne Evrope, zdaj pa je območje njene razširjenosti razdrobljeno na posamezne bolj ali manj ločene populacije. Največje populacije so na Pirenejskem in Apeninskem polotoku ter na Balkanskem polotoku (*karta 1*). Zdajšnja razširjenost in številčnost divje mačke v Sloveniji je relativno slabo znana. Prvi podatek o zabeleženem letnem odstrelu divje mačke v Sloveniji je iz leta 1933, ko je bilo evidentiranih 97 uplenjenih divjih mačk. Večino podatkov dobimo v statistiki Lovske zveze Slovenije, kjer so od leta 1949 neprekinjeno spremljali odstrel in navajali grobo oceno spomladanske številčnosti. V 50. letih je odstrel nihal med 93 in 259 osebki. Od leta 1960 do leta 1973 je bilo na leto evidentiranih uplenjenih 196 do 493 divjih mačk, pri čemer je v tem obdobju letni odstrel štirikrat presegal 300 osebkov. Od leta 1974 do leta 1992 je bil odstrel manjši kot v 60. letih, vendar konstanten s tri- do petletnimi nihanjem, in sicer od 70 do 190 živali. Po popolnem zavarovanju leta 1993 pa za območje celotne Slovenije o divji mački nimamo več sistematično zbranih nobenih podatkov. Podatki o odstrelu kažejo največjo pogostnost divje mačke na novogoriškem, notranjskem, obalno-kraškem, novomeškem in kočevskem območju ter v Beli krajini. Posamične živali so bile odstreljene še na Štajerskem, v Zasavju, Posavju, na Koroškem, Gorenjskem, Idrijskem, v Prlekiji in Prekmurju. Razširjenost divje mačke v Sloveniji je torej vezana predvsem na dinarsko območje visokega in nizkega krasa ter je zahodni rob sklenjenega dinarskega areala.

Ogroženost

V primerjavi z drugimi redkimi oziroma ogroženimi sesalci so populacije divjih mačk izpostavljene specifičnim dejavnikom ogrožanja, saj jih poleg drobljenja, spreminjanja in izgube habitata ogroža tudi križanje z udomačeno obliko – domačo mačko. Izginjanje zaprte gozdne krajine, širjenje kmetijskih površin ter iztrebljenje velikih plenilcev je verjetno pripomoglo k prostorskemu širjenju domače mačke, katere razširjenost se prekriva z večino populacij evropskih, afriških in azijskih divjih mačk. V praksi ponavadi kot križance prepoznavamo le tiste osebke, ki kažejo vmesne značilnosti divjih in domačih mačk. Križancev prve generacije pa zaradi dominantnih alelov, ki določajo značilnosti kožuha, praviloma ne razlikujemo od »čistih« divjih mačk. Raziskovalci iz Anglije in Italije so analizirali posamezne dele genskega zapisa in opisali gensko strukturo nekaterih populacij v srednji in zahodni Evropi. Rezultati so pokazali visoko

Karta 1: Razširjenost divje mačke v Evropi. S črno barvo so označena območja, na katerih so v zadnjih 50 letih zaznali njeno prisotnost.

stopnjo hibridizacije populacij divjih mačk na Škotskem in Madžarskem, medtem ko je bilo pojavljanje hibridnih živali v Italiji, Švici, Belgiji in Nemčiji redko. Omenjeni izsledki kažejo, da je proces križanja v različnih delih areala evropskih divjih mačk različno intenziven. Nanj vpliva vrsta zgodovinskih oziroma (še ne znanih) ekoloških dejavnikov, ki lahko vplivajo na različno stop-

nja križanja. Zato je genska struktura posameznih populacij oziroma subpopulacij lahko zelo različna, saj je križanje lokalno redko ali pa zelo razširjeno. Pri tem so verjetno posebej izpostavljena območja z majhnimi, izoliranimi populacijami v razdrobljenem gozdnem prostoru, območja, kjer je kolonizacija nastala nedavno, ter območja z naraščajočo gostoto prebivalstva in posledičnim ve-

Foto: M. Masteli – Diana

čanjem številčnosti domače mačke. Z dolgotrajnim sobivanjem domače in divje mačke se povečuje tudi možnost obsežnejšega križanja, ki bi pripeljalo do izginotja (hibridizacija in introgresija) genetsko »čistih« populacij divjih mačk.

Raziskave o preživetju divjih mačk ob prisotnosti domačih mačk v ujetništvu so pokazale veliko dovzetnost za bolezni ter manjše preživetje mladičev. V območjih, kjer se prekrivajo območja med divjimi mačkami in podivjanimi oziroma prostoživečimi domačimi mačkami, je prenos bolezni z domače na divjo mačko lahko pomemben vzrok smrtnosti, predvsem med mladiči in doraščajočimi živalmi.

Raziskave v Sloveniji

S proučevanjem divjih mačk v Sloveniji smo na Oddelku za biologijo Biotehniške fakultete začeli leta 1998 v okviru sodelovanja pri projektu *Ohranjanje ogroženih vrst divjadi in drugih prostoživečih živali*. Pozneje smo raziskave nadaljevali v okviru zooloških raziskav programske skupine, diplomskih nalog, magistrske naloge in doktorske disertacije. V tem času smo odlovili 17 divjih mačk (*oštevilčene fotografije 1 do 4*). Z radiotelemetričnim spremljanjem smo proučevali značilnosti rabe prostora in vzorce njihove aktivnosti ter pomen nekaterih parametrov njihovega življenjskega prostora za njihovo preživetje. Ta del raziskav divjih mačk je potekal na območju ribniške Velike gore, Gotniške gore, Glažutskega podolja, Loškega Po-

Foto: J. Kljun

Fotografija 1: Pregled in biometrične meritve odlovljene ter uspavane divje mačke

toka in Dragarske doline. Na temelju tako pridobljenih podatkov ter z zbiranjem podatkov o pojavljanju divjih mačk na širšem dinarskem območju v Sloveniji smo opravili prostorske modele potencialno primerne prostora za divjo mačko in njegovo povezljivost v Sloveniji. S pomočjo radiotelemetričnih podatkov o razporejanju in rabi prostora domačih mačk v vaseh v neposredni bližini smo pripravili prostorski model morebitnega prekrivanja med divjo in domačo mačko v Sloveniji. Prodiranje domače mačke v habitat divje je namreč eden izmed pomembnih dejavnikov ogrožanja populacij divjih mačk v Evropi in drugod po svetu. V nadaljevanju predstavljamo najpomembnejše rezultate omenjenih raziskav.

Raba prostora

Schauenberg (1981) navaja 800 m n. m. v. kot zgornjo mejo razširjenosti divje mačke v osrednji in zahodni Evropi. Pokrovnost, globina in trajanje snežne odeje naj bi bili ključni dejavniki, ki

določajo njeno razširjenost. Proučevane divje mačke na območju Glažute so pokazale izrazito vezanost na gozdni prostor, ki je po podatkih iz literature med najvišjimi v evropskem prostoru. Posamezne živali so se zadrževale v gozdnem prostoru od 88 do 100 % spremljanega časa. Podobno kot v Nemčiji, na zahodnem Škotskem in Portugalskem so se proučevane divje mačke v nočnem času pogosteje pojavljale na odprtih, travniških oziroma zaraščajočih površinah. V osrednjih Apeninih so v tem času lovile predvsem na odprtem, kar so potrdili tudi z analizo njihove prehrane, kjer so travniške vrste malih sesalcev (rod: *Microtus*, *Pitymys*) zavzemale 86 % plena. Na območju Glažute delež pojavljanja na odprtih površinah v nočnem času ni presegel 12 % lokacij. To kaže na majhen pomen travniških vrst malih sesalcev v prehrani divje mačke na tamkajšnjem območju.

Selektivno so izbirale predvsem strma, jugozahodna (JZ) pobočja ter nadmorske višine od 680 do 920 m. V hladnem ob-

Foto: J. Kljun

Fotografija 2: Šest in polkilogramski samec z nameščeno radiotelemetrično ovratnico, ki je bil bo po prebujanju spuščen iz zabojne pasti.

so pokazale pretežno večerno-nočni vzorec aktivnosti (**graf 1**). Njihova aktivnost je bila podobna vzorcem aktivnosti dveh oziroma treh najštevilčnejših vrst malih sesalcev dinarskih gozdov, ki pomenijo večino plena v prehrani. Rumenoogrla miš (*Apodemus flavicollis*) je, poleg gozdne voluharice (*Clethrionomys glareolus*), med najpogostejšimi vrstami malih sesalcev v dinarskih jelovo-bukovih gozdovih. Zanj je značilna pretežno nočna aktivnost, z vrhovoma aktivnosti ob začetku noči v pomladnem in poletnem obdobju ter pred večernim mrakom pozimi. Vrhova ustrezata začetkoma povečane aktivnosti divjih mačk na območju Glažute v hladnem in toplem obdobju. V obeh fazah dneva so se pojavljali posamezni vrhovi aktivnosti predvsem zaradi povečane t. i. točkovne aktivnosti. Točkovno aktivnost lahko povezujemo z različnimi aktivnostmi, kot so lov, čiščenje, igra in hranjenje. Vrhovi so se pojavljali v 2- do 4-urnih intervalih. Divje

dobju je bila pogostost izbire strmih in JZ pobočij še večja kot v toplem delu leta, njihovo razporejanje pa je bilo vezano predvsem na nadmorske višine od 760 do 920 m, kjer so snežne, temperaturne in prehranske razmere na območju Glažute najugodnejše. Na njih sneg hitreje kopni, zato nastajajo kopna mesta, na katerih je plen – glodavci – v zimskem času lažje dosegljiv. Taka območja so tudi pomemben prostor v obdobju kotitve. Snežne in temperaturne razmere pomembno vplivajo na populacije malih sesalcev, ki so najpomembnejša hrana divje mačke. Z raziskavami je Trilar (1991) ugotovil, da se je populacijska gostota malih sesalcev pozimi, ob odsotnosti snežnega pokrova ter ob dobrem jesenskem obrodu žira v dinarskem jelovo-bukovem gozdu na Snežniku, povečala skoraj osemkrat. To je pomenilo, da so se razmnoževali vso zimo. V proučevanem območju je velik delež JZ pobočij, ki so mikroklimatsko ugodni habitatni otoki. To je verjetno pomemben dejavnik, ki omogoča obstoj ter višjo zgornjo mejo razširjenosti divje mačke v regionalnem podnebju dinarskega sredogorja. Pojavljanje divje mačke na nadmorskih višinah prek 1.200 m, z dolgotrajno in globoko snežno odejo, kaže na specifičnost okoljskih razmer zanj na območju Dinaridov. Tako se hkrati spreminjajo mejne vrednosti ključnih okoljskih dejavnikov, s katerimi so določili potencialni areal razširjenosti divje mačke v Evropi.

Aktivnost

S pomočjo signalov v ovratnicah smo lahko spremljali tudi aktivnost mačk, ki

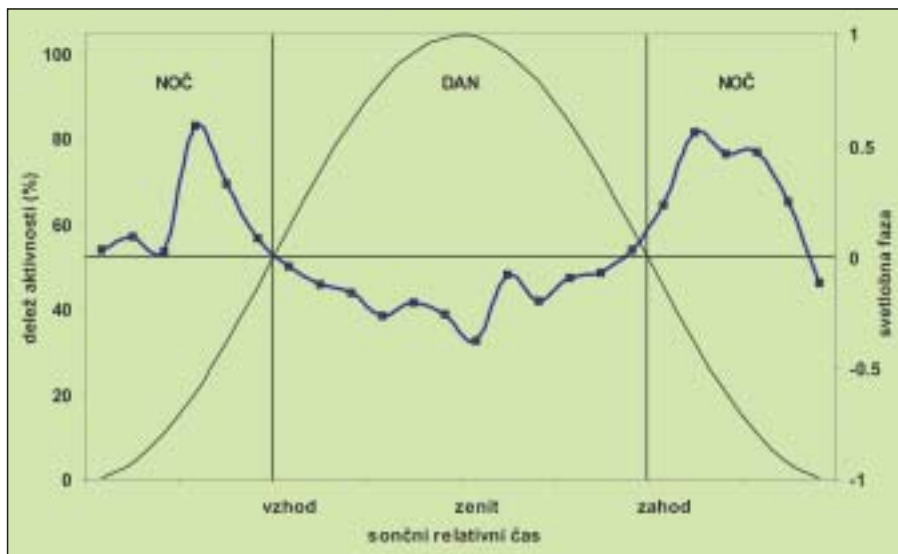

Foto: J. Kljun

Foto: H. Poločnik

Fotografiji 3 in 4: Značilni znaki kožuha divje mačke ne potrjujejo zanesljivo njene genske »čistosti«. »Kratek rep divje mačke (manj kot pol telesne dolžine)« je napačen opis znaka, ki je že skoraj 20 let prisoten v slovenski pa tudi nemški lovski literaturi.

Graf 1: Celodnevni vzorec aktivnosti divjih mačk glede na relativni dnevni čas na območju Glažute. Začetek nočne aktivnosti je bil ob sončnem zahodu, najmanjša aktivnost pa je bila, ko je bilo sonce v zenitu.

mačke na območju Glažute torej niso imele značilno nočnega vzorca aktivnosti, pač pa so bile aktivne tudi podnevi. To lahko razlagamo z nizko stopnjo antropogenih motenj na proučevanem območju, ki so ponavadi vzrok za izrazito nočno aktivnost divje mačke drugod po Evropi.

Območja aktivnosti

Podatkov o velikosti letnih domačih okolišev divjih mačk v Evropi je razmeroma malo in temeljijo na le nekaj osebkih, zato jih je med seboj težko primerjati. V grobem bi jih lahko razdelili v tri velikostne razrede. Med njimi imajo najmanjše domače okoliše divje mačke na Madžarskem (147–872 ha). V drugi velikostni razred bi lahko uvrstili domače okoliše mačk iz Francije, Nemčije in z območja Glažute, kjer so bili največji domači okoliši od 1.000 ha do 2.000 ha. Največje domače okoliše (več kot 4.000 ha) imajo divje mačke z območij z značilno sredozemskim podnebjem ter škotske mačke z najsevernejšo razširjenostjo v Evropi. Razlog za večje teritorije je verjetno v slabših prehranskih razmerah ter posledično manjši gostoti divjih mačk. Velikost letnih in sezonskih domačih okolišev spremljanih divjih mačk na Glažuti se je med posameznimi živalmi zelo razlikovala in se ni značilno spreminjala, kar kaže na stalno vzdrževanje teritorialnega sistema. Pri samicah sta območji merili 264 in 1275 ha, pri samcih pa smo ugotovili od 573 ha do 1876 ha velika območja. Med njimi sta imela najmanjši območji aktivnosti samca, ki sta se zadrževala izključno na JZ pobočju Velike gore. Za divje mačke na območju Glažute so bili značilni sezonski premiki v domačih okoliših, ki so bili največji in

časovno najbolj usklajeni na prehodu iz poletne v jesensko sezono. Razlog je verjetno v spremenjenih prehranskih raz-

merah. Konec septembra in v začetku oktobra dozoreva žir, ki postane dostopen za večino malih sesalcev. Nekatere vrste, kot so rumenogrla miš in gozdna voluharica ter še posebno navadni polh (*Glis glis*), večji del energije usmerijo v razmnoževanje, zato se takrat populacije zelo povečajo. V gozdnem prostoru je obrod žira neenakomeren ter odvisen od lege in nadmorske višine prostora. To verjetno vpliva na prerazporejanje malih sesalcev v gozdnem prostoru in lahko povzroča visoke točkovne koncentracije, ki jih zaznavajo tudi divje mačke.

Socialna organizacija

Spolno ločen teritorialni sistem socialne organizacije je značilen za samotarske vrste družine mačk (*Felidae*). Temelji na teritorialnem sistemu razporejanja osebkov istega spola. Takšen tip prostorskega razporejanja so imele tudi divje mačke na območju Glažute. Prostorsko razporejanje mačk je pokazalo visoko stopnjo prekrivanja domačih okolišev med spoloma. Med samci je bilo prekri-

Foto: J. Popež – Diana

Foto: J. Ropež – Diana

ljenjskega prostora posameznih vrst. Z njimi proučujemo potencialno in dejansko geografsko razširjenost populacij, vrst oziroma združb v obstoječih okoljskih razmerah.

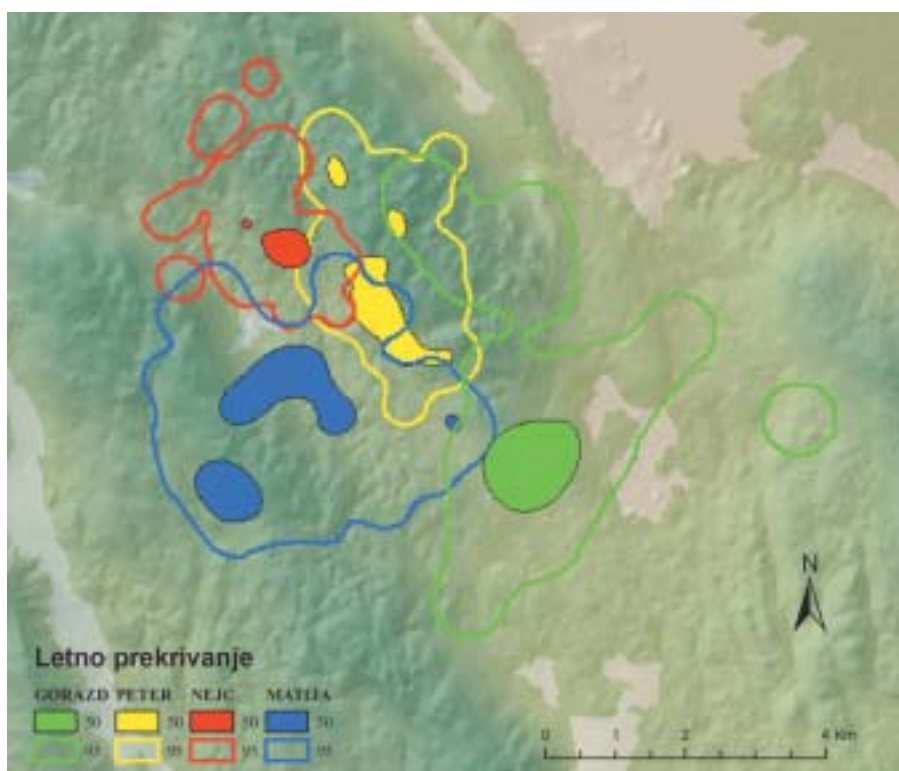
Modeli primernosti življenjskega prostora divje mačke v Sloveniji so pokazali, da je divja mačka vezana predvsem na sklenjena gozdna območja z majhnim deležem površin gozdnega roba, oddaljena od neposredne bližine naselij in intenzivne kmetijske rabe prostora (*karta 3*). To je skupna značilnost prostora, kjer se pojavlja večina populacij divje mačke v Evropi. Takšna območja so v Sloveniji predvsem na dinarskem območju, kjer so najboljše površine sklenjenega gozda. Po naših modelih je to skoraj četrtnina prostora (4.396 km²) v Sloveniji, kjer bi se divja mačka pojavljala preferenčno, kar pomeni pogosteje, kot bi pričakovali po naključnem modelu. Podobno kot večina zveri tudi evropska divja mačka ni izrazito selektivna pri izbiri življenjskega prostora. To kaže širok spekter okolij, v katerih se pojavlja v Evropi.

Velika večina podatkov o prisotnosti divjih mačk, s pomočjo katerih smo »zgradili«
habitatni model, izhaja iz dinarske in preddinarske fitogeografske regije. Veliko učinkovitost in točnost modela za to območje potrjujejo neodvisni veljavni (validacijski) pokazatelji. Poleg velikih območij primerne prostora za divjo mačko v dinarskem območju so posamezna območja primerne prostora, vendar brez območij z visokimi vrednostmi primernosti, še v alpski fitogeo-

vanje med domačimi okoliši predvsem v robnih območjih in je v povprečju predstavljalo 10 % velikosti domačega okoliša (*karta 2*). Vzrok za teritorialno vedenje samic je predvsem v vzdrževanju minimalnega lastnega prostora, ki jim zagotavlja zadostne prehranske vire za njihovo lastno preživetje ter za preživetje potomcev do osamosvojitve. Teritorialno vedenje samcev pa določa poleg prehranskih razmer v okolju še tekmovanje za samice. Kljub prekrivanju domačih okolišev med samci in samicami ter pojavljanju na istih območjih so se posamezne živali med seboj izogibale, kar kaže na učinkovito kemično komunikacijo (markiranje z urinom, iztrebki), izrazito samotarski način življenja ter redke neposredne stike med osebki.

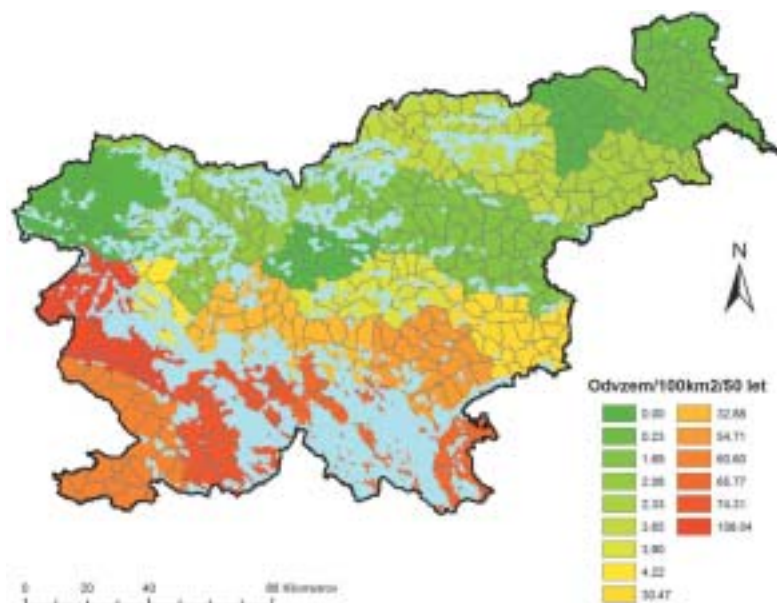
Modeli primerne prostora za divjo mačko

Učinkovite statistične tehnike in uporaba orodij geografskega informacijskega sistema (GIS) v ekologiji so v zadnjih letih omogočile hiter razvoj prostorskih modelov razširjenosti primerne živ-

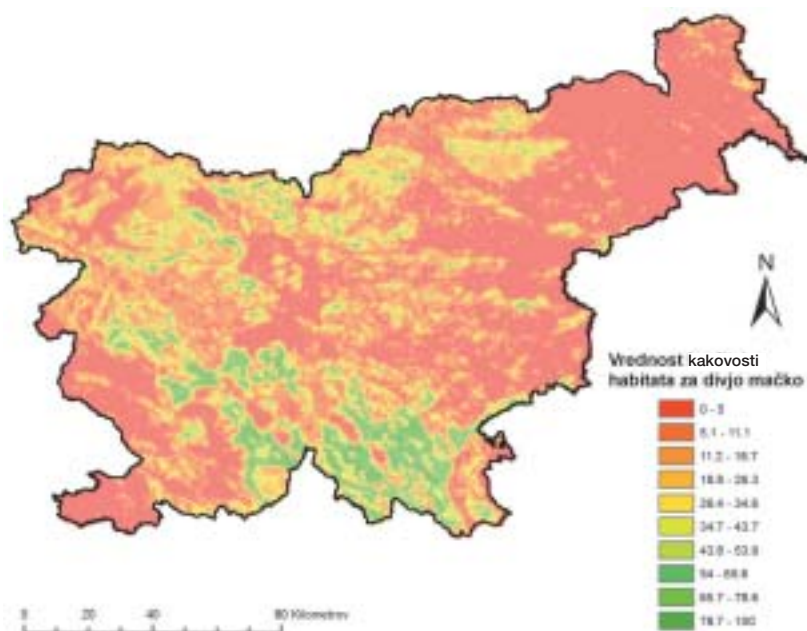

Karta 2: Robno prekrivanje letnih območij aktivnosti samcev v letih 2003–2004 na območju Glazute potrjuje izrazito teritorialno vedenje divjih mačk do istega spola.

grafski regiji. Tod so divje mačke redke ali pa se ne pojavljajo. Razlog za manjšo primernost habitata bi bil lahko v nižjih zimskih temperaturah, dolgotrajni globoki snežni odeji, velikem deležu iglastih (zasmrečenih) gozdov in posledično slabših prehranskih razmerah. Povprečna biomasa malih sesalcev v smrekovih gozdovih na območju Smrekovca in Pece je bila 169 g/ha in 210 g/ha. Za razliko od alpskega območja so bile povprečne biomase malih sesalcev v posameznih letnih obdobjih med leti 1988 in 1990 v dinarskem jelovo-bukovem gozdu na snežniškem območju tudi do 15-krat večje in so nihale od 465 do 3.138 g/ha. Poleg tega so za dinarsko območje v letih z bogatim obrodnom žira značilni populacijski izbruhi navadnega polha, ki dodatno prispevajo k prehranski ponudbi divje mačke v poletnem in jesenskem obdobju. Po nekaterih ekoloških dejavnikih,

Karta 4: Gostota odstrela in izgub divjih mačk v posameznih lovskih zvezah/območjih med leti 1949 in 1998 v primerjavi z modelom primernege prostora

Karta 3: Prostorski model primernege življenjskega prostora za divjo mačko v Sloveniji na osnovi podatkov z dinarskega visokega krasa

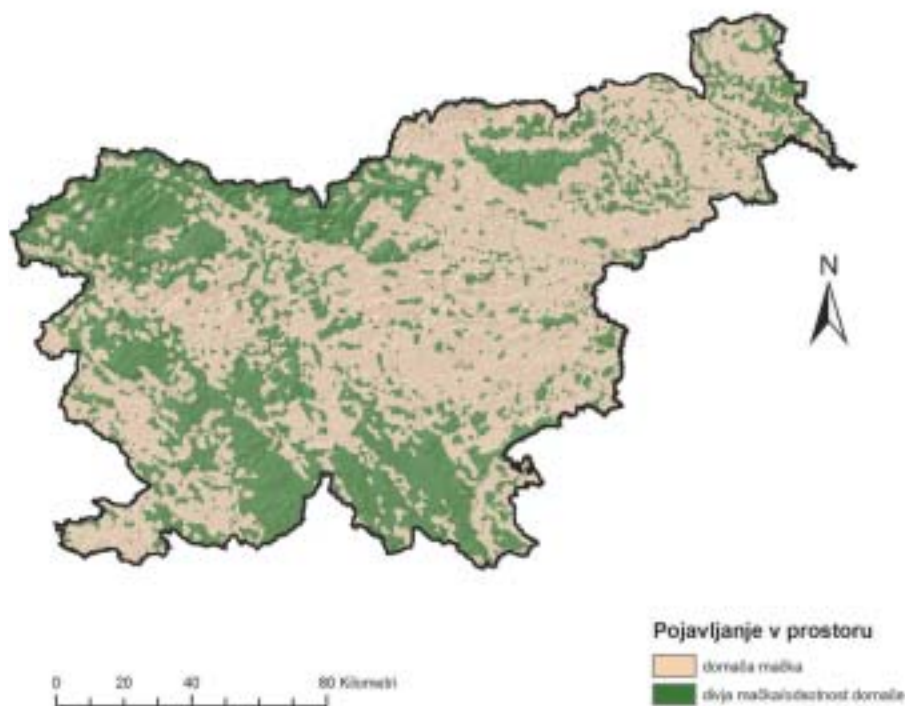
npr. trajanje snežne odeje, letna dinamika temperatur in padavin, se od preostalih območij najbolj razlikuje submediteranska fitogeografska regija. To je verjetno tudi razlog za največje odstopanje prostorskega modela divje mačke na tem območju od podatkov o odstrelu divje mačke v prejšnjem stoletju (**karta 4**). Na žalost imamo ustrezne podatke o pojavljanju divje mačke le za dinarsko območje. Zato so za ustreznejše lokalne modele primernosti prostora potrebne dodatne terenske raziskave, predvsem pa podatki pojavljanja divjih mačk iz preostalih regij, še zlasti iz submediteranskega območja. Iz te regije kažejo podatki o odstrelu v preteklosti na največjo pogostost divje mačke.

Model pojavljanja domače mačke v Sloveniji in območja prekrivanja z divjo mačko

Dejavniki, ki vplivajo na križanje, so predvsem tisti, ki povečujejo stopnjo prekrivanja oziroma prodiranje domače mačke v habitat divje. Obseg prostorskega prekrivanja je torej eden izmed ključnih dejavnikov ogrožanja divje mačke. Z radiotelemetričnim spremljanjem domačih mačk v Dragarski dolini smo dobili podatke o njihovem gibanju v prostoru in jih primerjali z značilnostmi rabe prostora divje mačke (**graf 2**). Tako smo pripravili model, s katerim smo opredelili verjetnost pojavljanja domače mačke v prostoru na območju celotne Slovenije (**karta 5**). Ko smo primerjali prostorski model divje mačke in model razporejanja domače mačke, smo dobili območja, na katerih bi lahko pričakovali pojavlja-

Graf 2: Razporejanje domačih in divjih mačk glede na oddaljenost od najbližjega naselja

Karta 5: Karta prostorskega modela potencialnega pojavljanja domače mačke v Sloveniji. Svetla območja so prostor, v katerem se domače mačke verjetno pogosto/stalno zadržujejo.

nje obeh oblik mačk in s tem območja s povečano verjetnostjo medsebojnega križanja (**karta 6**).

Rezultati modelov kažejo, da je v Sloveniji prostor glede na verjetnost pojavljanja domače in divje mačke razmeroma dobro ločen. V Sloveniji obsega območje potencialnega območja prekrivanja domače mačke v primerem prostoru divje 745 km², kar je 17 % po modelu primerne prostora divje mačke. Sklenjenost gozdnega prostora na območjih, ki so primeren prostor divje mačke, je velika, saj so posamezne krpe sklenjenenega gozda velike tudi do 742 km². Zato je v dinarski in preddinarski fitogeografski regiji verjetnost obsežnega introgresivnega križanja z domačo mačko malo verjetna. Razdrobljenost gozdnega prostora na Madžarskem, kjer so ugotovili visoko stopnjo križanja z domačimi mačkami, je bistveno večja, saj so posamezne gozdne krpe v povprečju velike 0,073 km², skupine gozdnih krp pa obkrožajo obsežna kmetijska območja, mesta in vasi ter posamezne kmetije – farme. V takem okolju so ugotovili obsežno prodiranje domače mačke v primeren prostor divje. Obsežno zmanjševanje in drobljenje (fragmentacije) gozdnega habitata divje mačke ter intenziven lov so se v prejšnjih stoletjih dogajali v Angliji in na Škotskem, kjer so se manjše populacije divjih mačk ohranile le v SZ delu Škotske, kjer so vezane na pogozdene sestoje borovega gozda.

Glede na podatke o odstrelu divjih mačk v prejšnjem stoletju na območju

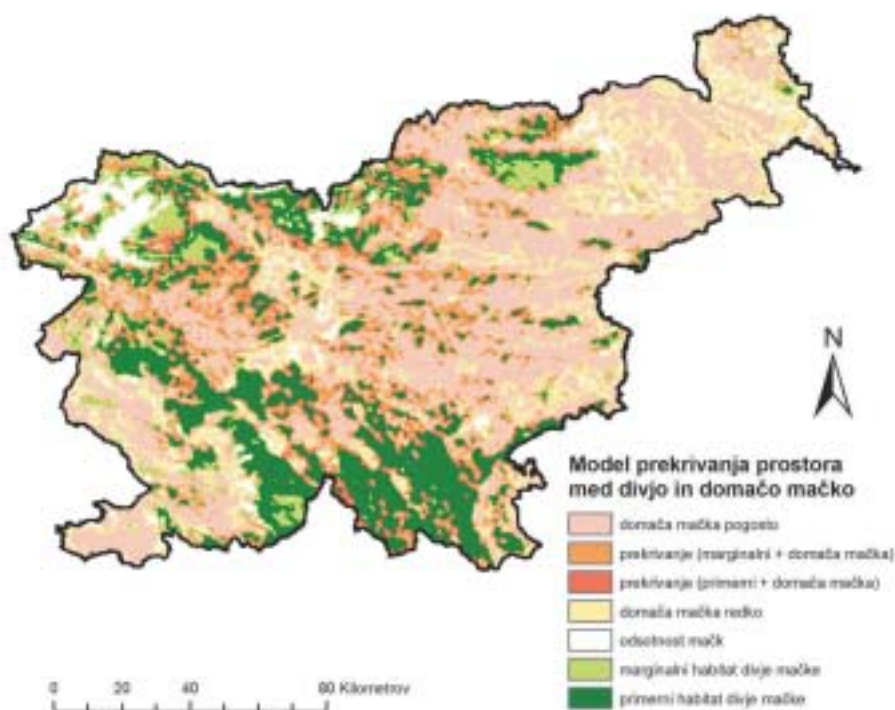
submediteranske regije model pojavljanja domače mačke na tem območju nakazuje na možnost obsežnejšega prostorskega prekrivanja med njima. To območje je tudi skrajni zahodni rob dinarske populacije divje mačke, zaradi česar lahko na populacijo vplivajo dodatni nega-

tivni učinki gozdnega roba. V tem času so na omenjenem območju zgradili (ali gradijo) več avtocest (Razdrto–Nova Gorica, Razdrto–Koper, Divača–Sežana), ki dodatno ločujejo primeren prostor na tem območju in zmanjšujejo njegovo povezljivost med dinarsko in submediteransko fitogeografsko regijo v Sloveniji.

Sklepne misli

Habitat divje mačke v Sloveniji so obsežnejša območja z razmeroma dobro ohranjenim naravnim okoljem. Devetinosemdeset odstotkov po modelu primerne prostora divje mačke je znotraj predlaganih varovanih območij Natura 2000. V velikem delu varovanih območij so med klasifikacijske vrste uvrščene tudi velike zveri, ki imajo v osnovi podobne prostorske potrebe kot divja mačka. V tem primeru se jasno kaže vloga velikih zveri kot krovnih vrst pri varstvu biotske vrstne pestrosti (biodiverzitete) v gozdnih ekosistemih. Seveda pa je ogroženost divje mačke veliko večja v preostalih območjih Slovenije, npr. v Zasavju in Posavju, kjer je razdrobljenost njenega habitata veliko večja. Poleg tega je povezljivost z dinarskim območjem slaba in verjetno onemogoča uspešno razširjanje (disperzijo) živali iz dinarske populacije. Zato je na tamkajšnjem območju velika nevarnost izginotja divje mačke.

Večina uradnih podatkov o pojavlja-

Karta 6: Prekrivanje območij pojavljanja domače mačke in primernega življenjskega prostora divje mačke v Sloveniji. Rdeče obaravana območja so območja, kjer bi bili lahko pogosti stiki (in s tem križanja) med domačimi in divjimi mačkami.

Foto: M. Mašterl – Diana

nacionalni program spremljanja razširjenosti in stanja populacije (monitoringa), ki bi omogočal sprejemanje ustreznih varstvenih načrtov, kot sta strategija upravljanja in akcijski načrt varovanja, s čimer bi zagotovili trajno ohranjanje divje mačke v Sloveniji.

Dr. Hubert Potočnik
in **prof. dr. Ivan Kos**

hubert.potocnik@bf.uni-lj.si
Oddelek za biologijo BF Univerze
v Ljubljani

nju divje mačke v Sloveniji je stara več kot 15 let. Zbiranje podatkov o razširjenosti in spremljanje stanja populacije ni organizirano oziroma je prepuščeno iniciativi posameznikov ali posameznih institucij. Na katedri za ekologijo in varstvo okolja smo v zadnjih osmih letih zbrali več kot 40 tkivno-genskih vzorcev odlovljenih, povoženih ali drugače poginulih divjih mačk, katerih gensko sestavo bomo analizirali v sodelovanju s tuji-

mi raziskovalci. Poznavanje razširjenosti divje mačke ter njene genske »čisto-
sti« v posameznih območjih Slovenije, zlasti zunaj dinarskega populacijskega jedra, je ključno za opredelitev ogroženosti divje mačke v Sloveniji. V prvi vrsti bi bili dragoceni sistematično zbrani podatki o pojavljanju, še zlasti pa podatki, ki bi jih lahko dobili s proučevanjem povoženih divjih in domačih mačk. Zato bi bilo treba v prihodnosti pripraviti

ZAHVALA

Prof. dr. Mihi Adamiču se zahvaljujemo za povabilo k sodelovanju pri raziskovalnem projektu leta 1998. Za sodelovanje se zahvaljujemo tudi **Zavodu za gozdove RS in loviščem s posebnim namenom Medved - Kočevje, Snežnik - Kočevska Reka in Jelen - Snežnik**, kolegom **veterinarjem, lovcem, gozdarjem ter vsem sodelavcem in študentom** na Oddelku za biologijo, ki so kakor koli pripomogli pri proučevanju divjih mačk v Sloveniji.

Pristrelitev puške risanice - II.

(Nadaljevanje)

Korektura optičnih namerilnih naprav

V prvem delu smo se seznanili s korekturo mehanskih merkov, to pot pa bomo opravili korekturo optične namerilne naprave oz. strelnega daljnogleda ali pa tudi namerilne naprave tipa »rdeča pika«.

Temeljni pogoji, ki smo jih omenili že pri korekturi mehanskih merkov, ostajajo še vedno v veljavi. Enaki ostanejo tudi načini (metodologija) našega dela, izbrati pa smo si morali ustrezen strelni daljnogled. Izbira je največkrat odvisna od prepričanj in možnosti posameznika in je včasih tudi v nasprotju z dejanskimi potrebami ter načinom in vrsto lova. Vsekakor je modro izbrati daljnogled neke, v svetu uveljavljene znamke. Tudi znotraj znamk so velike razlike po kategorijah. Ni pa nujno, da za daljnogled plačamo toliko kot za puško, da bomo z njim na puški uspešno in dolgo lovili. Prav cenjenih daljnogledov neznanih znamk se raje izogibamo, dokler se ne potrdijo v praksi.

Solidna, uveljavljena znamka, ki potrjuje kakovost izdelka tudi z določenimi jamstvi, daje potrebno zaupanje. Lovci

se namreč zelo bojimo, da daljnogled ne bo, kot temu rečemo, »držal strela«. Strah, da bo daljnogled popustil zaradi ponavljajočih trzajev puške, pa je pri uveljavljenih proizvajalcih odveč. Če bi se to slučajno le zgodilo, vam ga bodo zagotovo zamenjali.

Strelni daljnogled moramo kakovostno namontirati na puško. Prav montaža strelnega optičnega pripomočka je eden od ključnih elementov sistema lovske puške. Pri tem res ni prostora za velike bližnjice v domačih delavnicah! Velikokrat se zgodi, da ves sistem popusti prav

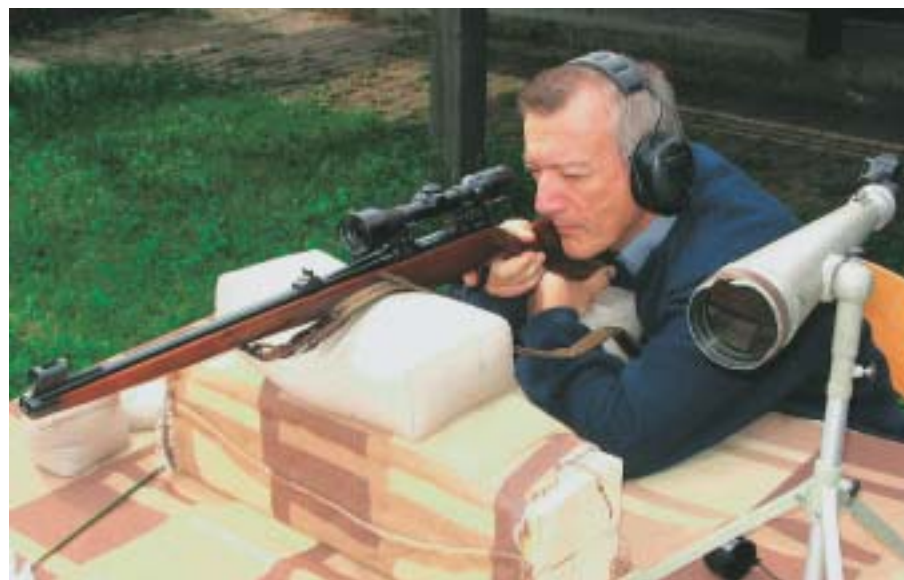

Foto: M. Šveglj

Primerna priprava stabilnega strelnega položaja je eden od temeljnih pogojev za uspešno pristrelitev naše puške.

zaradi slabe montaže, čeprav prej pomislimo na vse drugo. Nič ne pomaga dobra puška, kakovostno strelivo, odličen strelni daljnogled in vrhunski strelec, če je montaža daljnogleda iz slabega materiala ali nepravilno narejena. Predvsem pri magnum nabojih in težjih daljnogledih, ki zaradi večje mase povzročajo tudi močnejši trzaj na montažne elemente, moramo montaži nameniti še posebno pozornost.

Ponudba kakovostnih jeklenih, strojno obdelanih montaž je dandanes že tolikšna, da je izbira odvisna predvsem od tega, kaj želimo. Če nameravamo na puški uporabljati samo en strelni daljnogled, je povsem primerna kakovostna nepremična ali fiksna montaža, recimo tipa Redfield, ki jo pod svojimi imeni tržijo tudi druge znane znamke daljnogledov ali morda zelo razširjena Wea-

montaža že izgublja na priljubljenosti. Kakovostno izdelana odlično in doživljensko služi našim potrebam, če uporabljamo samo en strelni daljnogled. Zadeva pa se precej zaplete in podraži, če se odločimo za dodaten daljnogled, ki ni približno enako dolg, ali pa tudi za namestitve »rdeče pike«. Včasih je treba zaradi tega montirati še en sprednji podstavek, kar je dodaten poseg v strukturo puške, v katero je suhlska montaža že tako posegla. Sprednji postavek je največkrat prilotan na cev (izjema so kratki daljnogledi na repetirkah), kar potencialno lahko povzroča določene težave. Na nobeni vojaški oostrostrelni ali strelski tekmovalni puški montažni elementi niso pritrjeni na cev! Pri lovskih puškah taka natančnost ni vedno potrebna, saj moramo slediti tudi praktičnim potrebam. Zato mora biti sistem lovske puške po-

premera 4 cm. Zelo primerni so tudi liki oblike kvadrata ali romba z rdečim ali oranžnim robom in belim centrom. Tudi v takem primeru naj bi bil center velik od 4 do 5 cm. V idealnih razmerah postavimo tarčo 100 m daleč, v sili pa vsaj dobrih 80 m.

Pripravimo si dober naslon za streljanje sede. Pripravi naslona za korekturo strelnega daljnogleda moramo nameniti še več pozornosti, kot je namenimo pripravi naslona za korekturo mehanskih merkov. Pri streljanju z mehanskimi merki bo že podložen nahrbtnik kar ustrezen, pri daljnogledu pa se moramo bolj potruditi. Kakršen koli že bo naslon, naj bo tak, da bo puška s sredino kopiščka ležala na mehkem. Če je le mogoče, postavimo še oporo (manjšo vrečko s peskom) pod kopito. Najboljši naslon je tak, v katerem puška leži bolj ali manj sama, če jo spustimo. Naslon mora biti stabilen v taki meri, da čim bolj izključi našo napako zaradi nemirne drže puške. Le tako bomo lahko res verjeli, da so zadetki rezultat usklajenega sistema orožja, optike in streliva in ne naše napake. Za doseganje vrhunske natančnosti in minimalnega raztrosa zadetkov je pomembno, da pri streljanju s podporno roko ne držimo puške spredaj za kopišček, ker nemirna roka prenaša tresljaje na orožje. S podporno roko lahko sežemo nazaj in podpremo kopito čisto pri koncu, kjer je po možnosti tudi naslonjeno na vrečko. Le tak položaj rok bo izključil mogoče pritiske na olesje in s tem posredno tudi na cev puške. Ob takem načinu drže, predvsem nove puške, ki je še ne poznamo dovolj dobro, je po opravljeni korekturi dobro oddati en kontrolni strel v bolj lovski drži roke na kopiščku, da preverimo lego zadetka. Kakor koli že nas navdušuje majhna skupina zadetkov na tarči (majhen raztros), pa je na lovu pomembnejša točnost od preciznosti TO JE V BISTVU ISTO. Pomembnejše je, kam zadenemo s prvim strelom pri običajni lovski drži puške. Pazimo tudi na položaj kopita v ramenskem zgibu, ki naj bo tak, kakršnega smo pač vajeni. Nepravilen in neenoten položaj kopita se lahko odraža na spremenjenem »odskočnem kotu« puške in s tem povečanim raztrosom zadetkov. Pri tem morata komolca obeh rok udobno ležati na podlagi – mizi, kamor naslonimo tudi prsi. Tudi noge moramo postaviti v udoben in stabilen položaj.

Preden začnemo streljati, najprej vidno preverimo položaj namerilnega križa v daljnogledu glede na os cevi. Tako si bomo prihranili nekaj nabojev in skrajšali čas korekture. Iz karabinke izvlečemo zaklep, prelamačo pa odpremo. Puško na naslonu stabiliziramo na tak način, da od zadaj pogledamo skozi cev v

Vse sodobne serijsko izdelane prelamače z vsaj eno risano cevjo imajo že pripravljeno osnovo za montažo optičnih namerilnih priprav.

werjeva montaža. Vse večja je tudi ponudba kakovostnih evropskih fiksnih montaž. Če ima naš daljnogled spremenljivo povečavo s spodnjo mejo od približno 1,5 x pa do 3 x, bomo z njim »pokrili« vsaj 95 % lovnih situacij. V takem primeru res ni posebne potrebe po snemljivi montaži. Če pa se odločimo za dva optična pripomočka, npr. strelni daljnogled in še napravico tipa »rdeča pika«, je treba izbrati snemljivo montažo, na primer EAW ali Leopold's QR (Quick Release = hitro snemljivo). Vse montaže se pri karabinkah montirajo na zaklepišče in s cevjo niso v stiku. Pri sodobnih prelamačah pa se montažni podstavki montirajo v namerilno šino na cevi. Vse omenjene montaže so na vijakih; nobeno lotanje ni potrebno. Pravilno montirane ne bodo popustile tudi pri nobenem magnumu. Nekdaj zelo priljubljena suhlska

trebam našega lova usklajena celota teoretične balistike in praktičnosti nošenja ter uporabe. Če vam suhlska montaža dobro služi, za strele od blizu pa uporabljate mehanske merke, ker še dobro vidite, je to dobra kombinacija. Če pa kupujete novo puško, na kateri boste uporabljali en daljnogled za čakanje v mraku, manjšega »variabilnega« ali »rdečo piko« pa za pogone, se raje odločite za katero drugo sodobno snemljivo montažo.

Ko je daljnogled že montiran na puško, je čas, da se odpravimo na strelišče. Najprej si pripravimo tarčo. Za prvo pri-strelitev je prav, da je tarča velika približno 1 m x 1 m. Na sredino tarče narišemo namerilno točko. Izbira barve in oblike lika je poljubna, mere pa naj bodo relativno majhne, tja do 7 cm. Sam si ponavadi narišem črno okroglo točko,

tarčo tako, da je namerilna točka na tarči v sredini osi cevi. Cev obdržimo v taki legi, malo dvignemo oko in pogledamo skozi daljnogled, kam kaže namerilni križ. Videli bomo, da križ praviloma ne kaže točno tja, kamor kaže sredina osi cevi. Velikokrat kaže tudi več kot pol metra drugam, kar ni nič nenavadnega. Poskušajmo si zapomniti, koliko centimetrov približno je križ odstopal od namerilne točke, ker je razdalja za prvi korak v korekturi. Da bomo dobili praktično predstavo, kje bi bil zadetek v tarči, če bi ustrelili v takem primeru, pogledjmo zdaj tako, da v namerilno točko pomerimo z daljnogledom. Nato spustimo pogled in hitro pogledamo skozi cev. Videli bomo, v katero mesto na tarči kaže cev; to je mesto, kamor bi padla krogla.

Ker smo prej približno ocenili, da namerilni križ, npr., kaže 40 cm desno in 30 cm nižje, smo potem ugotovili, da cev kaže za prav toliko v nasprotno stran na tarči.

To pomeni, da bi bil naš zadetek približno 40 cm levo in 30 cm višje od namerilne točke. To je za začetek dovolj zanesljiv podatek, da lahko, še brez strela, opravimo prvi korekturni popravek.

Za ta namen odvijemo zaščitna pokrovčka bobničev na daljnogledu, ki služita za popravke smeri in višine ter odštejemo toliko stopenj oz. »klikov«, da dobimo 40 cm popravka po smeri in 30 cm po višini. Korektorne gumbice na daljnogledu obračamo **v smer zelenega zadetka, tako kot piše na gumbih**. V našem primeru je to v desno in navzdol. Pri tem moramo upoštevati velikost enega klika, ki je pri različnih daljnogledih različna. Pri evropskih je ponavadi 7 mm ali 1 cm, pri neevropskih pa največkrat 1/4 palca oz. 6,35 mm na 100 m ali jardov. Korekturno razdaljo delimo z vrednostjo klika in dobimo število klikov, potrebnih za korekturo.

Ko pazljivo odštejemo potreben popravek po smeri in višini, je čas, da oddamo prvi strel; pa ne samo enega, ampak dva, merjena v vznožje (spodnji rob) namerilne točke; lepo, počasi in natančno. Ker smo prvi korekturni korak opravili samo na osnovi približne vidne ocene lege namerilnega križa, ponavadi s prvimi strelji še ne bomo prav v neposredni bližini namerilne točke, vendar pa že dovolj blizu, da bodo naslednji koraki bistveno krajši. Z malo prakse smo pri prvem srednjem zadetku največkrat že v velikosti formata A4 okrog namerilne točke.

Od tod naprej gre zlahka: z dvema, tremi strelji smo v že v namerilni točki in korektura je končana. Paziti moramo, da streljamo dovolj počasi, da se cev sproti ohladi, po potrebi jo tudi na hitro očistimo. Veliko lovcev želi na tarči nekoliko

Vse foto: M. Švegelj

Če se hočete pristreljevanja pušk lotiti bolj profesionalno, si boste morda priskrbeli ustrezno stojalo. Taka, ki omogočajo stabilno pritrditev puške, omogočajo tudi korekturo na način neposrednega vodenja namerilnega križa na zadetek. Na tarči jasno označimo srednji zadetek, nato pa z obračanjem korekturnih gumbov pripeljemo križ na zadetek. To korekturo skrajša za nekaj strellov.

višji zadetek. Premislite, če res streljate dovolj daleč, da ga potrebujete!? Z nadstrelom vsekakor ni treba pretiravati, 4 cm je povsem dovolj!

Za puško, ki jo že poznamo, t. j., ki jo imamo že nekaj časa v uporabi in jo moramo samo pristreljevati na novo optiko ali drugo strelivo, je to približno dovolj, da ji zaupamo. Pri novi puški pa ni vedno tako hitro in potrebujemo malo več potrpljenja in malo več časa. Upoštevati moramo tudi, da ni nujno, da je vrednost vseh klikov v daljnogledu enaka na celotni dolžini korektorne razdalje. Zato se nam izračun popravka včasih izide točno, drugič pa samo približno.

Ko na novo montiramo strelni daljnogled z novo montažo, se včasih zgodi, da namerilni križ toliko odstopa od osi cevi, da notranji popravki v daljnogledu niso dovolj veliki, da bi sploh lahko opravili korekturo samo s premikanjem križa v daljnogledu. Povprečen lovski strelni daljnogled ima možnost premikanja križa vsaj dober meter na sto metrov, nekateri, predvsem strelski, pa tudi samo 70 cm. Redek pojav je napaka korekturnega gumba v daljnogledu, kar opravi-

vičuje reklamacijski zahtevek. Pogostejše je vzrok montaža ali pa nesimetrične izvrtine za montažne nastavke na puški. Nekatere montaže omogočajo dodatne popravke po višini s podlaganjem posebnih jeklenih distančnikov pod osnovo montaže oz. montažne nastavke, po smeri pa s premikanjem noge zadnje objemke. Namen tega je nuditi dodatno možnost korekture in tudi odpraviti posledice morebiti nepravilno odmerjenih izvrtin na puški. Skupaj z notranjo nastavitvijo v daljnogledu tak način omogoča izvedbo korekture, je pa zahtevnejši. Tam, kjer ni take možnosti ali so izvrtine preveč zamaknjene, je najbolje montažne nastavke ponovno centrirati in lotati, zaradi česar pa je potrebno ponovno bruničenje. Na srečo je to potrebno redkeje, dobro pa je vedeti, da ne izgubljam živcev in zaupanja v sicer dobro puško in dober daljnogled.

Pri pristrelitvi nove puške se vedno ne izteče vse tako dobro in hitro. To ni nobeno zmanjše za preplah; za to je še veliko prežgodaj. Če ste kupili novo puško, ki takoj iz škatle strelja točno in natančno, je to dobro in imate malo sreče. Pričakovati je namreč treba določeno obdobje »vtekavanja« puške. Četudi se nam pri novi puški že s prvimi strelji vse izide, takemu rezultatu ni povsem zaupati vsaj tja do kakšnih 40 do 60 strellov. Za vrhunske ostrostrelne puške imajo celo predpisan postopek »vtekavanja«. Zato je treba z novo puško streljati malo več, da se cev »uleže«, pa tudi mi se je bomo medtem privadili. Opazili bomo, da puška po nekaj škatlah izstreljenih nabojev postaja natančnejša, pod pogojem, da ne pregrejemo cevi in zanjo skrbimo s pravilnim vzdrževanjem.

Boris Kavčič

Snemljiva montaža, kot je leopold QR (quick release), omogoča preprosto montažo dveh različno velikih strelnih daljnogledov ali »rdeče pike«.

Kaj vse so o divjadi, lovu in lovci pisali časopisi na Kranjskem ...

Piše: mag. Romana Erhatic Širnik

(Nadaljevanje)

Lov je lepa reč, še lepša reč pa sta dober kmet in dobro kmetijstvo

Časopisi so redno poročali o razpravah v deželni zborih. V vseh deželah avstro-ogrske monarhije so posebno pozornost namenili sprejemanju lovske zakonodaje. Kranjska, kljub predlogom in večkratnim razpravam v deželnem zboru, lovskega zakona ni dobila. Nekoliko natančneje se bomo seznanili, kako so potekale razprave o zakonu in kateri interesi so ovirali njegov sprejem. *Vsaka podobnost z zdajšnjim časom je zgolj slučajna.*

Predlog lovskega zakona

O lovskem zakonu – zakonskem osnutku, ki ga je v kranjski deželni zbor posredovala deželna vlada, so poslanci prvič razpravljali spomladi leta 1893. Zakon je obsegal tri dele: prvi del je urejal vprašanje lovske pravice in izvajanje te pravice, drugi je bil namenjen lovsko-policijskim predpisom in tretji del škodam, ki jih je povzročala divjad ali pa lovci in njihovi psi na lovih. Na koncu so sledile kazenske določbe.

Po zakonskem predlogu je ostalo v veljavi določilo iz leta 1849, da mora lastno lovišče obsegati najmanj 115 ha (200 orolov), vse druge površine pa naj združijo v zakupna lovišča (lovske okraje). Meje lovskih okrajev naj bi se skladale s političnimi občinskimi mejami. Lovske okraje bi dajala v zakup okrajna glavarstva, zakupnino pa bi odvajali v deželni zaklad. Zakupna doba naj bi trajala deset let, potem pa bi okrajno glavarstvo lahko zakup podaljšalo za nadaljnja štiri leta. Če lovišča ne bi oddali v zakup, bi z njim upravljal izvedenec. Delo izvedenca bi bilo plačano, stroški pa bi bremenili občinski proračun. Vsako lovišče (lovski okraj) bi moralo imeti primerno usposobljenega lovskega čuvaja.

Z lovsko-policijskimi določili so določili varstvene dobe za posamezne vrste divjadi. Po zakonskem predlogu bi lahko okrajno glavarstvo za dobo dveh let v posameznih lovskih okrajih ali pa tudi v vseh na svojem območju popolnoma prepovedalo lov.

Škodo, ki jo je divjad naredila na sadnem drevju ali na kmetijskih kulturah, bi moral lovski upravičenec poravnati, vendar samo tedaj, ko bi bila sadna drevesa in druge kulture primerno zavarovane. Oškodovanec je škodo moral prijaviti v 14-ih dneh od dneva, ko je izvedel zanjo. Imenovanje komisije za ocenjevanje škode je bilo po predlogu v pristojnosti okrajnega glavarstva.

Zakon v nasprotju z interesi kmetijstva

V Slovincu so zapisali, da je predlagani zakon škodljiv za kmetijstvo. Bili so si enotnega mnenja, da bi vlada in poslanci morali večjo skrb namenjati kmetom in veliko več storiti za razvoj kmetijstva. Najbolj jih je motila dolga zakupna doba. Trdili so, da bodo lovci čezmerno namnožili divjad, posledice pa bodo nosili kmetje. Zaradi dolge zakupne dobe naj bi bile prikrašane tudi občine, saj med lovci naj ne bi bilo več tolikšnega zanimanja za dražbe. Predlagali so petletno ali še krajšo zakupno dobo. Prepričevali so, da krajša bo zakupna doba, večji bodo interesi zakupnika, da se okoristi z lovom in postreli čim več divjadi.

Naslednji nesporazum so bile meje lovskih okrajev, ki naj bi se skladale z mejami občin. Zakupno lovišče (lovski okraj) bi obsegalo celotno občino. Nekatere občine so bile velike in so obsegale tudi več tisoč hektarjev zemlje, druge so bile majhne. Zato naj bi nastala tudi velika razlika v velikosti lovskih okrajev. Obstajala je dilema, da za velika lovišča ne bo mogoče iztržiti primerne zakupnine. Pričakovali so, da bo več povpraševanja po manjših loviščih, ki bodo zato dosegala tudi višje cene. Zahteva je bila, naj bodo lovišča manjša. Samo v manjšem lovišču naj bi bilo mogoče ohranjati primerno in za kmetijske interese še znosno število divjadi.

Naslednje sporno določilo je bilo izvajanje lova z izvedenci. Z lovišči, ki ne bi bila v zakupu, naj bi namreč upravljali omejeni. Izvedenec je bil lahko samo izučen lovec s končano najmanj nižjo gozdarsko šolo, plačati bi ga morala občina. Stroški naj bi znašali najmanj 400 goldinarjev na leto, česar pa občine niso bile pripravljene prevzeti.

Sporno je bilo tudi, da bi moralo imeti vsako lovišče svojega lovskega čuvaja, ki bi ga moralo potrditi okrajno glavarstvo, potrdili pa bi ga glede na njegovo znanje in izkušnje. V Slovincu so zapisali, da bi bili glede na predpisane pogoje čuvaji lahko samo gozdarji. Spraševali so se, od kod bodo dobili toliko ljudi in ali bodo morali za ta namen v vsakem okrajnem glavarstvu ustanoviti gozdarsko šolo, v kateri se bodo posamezniki usposobili za službo lovskega čuvaja. Posebno jih je razjezilo določilo, da se delavcem - dninarjem ne bi smelo izdati lovske karte, kar je pomenilo, da se dninarji ne bi mogli potegovati za lovskočuvajsko službo. Ker pa bi bilo treba usposobljene lovske čuvaje tudi primerno plačati, so zaključili, da bodo lovišča lahko najemali samo bogataši.

Potem pa naj lovci čakajo pri mišjih luknjah in streljajo miši

Veliko jeze je povzročilo določilo, po katerem bi lahko lovec (lovski upravičenec) ali lovski čuvaj pokončil potepuškega psa ali mačko. Za potepuško žival so opredelili psa ali mačko, ki si se je oddaljila več kot 120 metrov od hiše ali črede. Obstajala je bojazen, da bodo zaradi tega lovci pobili vse pse in mačke ter navajali primere, ko so lovci pobili vse pse in mačke v nekaterih krajih. Spraševali so se, kdo bo kmetu namesto psa varoval hišo in namesto mačke lovil miši. Slednje naj bi bilo še posebno problematično. Ljudje so se pritoževali, da so se namnožile miši in podgane, zato je vsak gospodar moral imeti mačko. Če pa lovci mačkam ne bi več dovolili na polje, so kmetje predlagali, naj lovci čakajo pri mišjih luknjah in streljajo miši. Če tega ne nameravajo, naj ne nadlegujejo njihovih mačk.

(Se nadaljuje.)

Zanimiva dogodivščina se je primerila vozniku lesa iz Starega trga. V snežniških gozdovih, kamor je šel po les, je zagledal velikega medveda ob mrtvem jelenu. Medved se je ustrašil in zbežal, jelena pa je voznik naložil na voz in odpeljal v vas. Redka žival je pritegnila pozornost ljudi, ki so si od blizu in daleč hodili ogledovat njegovo mogočno rogovje (Slovenec, št. 39, 18. februar 1910).

Živinoreja - največja nevarnost za okolje

Nujni ukrepi

29. november 2006, Rim
– Kdo je večji povzročitelj emisij toplogrednih plinov: živinoreja ali avtomobili?

Kakšno presenečenje!

Glede na novo poročilo, ki ga je objavila Organizacija Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (FAO), ustvarja živinorejski sektor več emisij toplogrednih plinov, računano na CO₂ ekvivalent (18 %), kot prometni sektor. Prav tako je glavni vzrok degradacije zemlje in vode.

Henning Steinfeld, vodja oddelka FAO za informacije o živinoreji in za politiko živinoreje ter glavni avtor poročila, pravi: »Živinoreja je eden od največjih povzročiteljev današnjih najpomembnejših okoljskih težav. Za izboljšanje razmer je nujno potrebno ukrepanje.«

Ljudje vsako leto zaužijejo več mesa in mlečnih izdelkov. Pričakovati je, da se bo svetovna proizvodnja mesa z 229 milijonov ton več kot podvojila v letih 1999/2001, in sicer na 465 milijonov ton leta 2050, medtem ko naj bi se proizvodnja mleka povzpela s 580 na 1043 milijonov ton.

Nevarne posledice

Svetovni živinorejski sektor se širi hitreje kot kateri koli drugi kmetijski podsektor. Zagotavlja preživetje okrog 1,3 milijarde ljudi in prispeva okrog 40 % k svetovni kmetijski proizvodnji. Za veliko revnih kmetov v državah v razvoju je živinoreja tudi vir obnovljive energije in temeljni vir organskega gnojila za njihove pridelke.

Vendar glede na poročilo FAO o hudih posledicah živinoreje ter okoljskih vprašanj in možnostih (Livestock's Long Shadow – Environmental Issues and Options) takšno

hitro širjenje terja visoko okoljsko ceno. Poročilo opozarja, da bi se morali okoljski stroški na enoto živinorejske proizvodnje razpoloviti, če bi želeli preprečiti nadaljnje povečanje škode.

Če upoštevamo tudi emisije rabe zemljišč in spremembe rabe zemljišč, znaša za ži-

Foto: M. Samar

vinorejski sektor 9 % emisij CO₂, ki izhajajo iz človekovih dejavnosti, vendar pa ta sektor vključuje veliko večji delež še bolj škodljivih toplogrednih plinov. Proizvaja namreč 65 % dušikovega oksida, povezanega s človekovimi dejavnostmi, ki ima 296-krat večji potencial globalnega segrevanja kot CO₂. Glavni izvor dušikovega oksida je gnoj.

Živinoreja prispeva tudi 37 % vsega metana, ki ga povzroča človek (23-krat večji potencial segrevanja kot CO₂) in ki ga proizvajajo predvsem prebavni sistemi prežvekovalcev, ter 64 % amoniaka, ki je pomemben povzročitelj kisllega dežja.

Poročilo navaja, da je danes za živinorejo v uporabi 30 % celotne površine Zemlje, od tega v glavnem pašniki, vendar tudi 33 % orne zemlje po vsem svetu, ki se uporablja za pridelavo krme za rejne živali. Ker se zaradi pridobivanja novih pašnikov krčijo gozdovi, je živinoreja glavni povzročitelj krčenja gozdov, zlasti v Latinski Ameriki, kjer je bilo približno 70 %

nekdanjih amazonskih gozdov spremenjenih v pašnike.

Zemlja in voda

Črede povzročajo obširno degradacijo zemlje, pri čemer je 20 % pašnikov degradiranih zaradi čezmerne paše, tlačenja in erozije. Številka je še višja na sušnih območjih, kjer neprimerna politika in neustrezno vodenje živinoreje prispevata k širjenju puščave.

Živinoreja je eden od sektorjev, ki najbolj škodljivo vplivajo na vedno bolj ome-

nih živali na velikih površinah zemlje in potreba po pridelkih za krmo; ocenjeno je, da 15 od 24 pomembnih storitev ekosistema slabi in ugotovljeni krivec je živinoreja.

Ukrepi

Poročilo, ki je bilo oblikovano s pomočjo večinstitucionalne pobude o živinoreji, okolju in razvoju (Livestock, Environment and Development Initiative – LEAD), izrecno predlaga obravnavo okoljskih stroškov in veliko načinov za izboljšanje razmer:

– degradacija zemlje – nadzor dostopa in odprava ovir za mobilnost na skupnih pašnikih; uporaba metod varovanja tal in silvopastoralizma (drevesno-pašna raba kmetijskih zemljišč) skupaj z nadzorovanim izključevanjem živinoreje z občutljivih območij; sheme plačila za okoljske storitve pri rabi zemljišč, ki temelji na živinoreji, za zmanjšanje in odpravo degradacije zemlje;

– atmosfera in podnebje – povečanje učinkovitosti živinoreje in pridelave pridelkov za krmo. Izboljšanje prehrane živali, da se prepreči črevesna fermentacija in s tem emisije metana, ter vzpostavitev pobud o obratih za pridobivanje bioplinov za recikliranje gnoj;

– voda – povečanje učinkovitosti namakalnih sistemov; uvedba oblikovanja cen za vodo, ki vključujejo vse stroške, skupaj z davki, da se prepreči obširna koncentracija živinoreje blizu mest.

Navedena in z njimi povezana vprašanja so bila središče razprav med FAO in njenimi partnerji o nadaljnjem razvoju živinoreje, ki so potekala na svetovnih posvetovanjih v Bangkoku konec novembra. Razprave so vključevale tudi bistveno nevarnost za zdravje ljudi, povezano s hitro rastjo živinorejskega sektorja, saj boleznijo živali vedno bolj vplivajo tudi na ljudi. Hitra rast živinorejskega sektorja lahko povzroči tudi izključitev malih kmetov iz rastočih trgov.

(Po poročilu FAO)

jene vodne vire in med drugim prispeva k onesnaževanju vode, evtrofikaciji* in propadanju koralnih grebenov. Glavna onesnaževala so živalski odpadki, antibiotiki in hormoni, kemikalije iz strojarn, gnojila in pesticidi, ki se uporabljajo za škropljenje pridelkov za krmo. Razširjena čezmerna paša ovira vodni cikel, pri čemer zmanjšuje ponovno napolnitev nadzemnih in podzemnih vodnih virov. Velike količine vode se porabijo za pridelavo krme.

Živinoreja velja za glavni kopenski vir onesnaženja Južnega Kitajskega morja s fosforjem in dušikom, zaradi česar se izgublja biološka raznovrstnost v morskih ekosistemih.

Rejnih živali za pridobivanje mesnih in mlečnih izdelkov je okrog 20 % vseh zemeljskih živali. K zmanjševanju biološke raznovrstnosti prispeva tudi prisotnost rej-

* **evtrofikacija** = čezmeren priliv hranilnih snovi, zlasti fosfatov in nitratov v mineralni sestavi stoječe ali tekoče vode, kar izzove bogat razvoj fitoplanktonskih alg (vodne vegetacije)

Na kratko iz tujega tiska ...

Nemčija: Nemška lovska zveza (DJV) je na sejmu v Dortmundu objavila podatek, da se je število oseb, ki so leta 2006 v tej državi uspešno opravile lovski izpit, v primerjavi z letom 2005 povečalo za 2 %. V zadnjih 15 letih se je ta številka povečala celo za 9 %. Kot je povedal predsednik Nemške lovske zveze, naj bi bil razlog za to »intenzivno doživljanje narave kot protiutež vsakodnevnemu stresnemu življenju ter lažje pridobivanje divjačine!« Pogoji za pridobitev lovne dovolilnice je opravljen državni lovski izpit. Po podatkih državne komisije vsako leto lovskega izpita ne opravi do 25 % kandidatov.

(Deutsche Jagd Zeitung Internet)

Nemčija: Pristojni minister za okolje zvezne dežele Spodnja Saška je povedal, da se v zadnjem času kažejo zelo dobri rezultati intenzivnega varstva živalskih vrst. Tako se je število gnezdečih orlov belorepcev s številke 0 v 90. letih minulega stoletja povečalo na 20 parov. Še leta 1991 v tej zvezni deželi ni bilo že pred časom izumrlih bobrov, katerih število dandanes ocenjujejo na 500 živali. Prav tako izrazito težnjo večanja številčnosti opazajo pri vidri. Kot je povedal minister, primeri kažejo, kako je treba delati in kako vlagati sredstva. Tako je leta 2007 Ministrstvo za okolje zvezne dežele Spodnje Saške za varstvo živalskih vrst namenilo približno 11 milijonov €, od tega približno 4,5 milijona evropskih namenskih sredstev.

(Deutsche Jagd Zeitung Internet)

Indija: Na območju Kašmirja je neki leopard v zadnjih treh tednih ubil najmanj 3 otroke. Zato je indijska policija za omejenega leoparda razpisala nagrado v višini 10.000 rupij (približno 175 €). V Indiji je leopard sicer uvrščen med zavarovane vrste, zato si naravovarstvene organizacije prizadevajo za preklic tega odstrela. Vsaka ilegalna uplenitev leoparda je v Indiji kaznovana s 6 leti zaporne kazni.

(Jagen Weltweit Internet)

Nemčija: Na Münchenskem letališču so carinski organi pri rednem pregledu kovčkov

Foto: K. Schneider

Damjak ali jelen lopatar (Dama dama)

skupine italijanskih lovcev odkrili kar 2.634 uplenjenih malih oz. travniških cip (*Anthus pratensis*). Po podatkih italijanskih lovcev so ptice izvirale iz Romunije in so bile namenjene v severnoitalijanske restavracije, kjer jih še vedno pripravljajo in prodajajo kot kulinarične specialitete. Organizacije za varstvo ptic so ob tem objavile podatek, naj bi na leto prišlo iz balkanskih držav v severno Italijo več kot 50 milijonov mrtvih ptic.

(Pirsch, 24/2006)

Nemčija: Po obvestilu lovcev je policija iz okrožja Offenbach pohitela na neko visoko prežo, kamor naj bi splezala oseba s tokom za orožje, ki pa domačim lovcom ni bila znana. Policija je pri osumljenem, ki je bil oblečen v maskirna oblačila, našla puško, opremljeno z nočnim strelnim daljnogledom, strelivo, nož, daljnogled in ročno svetilko. 36-letni član strelske organizacije iz Mainhausna je izjavil, da je želel divjad zgolj opazovati. Hišna preiskava pri osumljencu je ugotovila 27 kosov strelnega orožja, katerega legalnost še preiskujejo, ter veliko streliva. V zamrzovalniku so odkrili približno 20 kg mesa divjadi, za katerega sumijo, da je posledica krivolova. Po preiskavi je bil osumljenec izpuščen na prostost, proti njemu pa je bila

podana prijava zaradi kršenja predpisov o orožju in ilegalnega lova.

(Pirsch, 1/2007)

Švica: Izkušeni domači lovec je med redukcijskim lovom na jelenjad v rezervatu v Jauntalu namesto jelena uplenil gamsa. Ker je bilo treba odstreliti še 10 jelenov, je prej imenovani odšel na lov. Kot je izjavil najprej, se mu je pri polnjenju orožja sprožila puška in zadela gamsa. Pristojne lovske oblasti v kantonu so menile, da je taka izjava za 50-letnega lovca z 20-letnim lovskim stažem nekoliko smešna. Pozneje je lovec svojo izjavo spremenil in povedal, da je gamsa zamenjal za jelena. Kljub temu mu zaradi krivolova grozi zaporna kazen do enega leta.

(Pirsch, 1/2007)

Nemčija: Po oceni strokovnjakov je v Nemčiji približno 20 milijonov kosov ilegalnega orožja, kar je 2-krat več, kot je legalnega, saj je uradno registriranih 10 milijonov kosov strelnega orožja. Poleg tega naj bi bilo v Nemčiji še približno 15 milijonov kosov nedovoljenega orožja. Potemtakem naj bi imel vsak drugi prebivalec Nemčije en kos strelnega orožja. Velika večina ilegalnega orožja naj bi izvirala iz okoliških držav, še

posebno z območja nekdanje Jugoslavije po koncu vojne na Balkanu. Lani je policija registrirala 12.500 primerov kriminalnih dejanj z orožjem.

(Wild und Hund 1/2007)

Nemčija: Strokovnjaki inštituta Dekra so s pomočjo umetnih lutk (Dummies), ki so bile enake oblike, velikosti in telesne mase kot divjad (srnjad, damjak, divji prašič), ugotavljali posledice trkov avtomobilov z divjadjo. Ugotovili so, da že pri trku s hitrostjo 50 km/h nastane na avtomobilu od nekaj 1.000 € škode pa celo do »totalke«. Za voznika in potnike je še posebno nevarna divjad, katere težišče je višje (damjak, jelenjad). Zato opozarjajo, da je treba na vseh cestnih odsekih, kjer so prometni znaki, ki opozarjajo na divjad, voziti še posebno previdno. Če divjad nepričakovano skoči na cesto, je najbolje zavirati tako močno, da ne nastane zdrs. Izogibanje divjadi je umestno samo, če ima voznik dovolj časa oceniti razmere na cesti, da s svojim ravnanjem dodatno ne ogroža sebe in drugih udeležencev v prometu. Taka izogibanja, pri katerih ne nastane trk z divjadjo, avto pa se vseeno poškoduje (zapelje s ceste ...), so še posebno problematična z vidika povrnitve škode s strani zavarovalnice, saj je v takem primeru treba ugotoviti in dokazati sledi divjadi ali pa pridobiti primerne priče. Po podatkih inštituta Dekra naj bi bilo vsako leto na nemških cestah približno 210.000 trkov z divjadjo. Pri tem je bilo leta 2005 poškodovanih 2.700 oseb, 14 pa se jih je celo smrtno poškodovalo.

(Pirsch, 2/2007)

Tajsko: Tajski znanstveniki so potrdili okužbo enoletnega psa s človeku nevarno obliko virusa ptičje gripe H5N1. Pes naj bi pojedel mrtvo raco. Po petih dneh je dobil vročino, težko je dihal in bil apatičen; naslednji dan je poginil. Pri obdukciji so se pokazale velike spremembe na pljučih in pljučni edem, prizadeti pa so bili še vranica, jetra in ledvice. Virus je bil uspešno izoliran iz različnih organov.

(Pirsch, 2/2007)

Pripravil: **mag. Janko Mehle**

'Púlene' rečejo vási Vrhovci ...

Veliko Polje na Vrheh² ... 'Púlene' rečejo vási Vrhovci.

Od kod ime? Verjetno so kraju tako rekli zaradi širne rodovitne planjave takoj pod vasjo, ki se poglobi v položno razhodno dolino in se razpotegne za večernim soncem dol do Jakovc.

Hiše so stisnjene v kot na vzhodnem koncu, v vzglavje doline. Grejejo se v zavetnem prisončju, tesno druga ob drugi.

Med drugo vojno so Púlene rdeče zacvetele ...

Pred drugo vojno je bilo v vasi petinštirideset domačij – v vsaki je kipelo življenje. Škapini, Hribi, Jelerčiči, Misleji, Čehi, Vovki, Saražini, Brajdih.

Foto: F. Černigoj

Brez terierčka nikamor ...

vstopil v Kacjánovo hišo, so sedeli za mizo: Aldova žena Olga, soseda Dora Jurjeva in Aldo. V prostor je padala popoldanska luč z zahoda in vse je bilo tako, da so besede stekle same od sebe. Kot bi se že dolgo poznali, sem občutil.

»Vse me zanima,« sem začel. »O življenju v vasi včasih in danes, o vaščanih, o vojski ... Začeli pa bi z lovom. Kako je bilo na Púlenah z lovom včasih, pod Italijo? So bili takrat tudi domači lovci ali samo tuji zakupniki?«

»Tudi domačini so bili lovci,« je takoj poprijel Aldo. »Franc Jelerčič – Jurjev, ki je živel v Sežani, in Franc Drotar iz Sežane sta že pod Italijo ime-la lov tu okoli. Tudi drugi so iz Sežane že pred vojno hodili na lov, domačini in Italijani. Anton Jelerčič je že bil eden od njih.«

Soseda Dora se je spomnila: »Ja, žena tega Jelerčiča, Francka Grežarjeva, se je jezila, če z lova ni nič prinesel: 'Ne boš šel več! Ne boš šel več!' Ko pa je

Mož, ki vidi v sanjah

FRANC ČERNIGOJ

Faganeli, Frelihi, Pestelji, Živci, Nabergoji, Piščanci, Štembergarji ...

Dandanes je živih le še sedemnajst hišnih števil. Vse druge so se sesedle same vase ali pa s slepimi okni zrejo iz sebe v čas.

Med drugo vojno so Púlene rdeče zacvetele. Dvaindvajset fantov in deklet, mož in žena, je vzela vojska. Na mrtvi Pevcovi hiši so napisana njihova imena. Pet jih je bilo prav iz te hiše: oče Jožef in otroci: Danica, Francelj, Jože, Mihela ... Vojska jih je raztresla po svetu in utrnila njihova življenja: Danica je padla nekje na Cerkljanskem, Francelj v Liki – ulovili da so ga, ga obesili za noge in živega rezali; Jože je padel dol v Ospu, pod Kraškim robom; Mihela, ki je zaradi svoje hrabrosti, vere v pravičnejše čase in predanosti osvobodilnemu boju postala narodna junakinja Drina, pa na Žirovskem Vrh. Veličasten spomenik so ji postavili v domači vasi³.

Očeta Jožefa so triinštiridesetega poleti prišli Italijani. Gnali so ga dol mimo Vrabč in se hvalili, da ženejo vodjo upora. 'Capo di ribelli, capo di ribelli',⁴ so žlobudrali v koloni grede. Oče Jožef je vedel, kaj bodo storili z njim, in je skočil ...

Kamnit pomnik s komaj čitljivim napisom je zdaj na mestu, kjer je padel, zadet v hrbet ...

Bil je razsoden, delaven možak, na vasi je bil poštét in je med vaščani veljal za prvega med enakimi.

Tako je Mamca Pevcava, tako so jo klicali partizani, ostala sama ...

Tudi pet Mislejev je vrezanih na plošči; in štirje od njih so Šimcavi, iz ene družine. Njihovega starega očeta Janeza so Italijani ubili vrh Loze, nad vasjo, in truplo zažgali ...

K Aldu Škapinu sem se odpravljaj dolgo časa ...

K Aldu Škapinu z Velikega Polja, kmetu in lovcu s Púlen, sem se odpravljaj dolgo časa. Bila sva že dogovorjena, pa je prišlo, da nisem mogel iti. Vedel pa sem: če ne grem februarja ali v začetku marca, se bodo na kmetijah začela pomladanska dela. Časa za dolge pogovore in spominjanja ne bo več.

V tistem letu je bil marec⁵ mrzel. Bližu je bil že sveti Jožef, v osojnih grapah na Vrhéh pa je še ležal sneg. Tako se je 'čas spominjanj in pripovedovanj' podaljšal v koledarsko pomlad.

Ko sem nedeljskega popoldneva

kaj prinesel, je bila zadovoljna: 'Še boš šel, še boš šel ...'«

Aldo pa je dalje pletel nit spomina: »Franc Drotar je verjetno uplenil prvega divjega prašiča v teh krajih – kmalu po vojski, ko tod okoli še nobeden ni vedel, kaj so divji prašiči.

Sedemindesetega leta, na Križpotu, na tromeji vipavske, senožeške in naše lovske družine. S konjem so ga pripeljali v vas, na vozu ...«

»Kdaj ste pa vi, Aldo, postal lovec?« sem ga vprašal.

»Enainšestdesetega leta, ko smo bili še skupaj s Štorci⁶. Zraven sem bil, ko smo pred štiridesetimi leti ustanovili našo sedanjo lovsko družino.

Prva leta je bilo res lepo. Dosti je bilo italijanskih lovskih gostov, denarja in veselja polno ...«

Žena pred porodom, lisica v Robu! Pa še o risu ...

»Ste zelo zagnan lovec, Aldo?« sem ga hotel z vprašanjem vzpodbuditi, da bi povedal kako lovsko dogodivščino.

»Kako je zagnan za lov, bom pa jaz povedala!« se je oglasila žena Olga.

»Bilo je 25. marca 1969; tistega dneva

ne bom pozabila. Bila sem tik pred porodom, on pa je v Brdah podiral drevje. Pod večer se je vrnil, komaj sem ga pričakala. 'Aldo,' sem mu rekla, 'bova morala iti ...' On pa je že imel v rokah puško: 'Olga, počakaj še malo, v Robu je lisica, takoj bom nazaj!' Je šel, se čez čas vrnil z uplenjeno lisico in potlej šele me je odpeljal v porodnišnico ...«

»Taki so pravi lovci!« sem vzkliknil med smehom. »Kateri ulov pa vam je ostal najbolj v spominu?«

»Vsak lov je po svoje vznemirljiv ... Mogoče ris, ker je nekaj posebnega ... Ja, do zdaj edinega risa na našem koncu sem uplenil jaz. Štiriinosemdesetega leta je bilo, februarja. Zapadlo je za dva prsta snega. Nisem zdržal, da ne bi šel v lovišče. Vzel sem puško, obe psički – terierki in sem šel v Sadieže. Za jazbine sem vedel tam okoli.

Pridem tja, prva psička nekaj šari okoli lukenj, druga pa glasno potegne proti Usarskemu. Tedaj jo tudi prva lajajoč ubere za njo. Čiv-čav, čiv-čav, čiv-čav! se žene skozi gozd. Poslušam. Potlej se lajež ustavi na mestu. 'Aha,' pomislim, 'mačka bo, na drevo sta jo spravili!'

Grem za glasovi in skozi veje res zagledam na hrastu velikega rumenkastega mačka. Samo v prsi sem ga videl, drugo je bilo skrito za deblom in vejami. Pomerim, ustrelim – in že ko žival pada z veje na vejo, vem: ojoj, ris!

Kaj zdaj? Pokličem Albina Mahniča, starešino naše družine. 'Albin,' mu rečem, 'tako in tako se je zgodilo. Kaj naj naredim?' – 'Sitnosti bodo,' reče Albin.

In sitnosti so se res začele. Z Mahničem sva morala z risom v Ljubljano. Tam so žival vso premerili, stehali, popisali ... Mlad samec je bil, sedemnajst kilogramov težak.

To so bila leta, ko je bilo po Sloveniji dosti s steklino okuženih lisic, mačk, kun, jazbecev ... Pride mimo eden od višjih ljubljanskih lovcev in reče: 'Tudi ta je prenašalec stekline!'

Niso me kaznovali. Pa še trofejo sem lahko obdržal ...«

Marsikaj je, česar ne moremo razložiti z razumom ...

V prostoru je bilo svetlobe vse manj. Besede so bile vse toplejše, vzdušje vse bolj zaupljivo.

»Ne vem, če mi boste verjeli, kar bom zdaj povedal,« se je malo obotavljal Aldo.

Čutim, da ne ve – bi prišel z besedo na dan ali ne. Potlej se je odločil: »Jaz

Foto: F. Čemigoj

Miheli so v domači vasi postavili veličasten spomenik ...

v sanjah vidim stvari, ki se zgodijo drugod ali pa šele naslednji dan. Žena lahko potrdi, da je to res. Vam bom povedal nekaj takih dogodkov ...

Smo bili na izletu v Bosni, gozdarji; za Gozdno sem takrat delal. Tudi Ivan Vitez z Vrabč je bil z nami. Zjutraj mu povem: 'Veš kaj, Ivan, sem sanjal, da so na Kraščah uplenili jelena ...' – 'Pejdi, pejdi, ti in tvoje sanje! Kakšnega jelena! Magari da bi bilo res!' se mi je smejal.

Pridemo iz Bosne domov – a ni ta čas, ko smo bili od doma, prav Ivanov sin Vasko na Kraščah pri Púlenah res uplenil jelena!

Potlej se je zgodilo, da sem jelena streljal jaz, na silvestrovo, na Prašnih njivah, zvečer. Jelen v tek, kot da ni zadet. Bil sem prepričan, da sem zgrešil.

Drugi dan, na dan novega leta, pridejo k meni Andrej Bratuš z Jakovc, Ivan Vitez z Vrabč in Karlo Jelerčič s Púlen, s psico – istrijanko. Smo pognali tam za vasjo in ranili prasca. Gremo za njim, po krvni sledi, proti Dolenji vasi, čez Rašo. Nismo ga dobili, ne tisti dan in ne kasneje. Potlej jima rečem: 'Poslušajta. Sinoči sem na Prašnih njivah streljal jelena. Ponoči sem ga v sanjah videl, kje je, kako leži. Gremo pogledat, če smo že na tem koncu ...' –

'Pejdi, pejdi, že spet tvoje sanje!' sta se mi smejala.

Vseeno smo šli, dol pod Brda smo se spustili.

Se bližamo tistemu kraju, kjer sem videl ležati jelena v sanjah. Psica naenkrat zalaja. 'Prašiči!' pomislimo. Pohitimo proti laježu – tam pa leži, pod brinom, z glavo postrani, moj jelen! Prav tako leži, kakor sem videl v sanjah ...

Pa še to bom povedal ...

Sem sanjal, da sem šel s konji iz Trnjeve meje lèš⁷. Sneg je bil, seveda samo v sanjah.

In še sanjam, kako pridem k Škalincam in vidim: eden, dva, trije, ... dvanajst prašičjih sledov! Čez pot, čez zid, v brinje.

Zjutraj se zbudim, dež ...

Ves dan mislim samo na tiste prašiče iz sanj. Mi ne da miru. Popoldne vzamem puško, dežnik in grem. Pridem do Škalinc in grem po sledu iz sanj – čez zid, do brinja ... Se sklonim pod dežnikom in pogledam med povešene veje brinov – tam ležijo prašiči! Dežnik mi pade iz rok, motovilim s puško – prašiči pa v dir ...«

Tiho smo bili. Premišljevali smo v sebi: 'Marsikaj je, česar se ne da obrazložiti ...'

Tudi pri lovu se poje največ zarečenega kruha ...

Aldo pa je nadaljeval: »Tudi pri lovu je tako, da se zarečenega kruha največ poje.

Pod Strugo smo imeli skupni lov. Jaz sem bil takrat gospodar. Pred lovom povem, kaj bomo lovili, in na koncu rečem: 'Da ne bo kdo streljal jelena špicarja! To je strogo prepovedano. Niti lovskega blagra ne bomo izrekli tistemu, ki bi ga morebiti uplenil!' In še sem se pohecal: 'Če se komu to zgodi, bolje da ostane kar v meji8 in naj mu tja žena nosi jest!'

Potlej gremo. Pridemo dol pod Strugo. Jaz sem na zadnjem stojišču. Kmalu zaslišim kričanje: 'Jeleni! Jeleni!'

In priletijo mimo mene, kot v sanjah: eden, dva, trije, štirje ...; dvanajst jelenov, samih rogačev! In že izginjajo med visokim brinjem in niti sam ne vem, kako in kdaj sprožim, ne da bi prav pomeril. Vidim in slišim, kako se zadeta žival premetava za brinjem.

Počasi pridem bliže – in, saj ne more biti res! Na tleh leži lep jelen – špicar!

‘Kaj si naredil!’ je vpil name Frénce iz Griž. – ‘Je, kar je,’ sem se branil, ‘ali naj se zdaj ustrelim ali kaj?’

Jej, kako so si me privoščili – a ne toliko zaradi jelena, to se lahko vsakemu zgodi; ne, zaradi tistih mojih besed pred lovom, zaradi tistih so se norčevali.«

Še če prodaš koš gnoja, moraš imeti zapisano na papirju ...

»Kako pa v vasi živite danes? Se da živeti od kmetijstva?« sem obrnil pogovor.

»Od kmetijstva? V naših krajih težko. Vrhovci si kruh večinoma služijo drugod.

Kaj vse zahtevajo inšpektorji danes od kmeta! Vsak dan nove in nove papirje. Cena živini pa se že pet let ni spremenila. Že če imaš eno samo kravo, moraš narediti greznico za gnojnico. Vse je treba zapisati. Če prodaš koš gnoja, koš dreka, moraš imeti zapisano na papirju. Tako ne more iti. Kmetje smo vajeni delati in kaj malega za svoje delo dobiti, ne pa pisariti.

In divjad dela škodo, da njiv blizu gozda niti ne obdelujemo več. Samo pokosimo jih.

Če hočemo, da nam povrnejo škodo po divjadi, moramo njive ograditi s poldrugi meter visoko ograjo! Kam pa pridemo! Je ograja več vredna kot pridelek na njivi. Tudi za lovsko družino je plačevanje škode od divjadi veliko breme. Nekaj so predlagali, da bi pol škode plačala občina, pol pa lovška družina ...«

Foto: F. Černigoj

»Vsak lov je po svoje vznemirljiv ...« Aldo s čekani uplenjenega merjasca ...

Terierji, istrijanci, brak-jazbečarji ...

Po vratih je nekaj popraskalo.

»O, psička nas bi rada obiskala!« je rekel Aldo, vstal in odprl vrata. V sobo je skočila terierka. Prijazno me je povohala in se z nosom dalj časa pomudila na moji hlačnici. »Tudi jaz imam doma psičko,« sem ji rekel. »Dišim po njej, to vohaš, a ne?«

Obrnil sem se k Aldu: »So bili zmeraj psi pri hiši?«

»Zmeraj. Tudi po pet sem jih imel; največ ptičarje. Zdaj imam dva terierja in brak-jazbečarja.«

»Pa niso preostri, terierji?«

»Po naravi so res zelo ostri. Že od malega jih moraš navajati na domače živali. Čim več morajo biti skupaj s kravami, ovci ... Tudi s človekom. Jaz od hiše ne grem nikoli brez psa. In – taki so, kakršen je njihov gospodar. Moji so prijazni in delavni,« se je posmejal Aldo.

‘Prijazni in delavni, prijazni in delavni,’ sem si ponavljal, ko sem se že v mraku peljal z Velikega Polja proti Jakovcam.

Sonce je že zašlo za obzorje proti furlanski strani. Kot bi gorela kri na dnu zahodnega neba. Zvonik cerkvice na Tabru je s svojo ostjo prebadal nebo.

‘V tisti cerkveci sta krščena moja otroka,’ sem pomislil. ‘In njuna mama in stari starši po njeni strani. In vsi Vrhovci s Púlen, Jakovc, Tabra in Vrabč ...’

¹ Aldo Škapin – Kacjánov z Velikega Polja; letnik 1933

² Vrhe – hribovit svet med Vipavsko dolino in Krasom

³ Avtor kamnitega kipa v nadnaravni velikosti je kipar Jože Pohlen iz Hrastovelj.

⁴ Capo di ribelli – vodja upornikov (it.)

⁵ v tistem letu – leta 2006

⁶ Štorci – LD Štorje

⁷ lès – sem proti

⁸ v meji – v gozdu

Uredniški odbor Založništva LZS

RAZPISUJE

JAVNI NATEČAJ ZA NAJBOLJŠE LITERARNO BESEDILO Z LOVSKO TEMATIKO

Posebna tričlanska žirija uredniškega odbora Založništva LZS bo nagradila tri (3) sporočilno bogata in slogovno dobro napisana literarna besedila (zgodbe z lovsko tematiko, doživljaji, portreti tako ali drugače izstopajočih lovskih osebnosti), v katerih bo avtor združil zahteve novega časa z večnimi vrednotami lova.

Namen natečaja je vzpodbuditi še neznane in tudi znane pisce, da ustvarijo besedilo z lovsko tematiko, ki bo morda preživelo naš čas.

Lovci na Slovenskem se staramo – med nami je vse manj mladih, takih, ki jim kri vre in polje po žilah. Morda se to odraža tudi v leposlovnih besedilih z lovsko tematiko. Zato so še toliko bolj zaželeni »polnokrvne« lovske zgodbe.

Navodila:

Besedilo v elektronski obliki (disketa + izpis) naj bo dolgo največ **do 10 tipkanih strani** (30 vrstic na stran, z ustreznim, 1,5 korekturnim razmakom). Pisce lahko sodelujejo z več avtorskimi deli. Natečaj je **anonimen**, zato naj bo avtor na koncu besedila podpisan s **pseudonimom**. V posebni – **zaprti ovojnici** – priloženi k prispevku, pa naj bo: listič s pravim imenom in priimkom avtorja, njegov naslov, številka transakcijskega računa, matična in davčna številka.

Rok in nagrade:

Javni natečaj se bo začel aprila 2007, končal pa predvidoma septembra 2007. (Če bo rok podaljšán, bo to pravočasno objavljeno.) Rezultati bodo objavljeni v našem glasilu.

1. nagrada: 1500 €

2. nagrada: 1000 €

3. nagrada: 500 €

Po presoji komisije bomo najboljša dela objavili v Lovcu. Objavili in honorirali pa bomo tudi nekatera nenagrajena kakovostna besedila.

Vse avtorske prispevke za javni literarni natečaj z oznako »NATEČAJ – LOVEC 2007« pošljite v **e-obliki + izpis** na naslov: **Lovska zveza Slovenije, Uredništvo Lovca, Župančičeva 9, p. p. 505, 1001 Ljubljana.**

Prenovljena ljubljanska območna zveza pred novimi nalogami

Z Občnega zbora ZLD Ljubljana

Na nedavnem Občnem zboru Zveze lovskih družin Ljubljana, 17. januarja 2007, so zbrani ugotovili, da se je po izstopu nekaj lovskih družin, ki so se priključile sosednjim območnim lovskim zvezam, glede na uvrstitev teh LD v določena lovsko-upravljalna območja oziroma sedeže območnega združenja upravljavcev lovišč (OZUL), velika večina LD odločila nadalje-

nostjo, **Milan Velkovrh** iz LD Dobrova je predsednik komisije za odlikovanja in priznanja, **Božo Pavčič** iz LD Borovnica je predsednik komisije za kinologijo in **Anton Lukančič** iz LD Rovte je predsednik gospodarsko-finančne komisije.

V nadzornem odboru bodo sodelovali: **Ivan Petek**, LD Dobrova, **Aleksander Skok**, LD Mengeš in **Vinko Gobec**, LD Kamnik.

Po zahvalnih besedah novizvoljenega predsednika ZLD Lada Bradača bo prenovljena ZLD Ljubljana (čeprav na njenem območju ni nobenega sedeža OZUL) delovala predvsem na temelju izraženih potreb in skupnih interesov prostovoljno

območja, kjer se lažje opravi del skupnih aktivnosti lovskih organizacij. Težko je namreč tekoče poslovanje in reševanje vseh nalog urediti neposredno in zadovoljivo z enega mesta za vseh 416 LD v Sloveniji.

»Doslej smo stališča usklajevali v okviru ZLD Ljubljana,« je rekel novi predsednik, »in se je tako, na primer, lani občni zbor ZLD Ljubljana odločil, da se ne bomo udeležili Izrednega občnega zbora LZS. Že takrat so me spraševali, zakaj tako ravnanje in ali je to koristilo naši ZLD. Moj komentar, kot enega izmed starešin na tem zboru, je lahko samo naslednji – odločitev Občnega zbora je treba spoštovati. Občni zbor ZLD Ljubljana je zahteval,

da se sklic naredi tako, da bo v najkrajšem možnem času uveljavljeno zakonito stanje. Nekatere nepravilnosti v LZS, izpostavljene na občnem zboru ZLD, so bile v tem času že odpravljene. Prav tako je v osnutku novih pravil LZS zapisano, da bodo opravljene nove volitve na podlagi z zakonom usklajenih pravil LZS. Za uresničitev zakonskih določb pa ni bila potrebna udeležba na zboru, saj mora LZS svoja pravila uskladiti z veljavnim zakonom ... Združevanje v ZLD Ljubljana mora temeljiti le na podlagi skupnih interesov in ciljev. Pa naj bo to izmenjava izkušenj ali reševanje skupnih problemov, ki se nam porajajo ob uresničevanju zakonsko določenih ali drugih nalog, povezanih z lovstvom ...

O vlogi ZLD Ljubljana sem veliko razmišljal pred mojim privoljenjem na kandidaturu za predsednika in ugotovil, da moja LD vsekakor potrebuje neko obliko povezave, v kateri se bodo opravile aktivnosti, ki jih v družini ne moremo oziroma jih je bolje opraviti združeni. Tako potrebujemo lovske tekme in prireditve, brez nadaljnjega in sprotnega izobraževanja bomo težje pridobili koncesijo za upravljanje lovišča. Najti moramo skupne interese in cilje in jih uresničiti v okviru ZLD. Ker je bilo ukinjeno delovno mesto poklicnega tajnika, bo strošek delovanja ZLD bistveno nižji kot doslej, vse aktivnosti pa bodo morali opraviti člani UO ZLD in komisij. Naš cilj je, da bomo našim članicam za članarino v višini dobrih 8 € nudili največ, kar je mogoče,« je predstavil svoje poglede novi predsednik ZLD Ljubljana. Že naslednje dni je poslal vsem LD pismo, v katerem jih je zaprosil za sodelovanje pri oblikovanju in uskladitvi programa dela in opravil ZLD Ljubljana.

Franc Svetelj

Udeleženci Občnega zbora Zveze lovskih družin Ljubljana v Škofljici (17. 1. 2007)

vati sodelovanje v okviru ZLD Ljubljana. Takih LD je 21 z območja širše ljubljanske regije: od Hotedršice do Motnika ter od Vodice do Lukovice.

Na OZ, ki se ga je udeležilo 20 starešin lovskih družin, potekal pa je v Škofljici, so izvolili tudi novo vodstvo. Upravni odbor ZLD Ljubljana bo v novem mandatu vodil **Lado Bradač**, starešina LD Tomišelj, podpredsednik je **Vojko Šemrov** iz LD Hotedršica, člani pa so predsedniki komisij: **Gregor O. Rettinger** iz LD Mengeš, ki je predsednik komisije za lovsko kulturo in etiko, **Branko Svete** iz LD Dobrova, ki je predsednik komisije za statutarne pravna vprašanja, **Božo Tramšek** iz LD Šmarna gora je predsednik komisije za strelstvo in šport, **Franc Svetelj** iz LD Stahovica je predsednik komisije za izobraževanje in stike z jav-

vključenih LD in bo ostala odprta za vse LD, ki bi se morda želele še vključiti v območno zvezo in prispevati svoj delež k pokrivanju materialnih stroškov. **Iz zbranih sredstev bomo poravnali stroške za opravljanje nalog izključno za naše članice.** Ker ZLD ne bo več imela poklicnega tajnika, bodo stroški precej manjši. Delovanje organov zveze se bo odražalo predvsem na področju izobraževanja lovcev za namene učinkovitejše gojitve in gospodarjenja z divjadjo ter naravnim okoljem, razvijanja lovske kulture, lovske kinologije, lovskega strelstva in športa.

Po Bradačevem mnenju je v skladu z veljavno zakonodajo članstvo v ZLD prostovoljno. Zaradi zajetnega obsega nalog, veliko LD v Sloveniji in njihove prostorske razpršenosti pa so še vedno potrebna neka zaokrožena

Lado Bradač je novi predsednik Zveze lovskih družin Ljubljana. Rodil se je leta 1964 v Ljubljani, sicer pa je pravnik in starešina LD Tomišelj (v prejšnjem mandatu je bil član Statutarne-pravne komisije pri LZS).

Pomagaj je sestavljati bogat mozaik slovenskega lovstva

Stoletnemu slovenskemu lovstvu ne dajejo veljave in prepoznavnosti zgolj stoletne lovske šege in navade, ki jih slovenski lovci tako odgovorno prenašamo iz roda v rod, lovska kinologija, strelstvo, bogata lovska

kultura in glasilo Lovca, temveč in predvsem nekaj več kot 22.000 slovenskih lovcev s svojimi 20 območnimi lovskimi zvezami in več kot 415 LD, v katerih so tudi mnogi izjemno zaslužni člani. Le-ti so pred več kot 60 leti postavljali temelje zdajšnjim LD. Tudi koroški lovci smo ponosni na kar nekaj svojih lovcev že častitljive starosti, ki so pomagali sestavljati stoletni mozaik slovenskega lovstva. Eden od njih je starosta lovcev iz Mežiške doline, 90-letni **Friderik - Mirko Kumer**, član LD Jamnica - Prevalje.

Mirko, rodil se je januarja leta 1917 na Prevaljah, je edini še živeči ustanovni in častni član LD Jamnica - Prevalje. Cenjen ni samo v domači lovski družini, ampak tudi med lovci celotnega Mežiškega lovskogojitvenega ba-

zena (MLGB) in celotne Koroške. Malo koroških lovcev se lahko ponaša s tako bogato in pestro lovsko zgodovino, kot jo je nesebično iz leta v leto sestavljal Mirko Kumer. Ko so daljnega avgusta leta 1946 na Prevaljah ustanovili LD Prevalje, je bil Kumer njen prvi tajnik. Tistega dnevnega leta se je tudi začela Mirkova bogata lovsko pot. Ni se še dobro lotil zaupane naloge, že so septembra istega leta združili lovce iz spodnje Mežiške doline v novo ustanovljeno LD Guštanj. Le »kotuljski jagri« (iz Kotelja) so ubrali svojo pot do leta 1949, ko so LD Kotlje in LD Prevalje - Guštanj združili v novoustanovljeno LD Uršlja gora. Mirku so zaupali odgovorno funkcijo delegata na lovski skupščini. Tudi leta 1954, ko so lovišče na levi in desni strani reke Meže ponovno

razdelili na LD Strojna, LD Prežihovo in LD Jamnica, je Mirko ponovno prevzel dela tajnika v matični LD, kar je bil skoraj deset let. Bil je tudi predsednik NO, disciplinske komisije in gospodar LD. Pri območni lovski zvezi Maribor je bil član upravnega odbora ter 10 let predsednik odbora za statistiko in predsednik nadzornega odbora. Pri LZ Slovenije je bil član upravnega odbora kar s tremi mandati ter pred-

lovci sami načrtovali in skrbeli za odstrel; stanje med divjadjo je kazalo, da pravilno ... Pa nikoli nismo tako očitno praznili naših lovišč, kar se žal dogaja danes,« je poudaril naš 90-letnik. »Nikoli ne bom razumel tudi nekaterih lovcev, ki so podaljšana roka Zavoda za gozdove, ki trdijo, da dopolnilno krmljenje divjadi ni primerno. Ne vem, zakaj se ne zgledujejo po naših severnih sosedih, ki imajo na tem področju bogate

Predvidene aktivnosti ob 100-letnici LZS

100^{let}

Devetnajstega januarja so se v Ljubljani sestali člani odbora za pripravo 100-letnice LZS, ki so bili imenovani 25. 11. 2006 na izrednem OZ v Mariboru na prvem sestanku s predstavniki agencij **Krea** in **Advertus**, ki sta ju zastopala **Sergej Vrabec** in **Katja Čade**.

Odbor je obravnaval predloženo gradivo, ki sta ga predstavili agenciji in predsednik LZS **Bogdan Mahne**. Predstavljen je bil predlog dogodkov in posameznih operativnih faz proslavljanja 100-letnice LZS.

Proslava bo predvidoma oktobra v Cankarjevem domu v Ljubljani. Poleg gostov iz tujine in predstavnikov države bodo nanjo povabljeni vsi starešine LD, nekdanji in sedanji predsedniki LZS, člani upravnih in izvršilnih odborov LZS ter predsedniki območnih lovskih zvez. Natančen seznam vabljenih bo sestavljen do maja.

V počastitev 100-letnice bomo pripravili naslednje mesečne dogodke:

- marca tiskovno konferenco na mestu oz. v zdajšnji zgradbi, kjer je bil ustanovljen Slovenski lovski klub, predhodnik LZS (Hotel Štrukelj, zdaj Hotel City).
- predvidoma marca bo dogodek v Slovenskem lovskem muzeju v Bistri (vsebinsko se določi s kustosinjo mag. Romano Erhatič - Širnik),
- marca ali aprila, glede na odločitev uredniškega odbora Založništva LZS, bo predstavitev monografije oz. almanaha ob 100-letnici LZS, ki jo pripravlja mag. Marjan Toš,
- predvidoma aprila (dan Zemlje – bo organizirana velika čistilna akcija lovcev po Sloveniji),
- maj: srečanje s šolsko mladino,
- junij: (dogodek bo določen naknadno),
- julij: Srečanje lovskih pevskih zborov in skupin rogistov, ki bo potekalo v okviru mednarodnega festivala Lent - Maribor;
- če bo uredniški odbor ugotovil realne možnosti za izid Slovenskega lovskega priročnika letos, bo vključena tudi predstavitev te publikacije.

Nadalje bo pripravljen spominski znak, ki ga bo prejel vsak slovenski lovec.

Člani so potrdili predloženi **slogan ob 100-letnici: Modrost za mladost**, predložene različice priložnostnega logotipa, se domenili za obliko almanaha ter koncept tiskovne konference v Hotelu City (Štrukelj).

B. L.

Foto: F. Rotar

Maks Oserban, starešina LD Jamnica, je v prisotnosti prevaljskih lovcev in predsednika KLZ Dušana Leskovca 90-letnemu **Mirku Kumru**, slavljenju (v sredini), izročil njegovo lovsko karikaturu.

sednik nadzornega odbora. Bil je tudi dolgoletni dopisnik Lovca in s svojimi strokovnih članki in mnenji zelo cenjen med slovenskimi lovci. Že kot tajnik je Kumer vestno zapisoval vse podatke v Kroniko lovstva na Prevaljah. Ko so leta 1969 v požaru lovsko koč na Maučevem izgubili ves arhiv LD Jamnica, so bili ohranjeni samo Mirkovi zapisi. Z njimi je bila ohranjena tudi pisna zgodovina prevaljskih lovcev.

Največji prispevek koroškemu lovstvu pa je Kumer nedvomno dal v Mežiškem LGB, saj je bil vse od leta 1972, ko so ustanovili bazen, pa do konca leta 1997 tajnik in dosledni statistik. Njegova ročno napisana statistična poročila še zdaj veljajo za zgled. »Že takrat smo tudi koroški lovci dokazali, da znamo gospodariti z divjadjo. Zato me danes toliko bolj moti in žalosti to, da nam posamezniki iz gozdarskih vrst naenkrat očitajo, da slovenski lovci nismo več dovolj strokovni in da nismo kos javnim pooblastilom za načrtovanje odstrela. Ni prav, da danes tako avtoritativno načrtujejo odstrel v Zavodu za gozdove in da le-ta organ, poleg inšpekcijskih služb, nadzira odstrel. Moralo bi biti prav obratno. Mnoga desetletja smo

izkušnje,« je še vidno vznemirjen dodal Kumer.

Že leta 1932 je vzljubil naravo in gozd, ko je bil navadni »olcer« v gozdovih nad Črno. Nato je postal pisarniški uslužbenec pri lesnem trgovcu Lahovniku na Prevaljah. Bil je poverjenik za lesno industrijo v tamkajšnjem delu Koroške. Vse od leta 1954 do upokojitve leta 1975 je kot direktor vodil obrat *Parno žago in mizarstvo* na Prevaljah, pozneje tovarno pohoštva. »Gozd, narava in lovstvo so še vedno moji spremljevalci. Vsak trenutek, kolikor mi pač dopušča zdravje, posvetim gozdu. Ni lovske ali kmečke poti nad Prevaljami, ki je ne bi poznal. Po nekaterih tudi danes rad hodim. So pa mnoge za vedno izginile, tudi zaradi cest. Kar žalosti me, da ni več uspešnih lovov na poljskega zajca, ki sem ga od vseh »jag« imel najraje,« je zmignil z glavo Mirko. Ga pa neizmerno veseli, da se je tudi v njegovem lovišču obdržal veliki petelin. »Veliko svojega prostega časa, ki sem ga namenil svoji družini, imam sina, ki ni hotel postati lovec, sem namenil tudi za delo v lovski organizaciji in za bogatenje lovske tovarišije. Še največ pa sem ga posvetil prav velikemu petelinu.

Ta gozdni trubadur me je vedno navduševal. Zato nanj nikoli nisem dvignil puške. Tudi drugače nisem veliko lovil s puško. V veliko zadovoljstvo mi je, da mi je narava dala živeti tako dolgo, tudi lovsko življenje. Sem pa najbolj vesel vsakega snidenja z lovskimi tovariši,« je dejal Kumer.

Prisrčno in nepozabno je bilo lovsko srečanje, ki ga je v čast Mirku Kumru ob njegovem visokem jubileju organiziralo vodstvo LD Jamnica. V res prisrčen in nadvse sproščen januarski sobotni dan so s pesmijo **Mitje Šipka Uršlja gora** popeljali kotuljski lovski pevci. Največ zaslug za snidenje s starostjo koroških lovcev ima neutrudni **Maksimiljan Oserban**, starešina prevaljskih lovcev. V Gostišču Rifel, ki je mnogokrat drugi dom prevaljskih lovcev, so se zbrali člani UO te LD, starešine in gospodarji, ki so v zadnjih desetletjih vodili LD Jamnica. S svojo prisotnostjo so Mirku izkazali veliko pozornost. Med njimi so bili ztudi **Dušan Leskovec**, predsednik KLZ, ki je slavljencu izročil plaketo Koroške lovske zveze, župan Občine Prevalje dr. **Matic Tasič**, starešini LD Prežihovo in LD Strojna, predstavnika Kluba prijateljev lova iz Celovca, dolgoletni Mirkov lovski in delovni tovariš **Jože Logar** iz LD Prežihovo ter njegova dolgoletna lovska prijateljka 83-letni **Rajko Jelenko** in 78-letni **Janez Rifel**. Mnoga darila, ki jih je Mirko prejel, ga bodo še dolgo spominjala na bogato in veselo januarsko popoldne. Mirkove številne lovske prijatelje s te in one strani meje bo topel stisk njegove roke še dolgo navdihoval na njihovih lovskih poteh. Še veliko zdravja, varnih izletov v naravo in tovariških snidenj želimo Mirku tudi preostali sodelavci Lovca.

F. Rotar

Lovsko izobraževanje na Koroškem

Od leta 2001, odkar deluje **Koroška lovska zveza (KLZ)**, se lahko 1.178 tamkajšnjih lovcev izobražuje na Koroškem. Zlasti to velja za mlade lovske pripravnike, ki so morali prej na predavanja in izpite hoditi na LZ Maribor, v kateri so pred omejenim letom kar nekaj desetletij

domači, koroški lovski strokovnjaki. Leta 2007 se je začel tečaj februarja, obiskuje pa ga 36 lovske pripravnikov iz 14 LD. Tudi letos ga vodi priznani koroški lovski pedagog, prof. **Rihard Kozjak**, član LD Dolič.

V minulih letih je KLZ namenila velik poudarek tudi dodatnemu lovskemu izobraževanju. Tako je uspešno organizirala **tečaj za lovske mentorje, preglednike uplenjene divjadi** (po-

oblašene osebe) in **strelske sodnike**. Slednji je potekal tudi decembra lani v Gostišču Bukovčan v Dravogradu. Medtem ko smo imeli že 39 »prekaljenih« strelskih sodnikov iz 12 LD in so opravljali obnovitveni izpit, jih je kar 40 novih strelskih sodnikov opravilo izpit pred izpitno komisijo LZ Slovenije. Komisiji je predsedoval strelski strokovnjak **Brane Kurnik** iz LZ Maribor. Omeniti še velja, da ima Komisija za strelstvo pri KLZ od lanskega decembra na svojem seznamu že kar zadovoljivo število strelskih sodnikov, ki jih večkrat povabijo soditi na razna strelska tekmovanja tudi zunaj Koroške. Komisijo vodi **Dalibor Cvar**, član LD Muta.

F. R.

Foto: F. Rotar

Ob koncu izobraževanja je peta generacija koroških lovskih pripravnikov obiskala tudi notranjska lovišča in Informacijski center Mašun (LPN Jelen - Snežnik). O tamkajšnji lovski tradiciji je mladim koroškim lovcem spregovoril Gregor Bolčina.

delovali tudi koroški lovci. Na Koroškem v tem mandatu vodi komisijo za izobraževanje, kulturo in odlikovanje (IKO) pri KLZ **Dušan Kudrnovsky**. Dosele je organizirala in uspešno izpeljala teoretični del lovskega izobraževanja že 5. generacije koroških lovskih pripravnikov. Lani je tečaj in lovski izpit uspešno opravilo 19 pripravnikov in 3 pripravnice iz 15 koroških LD. Mladim koroškim lovcem že vsa leta predavajo izključno

Občutna škoda zaradi jelenjadi tudi v LD Bistra in LD Koprivna - Topla

Odpravljanje škode z lovskim denarjem in delom

Minulo zimo se je jelenjad delno prehranjevala z objedanjem debel mešanega gozda

Tudi na območju LD Bistra in Koprivna - Topla je jelenjad povzročila občutno škodo.

Foto: F. Rotar

Novi koroški strelski sodniki, ki so 8. decembra lani uspešno končali izobraževanje.

tudi v zasebnih gozdovih in v državnem gozdu na območju Ludranskega vrha, Bistre, Koprivne in Tople, kjer svoji lovišči upravljata LD Bistra in LD Koprivna - Topla.

Karel Daco Markovič, starešina LD Bistra, je povedal, da so zaradi lanske hude zime tudi v njihovi LD, ki upravlja z divjadjo v 5.200 ha velikem lovišču, zabeležili precejšen pogin divjadi. »Poleg tega, da nam je zima vzela kar 9 gamsov, 16 glav srnjadi in od jelenjadi dveletnega jelena, starejšo košuto in dva teleta, je bila opazna tudi škoda, ki jo je jelenjad povzročila z objedanjem debel, predvsem v zasebnih gozdovih na Ludranskem vrhu in v Bistri. Ker imamo s kmeti na našem območju res dobre odnose, smo z njimi lahko že do konca leta 2006 dosegli dogovor za poravnavo škode,« je v uvodu povedal Markovič. »Tako bomo kmetiji Permanšek, ki je najprej zahtevala 2 milijona tolarjev, plačali 500.000 tolarjev. Lovci bomo opravili tudi za 200 tisoč tolarjev raznih del v Permanškovem gozdu. Tudi z

gospodarjem kmetije Klavž, ki je sicer v Javorju, del gozda pa ima na Ludranskem vrhu, smo dosegli za LD ugoden dogovor. Namesto zahtevanih 1,5 milijona tolarjev bomo tej kmetiji plačali 100.000 tolarjev. S posebno folijo pa smo že zaščitili 208 debel mešanega gozda, ki jih je določil gozdar OE ZGS, kar je LD stalo še dodatnih 100.000 tolarjev. Tudi kmetija Knez iz Bistre je poslala prijavo o škodi, vendar brez denarnega zahtevka. Kako bomo tej kmetiji nadomestili nastalo škodo, se še dogovarjamo. Kot kaže, naj bi lanska škoda našo LD skupaj stala okrog 800.000 tolarjev,« je razložil starešina.

Leta 2006 naj bi v tej črnjanski LD po potrjenem načrtu odstrelili 35 gamsov. Ker jih je pozimi devet poginilo, so jih odstrelili samo 11. Namesto 56 glav srnjadi so jih lovci odstrelili samo 18. K skupni izločitvi (odvzemu) so prišli še poginuli 18 glav srnjadi. Tudi načrta odstrela jelenjadi niso izpolnili v celoti. Namesto 26 glav so odstrelili samo 16 glav jelenjadi, saj so lani pozimi zabeležili pogin štirih glav jelenjadi. Odstrelili so še tri muflone in dva divja prašiča, je po-

vedal gospodar LD Bistra **Branko Kos**.

Koliko škode je jelenjad napravila v LD Koprivna - Topla, nam je podatke posredoval starešina **Stanko Kordež**: »Nastalo škodo, ki jo je lansko zimo z objedanjem debel povzročila jelenjad v zasebnih gozdovih na območju naše LD, sta prijavila samo dva kmeta, in sicer gospodarja kmetije Končnik v Topli in kmetije Žačn - Pecnikovo. Ker gospodarja škode nista pogojevala z denarnim nadomestilom, smo se lovci obvezali, da bomo na obeh kmetijah pomagali očistiti pašnike in travnike,« je razložil Kordež.

Tudi LD Koprivna - Topla – šteje 60 lovcev, ki skrbijo za 4.800 ha veliko lovišče – je zaradi lanske hude zime, ki je bila na pobočjih Pece, Tople in Koprivne še posebno huda in dolga, izgubila kar 14 gamsov, 33 glav srnjadi in 6 glav jelenjadi, med katerimi je bil tudi starejši jelen. »Tudi lani smo imeli koprivski lovci kar zahteven načrt odstrela divjadi. Medtem ko naj bi po načrtu odstrelili 65 glav srnjadi, smo jih samo 46. Tudi pri jelenjadi načrt ni bil izpolnjen, saj smo namesto 25 jelenjadi jih odstrelili samo 20. Uspešnejši smo bili le pri odstrelu gamsov, saj

smo odstrelili enega več od načrta (47),« je dodal **Gregor Vrabič**, gospodar LD Koprivna - Topla.

Franc Rotar

Tradicionalni lov štirih LD iz Slovenije in Hrvaške

Že 4. zapored je bil ob reki Kolpi organiziran tradicionalni lov na divje race. Kot vsako leto je bila tudi letos organizatorica ena od LD ob reki Kolpi. Letos je bila na vrsti LD Jelenji jarak iz Hrvaške. Organizacija je bila resnično vzorna in v zadovoljstvo vseh sodelujočih lovcev.

Tega lova se redno udeležujeta dve LD iz Slovenije in dve LD iz Hrvaške: **LD Sinji Vrh**, **LD Predgrad** in hrvaški **LD Jelenji jarak** in **LD Lipov vrh**. Vse štiri LD so med seboj mejaši, in sicer jih med seboj loči mejna reka Kolpa. Ker je sodelovanje med lovci z obeh strani meje resnično vzorno, so se dogovorili, da sodelovanje, ki je pogojeno tudi z zasebnim življenjem ob meji, še bolj poživijo z organiziranim druženjem.

Že četrtrič so skupaj pripravili lov na race, in to vedno, že tradi-

cionalno, drugo soboto v januarju. Da ne bi bil nihče od organizatorjev oškodovan, je dogovorjeno, da »zadnji pogon« pripravi vsako leto druga LD.

Tisto januarsko soboto smo se sestali, kot je že navada, na mostu prek reke Kolpe, v Sodevcih pod Stari trgov. Ne bom pretiraval, če napišem, da se nas je zbralo več kot sto. Na sredi mostu smo se pozdravili s prisrčnim stiskom rok in »internacionalnim« pozdravom »Bog!« Tega pozdrava se poslužujemo oboji in pomeni nekaj kot živijo, zdravo ... Predvsem pa pomeni: »Vesel sem, da te (spet) vidim!« In tako smo se počutili tudi ves dan.

V imenu Lovske zveze Goransko-Primorske županije je vse lovce pozdravil predsednik **Josip Malnar**, v imenu LD pa predsednika lovskih družin iz Hrvaške **Antun Loknar** in **Damir Babić**. S slovenske strani sem jih v imenu ZLD Bele krajine pozdravil **Toni Vrščaj**, v imenu LD Sinji Vrh **Viktor Simčič**, za LD Predgrad pa **Jože Novak**.

Kot je v navadi, je lov potekal po obeh straneh reke Kolpe, vsak je lovil na svoji strani. S policijo je bilo predhodno na obeh straneh dogovorjeno, dokumentacija urejena, tako da lahko policiste na obeh straneh samo pohvalimo in se jim zahvalimo za izredno korekten odnos do lovcev.

Lov je bil končan ob 12. uri.

Skupinski posnetek vseh udeležencev 4 LD iz Slovenije in Hrvaške lova na race mlakarice na mostu v Sodevcih

Vsi skupaj smo uplenili pet rac mlakaric. Pozdrav uplenjeni divjadi smo opravili v skladu z lovsko etiko, ko smo se po končanem lovu spet zbrali na mostu v zboru lovcev. Lova se je udeležila tudi ena lovka, ki smo jo vsi govorniki še posebej pozdravili.

Nato so nas so lovci iz LD Jelenji jarak povabili na hrvaško stran na zadnji pogon. Gostoljubnega sprejema v lovskem domu LD Jelenji jarak smo bili veseli vsi. Kuhar se je s čudovitim golažem in polento resnično izkazal, zato je bil tudi deležen pohval in nazdravljanja.

Vsi uplenitelji so doživeli lovski krst za prvo uplenjeno raco v letu, kar je izzvalo veliko smeha. Posebno se je izkazal »lovski zdravnik« **Mirko Šneljer** s svojim »pregledom« in »diagnozami«.

Naslednje leto bo organizatorica lova LD Sinji Vrh. Prepričan sem, da bo udeležencev veliko. Pa ne zaradi rac; plen je postranskega pomena!

Ob tej priložnosti bi se rad zahvalil vsem lovcem iz Slovenije in Hrvaške za udeležbo na lovu, lovcom iz Hrvaške pa še posebej za izkazano pristno gostoljubje. Hvala vam, tovariši!

Toni Vrščaj,
predsednik UO ZLD Bele krajine

Dva zanimiva pregleda odstrela jelenjadi

Konec letošnjega januarja je bil v Hotedršici nekajdnevni pregled odstrela jelenjadi v letu 2006 v Zahodno-visokokraški regiji, kateremu z dodatkom 4 lovišč dobimo **Zahodno-visokokraško lovskoupravljalno območje** (LUO). Hitre spremembe prostorskih okvirov v zadnjih letih pri gospodarjenju z jelenjadjjo, zlasti pri obrobni opazovalcih, pomenijo težjo primerljivost s prejšnjimi obdobji. Omenjeno območje sega od Vrhnike pa vse do Goriških brd, tako da bi zelo

PONOVNO OŽIVLJENA LOVSKA ZVEZA KOPER

Ponovno oživljena območna Lovska zveza Koper je imela v soboto, 20. 1. 2007, v lovski koči LD Marezige prvi volilni občni zbor, na katerem so razrešili začasno vodstvo in izvolili novo. Naslednja štiri leta bo LZ Koper še naprej vodil **Alojz Rožman**. Udeleženci občnega zbora so največ časa namenili oblikovanju in potrditvi načrta dela za leto 2007, ki bo za zvezo in njeno delovanje glede na obširne naloge naporen. Sloga in volja vseh prisotnih je botrovala hitremu in konstruktivnemu odločanju. Kljub obsežnemu in tudi po vsebini zahtevnemu dnevnemu redu je občni zbor s svojim delom končal v dobri uri. – **A. Rožman**

Pregled odstrela jelenjadi v Cerknem je bil za številne lovce zanimiv tudi zaradi strokovnega izpopolnjevanja.

težko govorili o zaokroženem življenjskem prostoru, ki ga zelo omejuje tudi avtocesta iz Postojne proti Novi Gorici. Osrednji del območja zajema nekaj več kot polovico od skupno 31 lovišč z okrog 155.000 ha. V osrednjem območju je realiziranih okrog 80 % od skupno 208 glav odstreljene jelenjadi v letu 2006. Podatki zgovorno dokazujejo resno

zdajšnje stanje drugačno, saj je jelenjad postala stalna in gospodarsko pomembna vrsta, ki se še naprej prostorsko in številčno širi. Leta 2001 je bilo v obravnavanem območju odstreljenih 84, leta 2006 pa že 148 glav jelenjadi. Poznavalec je bil zlasti navdušen nad sestavo odstrela ter nekaj močnimi, zreliimi jeleni, o katerih lahko zgolj sanjajo tudi

marsikje v jugovzhodni Sloveniji. Podobno velja za realno načrtovanje, pa tudi hotenja in odgovornost lovcev za tak odnos do jelenjadi, kot si ga zasluži. Dandanes v Evropi z jelenjadjo lahko gospodari le peščica lovcev, kar je neke vrste privilegij, kateremu smemo in moramo slediti le z odgovornim ravnanjem.

Blaž Krže

34. srečanje LPZ in rogistov v LZ Maribor

23. junija v unionski dvorani v Slovenski Bistrici, Lenartu in v Rušah

V okviru letošnjega praznovanja 100-letnice organiziranega lovstva na Slovenskem bo 23. junija 2007 v okviru LZ

organizacijski odbor in programski svet, ki opravljata vse potrebne naloge, da bo srečanje pravočasno nared.

Nad vso organizacijo bo bdel organizacijski odbor, v katerem so: **Franč Kangler**, župan MO Maribor, častni predsednik; **Bogdan Mahne**, predsednik LZ Slovenije; **Brane Kurnik**, predsednik LZ Maribor; **Branko Vasa**, predsednik odbora za prireditve v Slovenski Bistrici; **Marjan Toš**, predsednik odbora za prireditve v Lenartu; **Stane Kocutar**, odgovoren za medije; **Miroslav Zemljčič**, zadolžen za sponzorje; **Ivan Žižek**, predsednik programskega sveta in predsednik odbora za prireditve v Rušah, in **Marjan Gselman**, podpredsednik LZ Maribor. V programskem svetu, ki ga z vso vsmo vodi **Ivan Žižek**, sicer predsednik Komisije za izobraževanje pri LZ Maribor, so še **Gregor O. Rettinger**, predsednik Odbora za glasbeno kulturo pri LZ Slovenije, in člani odbora **Franč Rotar**, **Rudi Slovgovič** in **Viktor Kovač** ter priznani slovenski pevovodja profesor **Tone Gašper**.

Da se bodo vse nastopajoče glasbene skupine iz Slovenije in tudi iz tujine lahko pravočasno pripravile na srečanje, je programski svet že pred časom se-

Foto: B. Krže

V Cerknem se je v jubilejnem letu poleg lokalne LD Porezen - Cerkno predstavilo tudi območno lovsko-kinološko društvo.

Foto: B. Krže

V Hotedršici smo lahko občudovali tudi močne, zrele jelene.

in odgovorno ravnanje v večini lovišč, na kar nedvomno vpliva tudi sodelovanje načrtovalcev z upravljavci lovišč in tako je dosežena usklajenost.

Slednja ugotovitev velja tudi za predstavitev odstrela jelenjadi iz primorskega dela **Triglavskega lovskoupravljalnega območja**, ki je bila 27. in 28. januarja v Cerknem in v izvedbi LD Porezen - Cerkno, ki letos praznuje 60-letnico uspešnega delovanja.

Omenjeni del Triglavskega LUO zajema 14 lovišč LD na Idrijskem in v Gornjem Posočju ter lovišči posebnega pomena Prodi in del Triglavskega parka, s skupno nekaj manj kot 100.000 ha. Če je bila pred desetletji tod jelenjad izjemno redka, pa je

Primer nelovskega strela v glavo v LD Vrhnika je bil predstavljen s kritičnim pripisom neznanega avtorja.

Foto: F. Rotar

Člani programskega sveta, ki ga vodi prizadevni Ivan Žižek, so že sestavili celoten program 34. srečanja v Mariboru.

Maribor potekalo tudi 34. tradicionalno srečanje slovenskih lovskih pevskih zborov in rogistov. Da bo srečanje, ki je medijsko dokaj odmevno doma in v tujini, dobro organizirano, saj bo potekalo tudi v okviru letošnje prireditve Lent, so se prizadevni štajerski lovci že decembra lotili organizacijskih nalog. Tako pri mariborski LZ že delujeta dva najpomembnejša organa, in sicer

stavil celoten časovni potek prireditve in določil pesmi in melodije, ki jih bodo združeni pevci in rogisti peli in igrali na zaključni prireditvi, ki bo v mariborski unionski dvorani. (Potrebno prvo informativno gradivo so vse registrirane glasbene skupine že dobile po pošti.)

Potek prireditve bo potekal po naslednjem časovnem urniku: od **11. do 12. ure** bo registracija na-

Člani LD Orehovica so lani avgusta proslavili 60 let neprekinjenega in uspešnega delovanja.

stopajočih skupin na prireditvenem prostoru v unionski dvorani; od 12. do 13. ure bo skupna vaja rogistov in pevcev v unionski dvorani; od 13. do 14. ure bo odhod udeležencev srečanja na tri prireditvene prostore nastopov v Slovensko Bistrico, Lenart in Ruše; od 15. do 16. ure bodo samostojni nastopi; od 16. do 17. ure bo čas za kosilo v krajih, kjer so skupine nastopale. V času od 17. do 17.30 bo vrnitev na zbirno mesto v Mariboru, od koder bo slavnostni mimohod skupin do unionske dvorane. V času od 17.45 do 18.15 bo v prostorih unionske dvorane potekala seja *Odbora za glasbeno kulturo* s predstavniki glasbenih skupin in umetniškimi vodji. Od 18.15 do 18.50 bo skupna vaja godbe in pevcev ter rogistov. Ob 19. uri bo nastop združenih glasbenih skupin. Na zaključni prireditvi, ki naj bi bila tudi kot generalna za oktobrsko osrednjo lovsko proslavo ob 100-letnici LZS v Ljubljani, bodo pevce spremljali tudi priznani godbeniki KUD Pošta - Maribor, ki jim dirigira **Ervin Hartman**.

Ob 20. 30 bo odhod v Ruše na zaključno družabno srečanje vseh udeležencev 34. srečanja, ki bo potekalo v okviru 60-letnice LD Ruše. Omeniti velja, da bo organizator srečanja poskrbel tudi za avtobusni prevoz vseh nastopajočih skupin in spremljevalcev, in sicer od zbirnega mesta do prireditvenih prostorov v Slovenski Bistrici, Lenartu in Rušah (in nazaj). Medtem ko bosta malica in kosilo za vse nastopajoče skupine brezplačna, pa bodo drugi spremljevalci lahko obroke hrane kupili po zmernih cenah.

Skratka, LZ Slovenije kot glavna pokroviteljica, zlasti pa organizatorja 34. srečanja v Mariboru - LZ Maribor in MO Maribor - so zagotovili, da bodo storili vse,

da se bodo vsi, ki bodo prišli na Štajersko med prisrčne in nadvse gostoljubne štajerske lovce, res dobro počutili.

Franc Rotar

60 let LD Orehovica

Lovska družina Orehovica je 19. 8. 2006 praznovala 60 let obstoja. Poleg vseh drugih dogodkov v LD smo pri lovskem domu na Gorjancih na proslavi razvili obnovljen in preurejen družinski prapor, ki smo ga prvič razvili leta 1977. Naša LD šteje 43 članov in tri kandidate za člana, deluje vzorno in neprekinjeno že od leta 1946. Naše članstvo redno pomlajamo in budno skrbimo tudi za sprotno izobraževanje članstva. Kar pet naših članov je lovskih čuvajev, trije pa so tudi pregledniki uplenjene divjadi.

Naša največja skrb je lovišče in življ v njem. Iskreno upamo, da bomo z divjadjo v njem lahko gospodarili še vrsto let, saj smo na to pripravljeni in strokovno usposobljeni. Vsakega kandidata ustrezno pripravimo tudi za uspešnega člana, da ni pozneje ne sporazumov in odpora do dela v lovišču, ki ga je kar precej.

Visoko obletnico smo praznovali v družbi prijateljev, lovskih tovarišev in številnih donatorjev.

Nekateri matični člani in člani sosednjih lovskih družin so nam datum ustanovitve oporekali iz neznanih razlogov. Dilemo je prekinil strokovni tajnik Zveze Lovskih družin Novo mesto Stane Gabrijel, saj je na proslavo pri lovskem domu na Gorjancih prinesel originalni zapisnik iz leta 1946 s spiskom članov in njihovih funkcij v družini ter celo zneskom za plačane članarine za leto 1946.

Ob tej priložnosti se zahvalujemo vsem prijateljem in donatorjem, ki so nam kakor koli pomagali in sodelovali pri organizaciji praznovanja, še posebno pa županu **Francu Hudoklinu** in Občini Šentjernej. Še naprej si želimo tako pristnega sodelovanja, in sicer z občinskimi in državnimi organi ter uporabniki prostora na območju našega lovišča LD Orehovica.

Anton Jakš

50 let LD Izola

Minulo leto bo ostalo lovcem **Lovske družine Izola** še posebno v spominu zaradi praznovanja pol stoletnice njihove družine. Prijetnega majskega dne smo se lovci, njihovi svojci in povabljeni začeli zbirati v lovskem domu na Baredih nad Izolo. Prijetno je bilo gledati vesele obraze lovcev, oblečenih v slavnostne lovske kroje, poslušati živžav vnukov, ki so se podili po bližnjem travniku, poslušati sproščen klepet vabljenih predstavnikov LD in Lovske zveze Koper ter članov prijateljskih LD Kočevje in Višnje Gore.

Proti poldnevju smo že skoraj

nestrpno pričakovali prihod županje Občine Izola **Brede Pečan**, predsednika LZS **Bogdana Mahnete** in predsednika LZ Koper **Alojza Rožmana**.

Naši lovci in povabljeni so jih ob prihodu pozdravili s krepkim aplavzom, nakar so si ogledali lovske prapore in začeli smo s slavnostnim delom proslave.

Predsednik LD Izola **Zoran Kosmina** je v uvodnem govoru pozdravil navzoče, se jim zahvalil za udeležbo in orisal prehojeno pot LD Izola od leta 1956 do letos. Še posebno se je zahvalil za uspešno delo v LD štirim članom LD, ki so bili tistega oddaljenega leta soustanovitelji zdajšnje izolske lovske organizacije. **Bruno Fortuna**, **Bruno Korenik**, **Fabio Medica** in **Virgilij Panger** so soustanovitelji naše LD in še edine žive priče časa v LD, v katerem je bila le-ta ustanovljena. Čas je naredil svoje in od takratnih 80 članov, kolikor je štetla na novoustanovljena LD Izola, nas je sedaj samo 35; od teh so štirje soustanovitelji, ki so bili ves čas proslave v središču pozornosti.

Predsednik se je na kratko ustavil pri posameznih pomembnejših dogodkih polstoletne zgodovine društva, med katerimi sta prav gotovo tudi razvitje družinskega prapora in zgraditev lovskega doma, ki je postal središče delovnega in družabnega življenja izolskih lovcev.

K besedi so bili povabljeni častni gostje in županja občine, predsednik LZS **Bogdan Mahne** in predsednik LZ Koper **Alojz Rožman**.

Govorniki so poudarili pomen lovskih družin nasploh, predvsem za ohranitev narave in varstvo vsega živega v njej. Mahne je še posebej poudaril nekatere vidike prihodnje lovske organiziranosti in spregovoril o nalogah, ki so pred to organizacijo.

Leta 2006 so člani LD Izola proslavili 50 let organiziranega lovstva.

Prisotnost visokega predstavnika slovenskih lovcev smo izkoristili tudi za podelitev lovskih odlikovanj, znakov LZS za lovske zasluge. Predsednik je izrazil zadovoljstvo, da podeljuje odlikovanja prizadevnim lovcom za njihovo dolgoletno, zavzeto delo ter poudaril, naj jih nosijo častno in ponosno. Znake LZS prejeli: **Danilo Kosmina, Đordo Rogić in Lino Tul.** Lična spominska priznanja LD Izola smo izročili vsem lovcom naše LD, plakete pa predstavnikom LD, družbenim organizacijam, nekaterim državnim organom in Občini Izola.

Program sta z vmesnimi pevskimi vložki povezovala *Lovski pevski zbor Dekani* pod vodstvom dirigentke **Balohove** in *Instrumentalni duo Fanki*, ki nas je zabaval v naslednje majsko jutro.

In še nekaj besed o LD Izola. Kot sem že napisal, je bila ustanovljena leta 1956, in sicer z oddelitvijo izolskih lovcev iz dotodanje skupne LD Strunjan. Ob ustanovitvi je štela okrog 80 članov, sčasoma pa se je njihovo število spreminjalo in zmanjševalo, tako da jih je bilo lani na seznamu samo še 35. To seveda ni spodbudno in ne daje posebnega optimizma za nadaljnje delo LD, še zlasti če vemo, da je povprečna starost izolske zelene bratovščine več kot 60 let.

Večina bralcev pozna Izolo kot mesto turizma in uspešno razvijajočo se občino. Lovišče LD Izola se v glavnem ujema z občinskimi mejami in meji z loviščem LD Strunjan na zahodu in LD Koper na vzhodu. Včasih je bilo lovišče bogato s poljskim zajcem, poljsko jerebico in fazanom, kar pa se je zdaj bolj ali manj skrčilo le na pogosto srnjad. Z vlaganji fazana iz umetne vzreje poskušamo že vrsto let ohranjati vsaj minimalno številčnost te pernate divjadi in upamo, da se je težnja zmanjševanja končala. Vse pogostejše je v lovišču slišati oglašanje fazanov, kar nam daje upanje, da bo ta ptič spet kraljeval vinogradom in oljčnim nasadom v Istri.

Na koncu naj se pridružim želji županje **Brede Pečan**, da bi se na istem kraju zopet srečali čez petdeset let.

Zoran Kosmina

60 let LD Loče

Lovci loške LD smo 15. julija 2006 obeležili 60 let obstoja in uspešnega delovanja. Prazno-

vanje je bilo prirejeno delno tudi v okviru tradicionalnih loških prireditev. Na začetku je starešina **Boštjan Krajnc** pozdravil vse udeležence praznovanja. To so bili lovci sosednjih lovskih družin, predstavnik Savinjsko-Kozjanske ZLD - Celje, lovski gostje iz Avstrije, domači lovci, drugi ljubitelji zelene bratovščine, predstavniki družbenopolitičnih organizacij in društev, predstavniki KS, naši prijatelji, sponzorji oz. donatorji, Štajerski registri ter naše žene.

Kot začetek LD Loče štejemo datum 10. 8. 1946, ko je bil ustanovni sestanek sedanje LD v prisotnosti 17 članov, ki so na podlagi takratnega začasnega zakona o lovu ustanovili Lovsko društvo Loče. Izvolili so tudi prvi Upravni odbor. Njihova prva naloga je bila ureditev LD Loče ter sklenitev zakupnih pogodb. V času 60 let delovanja je bil poseben mejnik odločitev o gradnji lastnega lovskega doma. S tem namenom je bila 3. 8. 1969 podpisana pogodba o nakupu zemljišča za gradbeno parcelo na Mlačah.

Leta 1971 je Občina Sloven-

objektu dozidali še prizidek in tako povečali lovski dom. Leta 1994 smo se člani dogovorili, da bi spodnje prostore lovskega doma oddali v najem, sami pa bi si za svoje društvene potrebe uredili podstrešje. Že septembra istega leta je bil lovski dom odan v najem.

V letih 1978/79 je bilo ob lovskem domu s prostovoljnim delom zgrajeno skladišče. Člani LD Loče smo vse minulo obdobje svojega delovanja posebno skrb namenjali lovišču in divjadi. Lovišče LD Loče leži v osrčju Dravinjske doline, je obkroženo s Konjiško goro, Pohorjem in Bočem ter nekako obdaja kraj Loče. V ravninskem delu lovišče krasijo številne manjše in večje njive z raznolikimi poljskimi kulturami; v glavnem prevladujejo koruza in travnate površine. V hribovitem južnem in zahodnem delu je več vinogradov in pašnikov ter tudi več gozdnih površin. Po novi reviziji iz leta 2004 je skupna površina lovišča 4.125 ha, od tega je lovne površine 3.830 hektarjev. Nenehen razvoj in napredek tehnike ter družbene in podnebne spremembe vseskozi

gamo z odstrelom v manjšem obsegu. Tako kot živalske vrste so se spreminjale tudi lovske gojitvene naprave in objekti. Zdaj zalagamo pet krmišč za divje prašiče in prav toliko za fazane. V lovišču je več krmini njiv, na katerih pridelamo krmini ohrovt za potrebe rastlinojedih vrst živali v času zime. Redno vzdržujemo in čistimo dve lovski stezi. Ponosni smo tudi na videz in funkcionalnost naših prostostoječih visokih lovskih prež.

Zavedamo se, da bo samo s skupnimi močmi mogoče doseči zelene cilje pri sonaravnem gospodarjenju ter upravljanju z loviščem in divjadjo. Naloga zdajšnjega lovca je skrbeti za ohranitev, varstvo in gojitev divjadi. Cilj sonaravnega gospodarjenja je ohranjanje takih populacij, v katerih bodo prevladovali zdrave in vitalne živali v takem obsegu in številu, ki je v nekem okolju še sprejemljivo. Naloga lovcev je predvsem ohranjanje in izboljševanje življenjskih možnosti vseh vrst divjadi, hkrati pa pri nekaterih vrstah z odstrelom uravnavati njihovo številčnost in tako skrbeti za usklajenost odnosov znotraj posameznih vrst divjadi, pa tudi njihove številčne usklajenosti s prehranskimi zmoglostmi okolja. Ob praznovanju smo izdali zbornik, s katerim smo na kratko predstavili delovanje naše LD ob zavidljivem jubileju 60-tih let. Hkrati naj bo to skromna zahvala vsem tistim, ki so utirali pot, se žrtvovali, da je nastala in postala loška LD takšna, kot je dandanes. Nadaljnjim rodovom naj bo svetlo vodilo v prihodnost in trden temelj za nadaljnje uspešno delo.

60 let praznujemo v času, ki je prelomno za slovensko lovstvo, v času novih družbenih razmerij in ureditev, polnih preobratov ter pričakovanj. Zdajšnji lovec potrebuje več razumevanja za svojo dejavnost in odgovornost, pa tudi za ljubezen in veselje, ki ga ima z lovstvom in naravo sploh, saj prostovoljno opravlja vse zahtevnejše naloge pri varstvu, upravljanju in lovu divjadi.

Nekoč je bi lov človeku potreba, potem tekmovanje in preizkušanje sposobnosti, v zdajšnjem času pa je postalo lovstvo prizadevanje za ohranitev divjadi in njenega naravnega okolja. Neokrnjene narave, kakršna je bila nekdanj, ne more več biti. Vsestransko človekovo poseganje v naravo namreč občutno spreminja naravno okolje in s tem tudi življenjske razmere za divjad.

Lovski kolektiv LD Loče

ske Konjice izdala lokacijsko dovoljenje za gradnjo lovskega doma na Mlačah. Tako je bil 8. 5. 1971 na posvetu LD Loče sprejet sklep, da bo LD Loče zgradila lovski dom. Člani LD Loče so zamenjali lovske puške za lopate. Ves njihov trud in odrekovanja so bila poplačana 13. 7. 1975, ko je bil lovski dom predan svojemu namenu.

Odprtje lovskega doma je bila spodbuda, da so člani LD Loče že naslednje leto, leta 1976, z lastnimi sredstvi in s pomočjo sponzorjev in simpatizerjev slavnostno razvili tudi lovski prapor. Leta 1984 smo k obstoječemu

bistveno vplivajo na razvoj in delovanje ekosistema. Tako so se tudi skozi celotno obdobje obstoja lovišča spreminjale živalske vrste v njem. Nekatere vrste divjadi, kot so gozdni jereb, poljska prepelica, vidra, so popolnoma izginile iz lovišča. Nekdanj najštevilčnejši poljski zajec, fazan ter veverica so zdaj redko zastopani v lovišču. Zdaj med lovno divjad našega lovišča lahko štejemo: srnjad, divjega prašiča, lisico, obe kuni, šojo, sivo vrano in raco mlakarico. Poljski zajec, gams, muflon in jelenjad so pri nas redkeje zastopana divjad, tako da v te populacije pose-

Slovenski lovci odnose do narave uresničujemo po načelu trajnostne in umne rabe narave ter po načelu trajnostnega razvoja družbe. To je uravnotežen razvoj, ki zadošča zdajšnjim potrebam, ne da bi pri tem ogrožali možnosti prihodnjih generacij. Pravi ljubitelj narave ve, da le-ta ni dar očetov, temveč dediščina, ki jo zapuščamo svojim potomcem.

Anton Kušter

60 let LD Muta

Rojstvo v mnogih krčih

Kakšen ducat jih bo v tej Koroški, raztresenih od Kaple na Kozjaku, potegnjenih ob severni meji prek Črne na Koroškem, da se tam že na slovenjegraški strani spogledajo z lovci v Šaleškem koncu. Pa je v tem kottičku dežele vresja, kmetov, holcarjev, knapov in kovačev Muta le nekaj posebnega. Že leta 1945, ko je tu in tam še ropotalo, je peščica starih in mladih lovcev hitela v teh krajih ustanavljati prvo pravo slovensko lovsko družino navadnih ljudi in že takrat so priredili prve skupne love. Trknili so v prvo ljudsko oblast; resnica ni bila več takšna, kot so jo sanjali. Leta 1946 so tudi uradno z vsemi »žegni« in navodili ljudske oblasti ustanovili lovsko družino. Stari Lekš, kmet **Dobnik** iz Gortine, je vzel najlepšo trdo vezano knjigo in vanjo zapisal: »Z bogom začeto – kronika Lovske družine Muta.« S tistim svojim bogom je trknil v novo oblast in tako je ob registraciji kronike le-ta ostala brez prve strani. Pričakovanja so vse bolj lezla v blato. Izpustimo mnoge reorganizacije, katerih cilj je v glavnem bil: spraviti na odgovorne funkcije prave ljudi, ubogljive, poslušne ... Pa so naši predniki, večinoma kmetje, kakšen obrtnik in delavec, le znali zvoziti ta naš lovski voz skozi mnoge težave: tiste realne, ki so se v lovu kazale po uničujoči vojni, pa tudi z množico tistih, ki so v svoji grozni pomembnosti – v imenu ljudi – izvajali oblast. Takrat so Perničani oddajali vse premalo kožuhovine. Še pomnite, starejši lovci, kako smo vse zbirali, sušili in oddajali, nismo oddali dovolj mesa. Bili so mnogi dogodki, ampak lovci smo bili vedno nekako ob svojih ljudeh in ljudje so še danes z nami in ob nas. Drugi, še večji problem je bila državna meja. Različno od primera do primera, ampak pri nas se v stometrskem pasu sploh

nismo smeli gibati, kaj šele loviti! Ob vsakem strelu so se vsule vse »ose« iz mejnih stražnic. Ampak tistih sto metrov so določali komandirji posameznih »karaul« kar sami in so bili široki tudi več kakor kilometer. Pozneje je bil s posebnimi dovolilnicami dovoljen lov od zore do mraka. Kaj pa je zora in kaj mrak, so spet določali vojaki sami. Največkrat je bilo temeljno merilo sonce. Koliko lovcev je vklejenih prespalo noč v stražnicah: povsem dovoljene šikane!

Pa smo vendarle tudi v takih razmerah vzdrževali solnice, krmišča, si na Pernicah zgradili prijetno kočico, na vrhu postavili zasilni bivač. Že takrat, ko nam ni nihče posebej narekoval, smo zaščitili planinskega zajca, na minimum zmanjšali odstrel velikega petelina – in to nekaj let, preden sta to storili uradna zakonodaja in stroka! Če ne prvi, pa

Člani LD Lož - Stari trg ob 60-letnici, ki so jo praznovali 3. 9. lani.

smo vsaj med prvimi v našo Dravo in potoke vrnili raco mlakarico, naseljevali fazana, varovali poljske jerebice. Seveda je bil tudi lov, a preudaren, naravnost na vzgojo in ohranjanje celotne narave. Bilo je tudi nekaj tarnanja in kritik, češ da samo še delamo ... Ampak prihajali so rezultati, prihajali novi lovci, iz nekdanjega ducata se je družina povečala na številkost šestdeset. Toliko parov pridnih rok, toliko cevi, lepo število lovskih psov, dve manjši kočici – bolj bivaka bi rekli; nimamo hotela, trdimo pa, da imamo urejeno in še kar bogato ter pestro lovišče. Prebrodili smo mnoge težave, čakajo pa nas nove, nič manj nevarne; pojavljajo se želje po preživitem zakupništvu! Torej, lovci, z Bogom je bilo začeto, s pametjo skušajmo nadaljevati, dedje in očetje so nam izročili lepo zapuščino.

Obletnica je bila čas obračuna; pogled nazaj naj nam da le moči za delo naprej!

Kristl Valit

60 let LD Lož - Stari trg

Med mnogimi lovskimi družinami, ki so leta 2006 praznovali 60 let obstoja, je bila tudi LD Lož - Stari trg.

Okrogli jubilej smo počastili 3. 9. 2006 pred lovsko kočico Slemenka. Zbranim sta slavnostno spregovorila predsednik LD Miro Podobnik in tajnik Alojz Kraševac. Obudila sta spomine minulih let vse do današnjih dni.

Po 2. svetovni vojni je pravica do lova postala splošna. Leta 1946 sta na našem območju delovali dve lovski družini, in sicer LD Lož in LD Podcerkev. Leta 1948 je morala LD Podcerkev

pravilnim odstrelom ohraniti avtohtono divjad tega območja.

Vsi si želimo, da bi naša LD še dolgo delovala tako uspešno kot doslej. Veseli smo vsakega novega člana, ki bo s svojim delom in idejami prispeval k ohranjanju divjih živali in narave.

Praznovanje se je nadaljevalo ob pogovoru in toplem prigrizku. Lep, sončen dan nam je naznanjal prihod tople in dolge jeseni.

Roman Starc

60 let LD Smuk - Semič

Druga septembra 2006 smo lovci LD Smuk - Semič slovesno proslavili 60. obletnico svojega obstoja in delovanja.

LD Semič je bila ustanovljena leta 1946. Med nami žal ni več nobenega izmed ustanovitvenih članov. Povojni čas je bil tudi za divjad neprijazen, saj je vladala lakota, nekatere divjadi v lovišču sploh ni bilo ali pa je bila zelo redka.

LD Semič se je kmalu po ustanovitvi za nekaj časa razdelila na LD Semič in LD Štrekljevec, leta 1964 pa so se člani obeh družin zopet združili in nastala je LD Smuk - Semič. Po združitvi so začeli enotno gospodariti z loviščem in divjadjo. Z načrtnim gospodarjenjem in pravičnimi posegi v naravo se je številčnost lovnih vrst divjadi povečevala. Tako je naša LD postala ena večjih družin v Sloveniji, in sicer po površini pa tudi po številu članov. Družina šteje kar 96 članov, ki upravljajo 7.500 ha veliko lovišče; od tega je kar 6.200 ha lovnih površin. Celotno lovišče leži na območju Občine Semič, je zelo razgibano in sega od nadmorske višine 150 metrov pa do 800 metrov.

Lovišče je zaradi lažjega gospodarjenja razdeljeno na 6 revirjev. Lovci na leto opravimo okrog 1.500 delovnih ur, saj imamo več kot 100 visokih prež, 11 krmnih njiv in 6 avtomatskih krmilnic. Na Vimolju imamo lovsko kočico, ki je med lovci še posebno priljubljena v času jesenskih lovov, poleg omenjene pa imamo tudi nov lovski dom na Smuku, ki je na splošno vedno bolj priljubljena belokranjska turistična točka.

Tako kot v večini LD je tudi pri nas temeljna gospodarska vrsta divjadi srnjad. V zadnjih letih letni odstrel in izgube pri srnjadi znašajo od 130 do 140 glav. Po naši oceni je to zgornja meja, prek katere ne bi smeli iti. V lo-

Tudi člani LD Smuk - Semič so lani praznovali 60 let delovanja.

višču je jelenjad prisotna vse leto, predvsem v višinskem delu lovišča, prav tako tudi divji prašiči, ki so v nižinskem delu bolj prehodni. Število divjih prašičev je povezano s količino naravne hrane, čeprav jih tudi dodatno krmino. V našem lovišču je stalen gost medved, še posebno na krmiščih, prav tako je redno opažen tudi volk. Z veseljem ugotavljamo, da se pri nas izboljšujejo razmere za malo divjad. Še posebno razveseljivo je, da se je povečala populacija poljskega zajca.

Častitljiv 60-letni jubilej naše LD je rezultat uspešnega delovanja in gospodarjenja z divjadjo, odraz številnih ur vloženega dela, mnogo truda, pa tudi veselja in doživljanja lovskih radosti ter prešernega druženja vseh lovskih generacij.

Lovce še naprej čaka trdo in odgovorno delo. Tudi v prihodnje moramo skrbeti za dobre odnose s sosednimi LD, kmeti, lastniki gozdov in drugimi uporabniki prostora.

Prepričani smo, da bomo kos vsem izzivom, tako kot smo bili doslej.

Naše slovesnosti, ki je bila 2. septembra 2006, so se udeležili: predstavnik ZLD Bele krajine, lovski pevki zbor ZLD Bele krajine in Rogisti iz Žužemberka, predstavniki in praproščaki LD Bele krajine, predstavniki sosednje LD Padež in LD Toplice ter župan Občine Semič **Ivan Bukovec**, ki je tudi častni član naše LD.

Ob tej priložnosti je LD Smuk - Semič zaslužnim članom podelila priznanja in odlikovanja za minulo delo v LD. Priznanje je prejel tudi župan Občine Semič za nesebično pomoč in sodelovanje z našo LD.

Po slovesnosti s kulturnim programom, ki ga je vodila **Anica Jakša**, smo se lovci, krajani in

drugi povabljeni gostje povseli še na zabavnem in družabnem srečanju.

Dušan Štukelj

Razstava Narava - divjad - lovstvo ob 60-letnici LD Tržič

Že v začetku leta 2006 smo se člani LD Tržič na občnem zboru soglasno odločili, da bomo 60-letnico svojega obstoja proslavili delovno – s postavitvijo razstave NARAVA – DIVJAD – LOVSTVO. Naslov res ni neka novost, je pa prireditelj, s katero smo se v sodelovanju s Tržiškim muzejem od 27. septembrom do 2. oktobra 2006 v galeriji Ferda Mayerja v Tržiču predstavili javnosti. V dobršni meri je naš način proslavljanja okrogle obletnice odstopal od modela klasičnih proslav in lovskih razstav. Na naši razstavi namreč ni bilo prostora za prikazovanje številnih in vrhunskih trofej, pač pa smo s svojstvenim načinom postavitve razstavljenih eksponatov, ob ustreznem aranžmaju in vodenju obiskovalcem poskušali približati naravno okolje, v katerem živimo, in predstaviti lovstvo kot dejavnost v najširšem pomenu besede, vključno z njegovo zgodovino, tradicijo in kulturo.

Skoraj polovica razstavnega prostora je bila namenjena prikazu divjadi, ki živi pri nas. Veliko parkljasto divjad smo predstavili po spolu in starosti, vključno z nevsakdanjimi primerki (gobasto rogovje srnjaka, gams z enim rogljem ...). Preostale, v večini zavarovane živalske vrste pa smo prikazali v skladu z naravoslovno sistematiko, torej skupinami, ki jim pripadajo (po redih oziroma

ma družinah). Predstavljeni so bili tudi primerki divjadi, ki sicer živijo v Sloveniji, vendar ne v naši neposredni bližini: alpski kozorog, rjavi medved, ris, volk, alpski svizec ... Ogled predstavljenih eksponatov so popestrili posnetki ptičjega petja, predvajani s CD-plošče. Obiskovalci so se lahko seznanili z nekoč in tudi zdaj uporabljenimi pripomočki za lov in gojitev divjadi, z bogato lovsko literaturo in umetnostjo, povezano z naravo in lovstvom.

Poseben kotiček je bil namenjen lovskemu psu, ki je zlasti med mlajšimi obiskovalci razstave vzbujal veliko pozornosti. Del razstavnega prostora je bil namenjen predstavitvi gozda in gozdarstva kot sestavnega dela našega naravnega okolja. Predstavniki ZGS – Območne enote Kranj so v ta namen predstavili različne, pri nas rastoče drevesne vrste in druge zanimivosti iz našega gozda ter ob tem poskrbeli tudi za strokovno razlago. Poseben kotiček je bil namenjen občutkom, npr. »tipanju«; obiskovalci so namreč lahko s prsti občutili mehko lisičje in gamsove kože, pobožali nagačenega polha in srnico ter pod prsti občutili trdoto in grbičavost jelenjega rogova.

Organiziranim skupinam predšolskih in šolskih otrok smo poleg strokovnega vodenja po razstavi (zanj so zelo dobro poskrbeli naši starejši člani) pripravili tudi 12-minutno projekcijo diapozitivov zanimivosti iz živalskega in rastlinskega sveta iz naše bližnje okolice. Predstavitelj je bila naravnana v pomenu prepoznavanja in varovanja našega naravnega okolja in je bila opremljena s temu primernim poučnim komentarjem. Vse or-

ganizirane skupine obiskovalcev so ob koncu projekcije prejele skromno praktično darilo – zavoj jabolk (posebej za ta namen jih je darovala KGZ Sava - Lesce, Sadovnjak Resje) in promocijsko gradivo s področja lovstva – poleg priložnostne zgibanke LD Tržič tudi gradivo, ki ga je prispevala Lovska zveza Slovenije: izvode glasila *Lovec*, knjižici *Stopinje in sledovi divjadi* in *Loviti je naravno* ter zgibanko *Lovstvo, lov in lovci*.

V okviru spremljajočega programa razstave smo organizirali tudi okroglo mizo ne temo **Približajmo divjad in naše naravno okolje mladim**. Temeljni namen posveta je bil, da se z ravnatelji tržiških osnovnih šol, učitelji in vzgojitelji, ki se ukvarjajo s poučevanjem otrok o naravnem okolju, dogovorimo o možnostih umeščanja naše bližnje narave, vključno z divjadjo, v predšolski in šolski prostor. Našemu vabilu na okroglo mizo sta se z veseljem odzvala ravnatelj Osnovne šole Dušana Muniha iz Mosta na Soči **Branko Lončner** in njegov tehnični sodelavec - naravoslovni fotograf **Martin Rovšček - Tinki**. V uvodnem referatu sta predstavila ureditev in način delovanja njihove biološke učilnice, ki je zaenkrat edina takšna v Sloveniji. Čeprav je bila udeležba pedagoških delavcev pa tudi lovcev na okrogli mizi precej skromna, pa smo od vodstva Osnovne šole Tržič in Doma starejših občanov – Doma Petra Uzarja Tržič že zabeležili konkretne odzive in želje po nadaljnjem tovrstnem sodelovanju.

Zaradi skromne zahvale za naše dosedanje medsebojno sodelovanje in z upanjem, da bo

Foto: Miro Dovžan

V spremstvu učiteljev oziroma vzgojiteljev si je razstavo v 29 organiziranih skupinah ogledalo približno 600 otrok, ki so z zanimanjem prisluhnili razlagi naših starejših članov.

tako ostalo tudi v prihodnje, smo na ogled razstave povabili kmetovalce in lastnike zemljišč, na območju katerih se razprostira lovišče naše LD. Udeležba je bila presenetljiva, saj se jih je velika večina odzvala na naše vabilo. Srečanja so se udeležili tudi predstavniki ZGS, OE Kranj, **Vili Potočnik**, vodja Krajevne enote ZGS **Rolando Nardoni** in poslanec ter član odbora za kmetijstvo v Državnem zboru RS **Borut Sajovic**. Ob tej priložnosti smo si izmenjali mnenja in stališča o vlogi in vplivu divjadi na naše okolje. Predstavnika ZGS sta menila, da objedenost mladja v naših gozdovih trenutno zgolj potrjuje prisotnost določenih vrst velike divjadi, da pa pri tem ne moremo govoriti o občutni škodi. Tudi kmetje so brez zadržkov sprejeli razlago, da je nekatera škoda, ki jo divjad povzroči na kmetijskih površinah in vrtovih, v največji meri posledica intenzivnega krčenja pašnih površin in nenazadnje tudi vznemirjanja divjadi. Razšli smo se v prijateljskem vzdušju in želji gostov, da bi se v prihodnje pogostejše srečali.

Ob zaključku razstave smo lahko z zadovoljstvom ugotovili, da smo po vsebinski strani v celoti dosegli postavljene cilje. Veseli smo, da je prireditev v tržiških osnovnih šolah in vrtcih pa tudi med občani nasploh vzbudila izjemno zanimanje in smo jo zato morali od predvidenih treh dni podaljšati na pet. Razstavo si je ogledalo nekaj več kot 1.200 obiskovalcev, od tega v 29 organiziranih skupinah v spremstvu učiteljev in vzgojiteljev približno 600 otrok. Med številnimi obiskovalci jih je kar 70 poleg podpisa v vpisno knjigo zapisalo tudi svoje občutke, med katerimi ni mogoče najti kritike oziroma omalovaževanja, pač pa izključno pohvale in spodbude k tovrstnim predstavitvam lovstva tudi v prihodnje. V neformalnih pogovorih z našimi člani so obiskovalci izražali svojo podporo razstavi in hkrati spraševali, kdaj bo na ogled naslednjič.

V LD Tržič smo ponosni na uspešno predstavitev lovstva v drugačni luči in se zavedamo, da nam ne bi uspela brez požrtvovalnega dela naših članov, brez prispevkov številnih sponzorjev in darovalcev ter nenazadnje tudi ne brez razumevanja Tržiškega muzeja, Občine Tržič in vodstva naše krovne lovske organizacije – Lovske zveze Slovenije. Iskrena hvala vsem za sodelovanje!

Marko Mali

60 let LD Draga - Trava

Člani LD Draga - Trava iz ZLD Kočevje so 14. 10. 2006 praznovali 60 let od ustanovitve LD Draga - Trava.

LD šteje 37 članov, v svojih vrstah pa ima tudi lovko. Povprečna starost članstva je nekaj nad 55 let. LD gospodari na nekaj več kot 3.400 ha lovni površini. Pohvalijo se lahko, da imajo v lovišču zastopanih kar veliko vrst stalne velike divjadi: jelenjad, srnjad, medveda, volka, risa in gamsa, divji prašič pa je prisoten le občasno. Od male divjadi živijo tod: lisica, obe

nez Novak, predstavniki vseh mejnih LD in tudi predstavniki Lovačkov društva Tetrijeb iz Čabra (R Hrvatska).

Ob praznovanju so zaslužni člani prejeli lovska odlikovanja in priznanja.

Člani LD Draga - Trava niso pozabili na svoje preminule članke, saj so bile na slovesnost objavljene tudi vdove lovcev in bile prijetno presenečene nad takšno pozornostjo. Od 10 vabljenih se jih je kar 8 udeležilo srečanja, dve pa sta se opravičili.

Da je praznovanje potekalo v prijetnem vzdušju, je poskrbelo vreme, saj je bilo lovcem kar naklonjeno.

Narciso Družina

Člani LD Draga - Trava, ki so oktobra lani proslavili svoj 60-letni jubilej.

Od leve: starešina LD Draga - Trava Ludvik Poje, Bogdan Mahne, Štefan Vesel, župan Občine Loški Potok Janez Novak in tajnik LD Draga - Trava Narciso Družina

kuni, občasno je videti tudi kakšnega zajca.

Ko so člani LD Draga - Trava 14. 10. 2006 praznovali 60. obletnico od ustanovitve LD, je bilo na programu tudi razvitje novega lovskega prapora. Slovesnosti so se udeležili tudi: predsednik LZ Slovenije **Bogdan Mahne**, predstavnik ZLD Kočevje mag. **Štefan Vesel**, župan Občine Loški Potok **Ja-**

pa, letos drugič. Tako je tistega leta napisal v 11. št. revije Lovec **Janko Torkar**.

Baška grapa, zakopana med alpski svet na severu, s skoraj 2000 m visoko Rodico, in na jugu obdana z Šentviško planoto, Kojco in Poreznom, se zdi kot speča princeska. Pred sto leti se je začelo njeno prebujanje s prvim hlaponom, ki je prisopihal skozi 6 km dolg bohinjski predor pod Črno prstjo. »*Odkar je stekla bohinjska železnica, se je odprl tujskemu prometu krasen kotiček slovenske domovine, ki je bil prej širši javnosti le malo znan, z ozirom na prejšnje jako slabe in neugodne prometne zveze*«, je leta 1910 zapisal neznani pisec v prvi letnik revije Lovec. Reka Bača s svojo hladno belo zeleno barvo divje teče za soncem, kot bi ga hotela ujeti. Z obeh strani se vijejo številni pritoki. Z desne se stekajo ostanki snega z verige Tolminsko-Bohinjskih gora še dolgo v poletje. Z leve, z nedrj dinarsko-kraškega sveta, skrivnostno prepletenega z ostanki vrtáč in podzemnega sveta, voda uhaja kot iz starega čebra, ki pušča na vseh koncih. Vsem pritokom pa je skupno nekaj: divje grape, zajejene v apneni svet, ki so ga vode skozi stoletja neusmiljeno glodale. Ponekod neprenehodni, divji tolmuni in spodaj slapovi se stekajo k Bači. Marsikje skoraj ni prostora za vse. Železnica, cesta in Bača se komaj srečujejo, med seboj prepletajo in nagajajo. Človeška roka je skozi desetletja poskušala stvari urediti, toda Narava ima tod veliko začetnico.

Po tamkajšnjih grapah in planinah je bil lov od nekdaj način življenja. Najprej je bil del preživetja, šele potem tudi strast in užitek. Način lova se je spremenil od starih kremenjač pa do sodobnega orožja. Z zakonom iz leta 1947 se je tudi parkljasto divjad prenehala streljati s šibrenimi naboji. Z zaraščanjem krajine se je povečeval stalež parkljuste divjadi, zmanjševal pa stalež poljske. Ostrostrelna orožja in novi kalibri so povečali možnost uplenitve in zmanjšali možnost obstrelitve ter izgub divjadi, ki je v mukah jemala žalostni konec. Pomenilo pa je tudi nove izzive. Lov je že zdavnaj izgubil prvotni pomen in presegel nekdanje okvire. Lovci so se začeli družiti in vabiti na skupne love. Medsebojna srečanja so pomenila tudi izmenjavo izkušenj. In kaj je za lovca boljšega, kot se pohvaliti in pokazati dobre rezultate s svojim novim orožjem?

Jubilejna tekma za Pokal Baške grape

»Na dan vstaje slovenskega naroda, 22. julija 1979, so lovske družine mejašice iz Baške grape – Planota, Ljubinj in Podbrdo – priredile, v počastitev tega dneva, strelsko tekmovanje za Pokal Baška gra-

Foto: N. Družina

Udeleženci tekme za Pokal Baške grape 22. julija 1978 na Planoti. Spredaj, drugi z leve, sedijo: Ivan Božič, Ivan Arman in Marko Obrekar, starešine LD Ljubinj, Podbrdo in Planota.

Udeleženci jubilejnega, 30. tekmovanja za Pokal Baške grape

Na enem takem srečanju, pred tridesetimi leti, so se takratni starešine vseh treh lovskih družin, ki mejijo na reki Bači, dogovorili, da bodo organizirali in izpeljali strelsko tekmo. Za LD Podbrdo je bil to zdaj že pokojni **Ivan Arman**, za LD Planota **Marko Obrekar** in za LD Ljubinj **Ivan Božič**. Razgovori so potekali spontano in brez obveznosti. Beseda je dala besedo in lovci so se prvič srečali na Planoti, in sicer v Gorskem Vrhu Pri Bucku 22. julija 1976. leta. Praznik dan vstaje slovenskega naroda je bil kot nalašč za to. Še bolj jih je mikal preskus novega, ročnega stroja za metanje glinastih golobov, ki ga je nabavila LD Planota. »Puuuul«. In je šlo ... Tekma se je končala brez pokalov in diplom. Lovsko srečanje je bilo obetavno in srečali so se tudi naslednje leto 22. julija 1978. leta, ko so vsi trije starešine na

Planoti podpisali namero in strelsko tekmo poimenovali v **Pokal Baške grape**. K sodelovanju so hoteli pritegniti tudi LD Otavnik iz ZLD Idrija, vendar ni bilo odziva. Organizacija tekme je bila vsako leto prepuščena drugi družini: LD Planota, LD Podbrdo in LD Ljubinj so izmenoma prirejale tekme. Med seboj so se pomerile *petčlanske ekipe* za prehodni pokal in posamezno v streljanju na glinaste golobe ter v tarčo srnjaka.

Na pobudo LD Otavnik so se avgusta leta 2000 sestali predstavniki omenjenih štirih družin, da bi sestavili nova strelska pravila, ki bi vključevala tudi LD Otavnik. Na ločenih spomladanskih skupščinah naslednje leto so pravila potrdili, vendar je LD Otavnik zopet odstopila. Tekme za pokal Baške grape pa so potekale naprej.

V jeseni leta 2006 so 30., jubilejno

tekmo organizirali lovci LD Ljubinj. Tekma je potekala pri zaselku Hum, podelitev pokalov pa na improvizirani lokaciji ob Tolminki. V kombinaciji ekipno so se najbolje izkazali gostitelji, saj so dosegli prvo mesto s 561 točkami in s tem prehodni pokal. Med posameznimi strelci v kombinaciji se je na prvo mesto povzpел **Mirko Drole**, LD Ljubinj, s 135 točkami, pri golobih pa je največ točk dosegel **Igor Koren**, LD Planota, z 31 golobi, z malokalibrskim orožjem pa **Viktor Čuden**, LD Ljubinj, s 141 krogi.

Jože Leban

Obeležili 20-letnico pobratenja

LD Šmartno na Pohorju in LD Poljskava proslavili

Lani v izjemno lepem jesenskem popoldnevu so se zbrali lovci iz Poljskavske doline in lovci iz Šmarškega Pohorja pri

je bil kot starešina LD Poljskava podpisnik listine o pobratenju, poleg **Franja Ledineka**, ki je takrat vodil LD Šmartno. Selinšek je v svojem nagovoru poudaril, da je bilo že takrat, ob podpisu listine, zgolj simbolno dejanje dveh prijateljskih LD, s katerim so želeli tudi formalno potrditi že tradicionalno prijateljevanje njihovih lovcev. V dokaz je na slikovit način obudil številne dogodke iz tistih časov, ki so še ohranjeni v spominu številnih lovcev, in dandanes veljajo že za prave lovske dogodivščine »s patino«. Žive priče tistih dogodkov so lovske legende, kot so **Hinko Sernec**, **Jože Pečovnik**, **Jože Zorko**, **Vinko Pečovnik**, **Vinko Dovnik**, **Karel Ingolič**, dr. **Bojan Pirkmajer** in še drugi.

Kot že velikokrat doslej je tudi na tej prireditvi raztegnil svoj meh Hinko Sernec. Tako so se obudili spomini na številna prejšnja prijetna srečanja ob zvokih njegove harmonike. Iz 7. razreda OŠ Antona Ingoliča, Sp. Poljskava, pa sta nastopili mladi recitatorki **Metka Cvetko** in **Larisa Korošec**.

Foto: B. Vasa

Lani so lovci LD Šmartno na Pohorju in LD Poljskava proslavili 20-letnico svojega tovariševanja.

lovskega domu v Šmartnem na Pohorju, kjer so v prijateljskem vzdušju proslavili 20-letnico pobratenja **LD Šmartno na Pohorju in LD Poljskava**.

Proslava je potekala ob priložnostnem kulturnem programu. Po zvokih rogista **Draga Ruda** je imel pozdravni nagovor starešina LD Šmartno na Pohorju **Zdravko Brezovšek**. V nadaljevanju sta nastopila **Ana Fric** s svojimi citrami, ki je ob njih tudi zelo lepo zapela, in harmonikar **Uroš Lunežnik**. Za njima je nastopil slavnostni govornik, starešina LD Poljskava **Anton Selinšek**. Tudi davnega dne leta 1986

Ob zaključku kulturnega programa sta starešini obeh LD izročila zahvalne listine vsem tistim lovcem iz obeh LD, ki so največ prispevali, da ima pobratenje močne korenine in čvrste vezi.

Iskrene čestitke ob pomembnem dogodku je ob tej priložnosti izrekel vsem prisotnim tudi predstavnik LZ Maribor **Ivan Žižek**, ki je izrazil željo, da bi se tradicija nadaljevala, kajti to nas dela prepoznavne in močne.

Potem je sledilo prijetno prijateljsko druženje vse do poznih večernih ur.

Branko Vasa

Borut Predan je svojo 70-letnico, ki smo jo skupaj proslavili, praznoval konec lanskega leta. Rodil se je 27. novembra 1936. Mami Frančiški je kmalu povedal, da bo zagotovo stopal po očetovih stopinjah. Po vzoru očeta, učitelja in lovca, je v svojih rosnih otroških letih spoznaval predvsem življenje v šoli, saj so v Majšperku Predanovi stanovali v šoli, kjer je bil oče Zvonko ravnatelj, ki je moral zaradi svoje narodne zavednosti (leta 1941) z vso družino v izgnanstvo v Srbijo. Po končani osnovni šoli se je Borut odločil za učiteljsko in šolanje uspešno končal. Kot učitelj je tudi on služboval v Majšperku, upokojevcem pa je kot ravnatelj dočakal na osnovni šoli v Desterniku.

Da se je razmeroma mlad navdušil za lovstvo, je brez dvoma imel največ zaslug njegov oče, sicer zapriseženi lovec z dolgoletno pripadnostjo tej dejavnosti, ki se je v kroniko naše LD zapisal že davnega leta 1921 kot ustanovni član Lovskega kluba Ptuj-ska Gora. Takoj po vrnitvi iz izgnanstva (leta 1945) je bil ustanovitelj LD Majšperk, ki se je z združitvijo z LD Ptuj-ska Gora (1949) preimenovala v LD Dravinja - Majšperk, ki jo je Borut oče vodil dobri dve desetletji.

Borut je izkušnje gonjača pridobil še kot kratkohlaničnik. Pravi lovec je postal leta 1958 pod očetovim mentorstvom. Z očetovo pomočjo je opravljal funkcijo tajnika (1960 do 1968). Borut je bil vrsto let predsednik DR (1982 do 1998). Zadolžitvec namestnika starešine je opravljal od leta 2003 in jo opravlja še vedno. Ponošen je na svojega žimavca. V zborniku naše LD je mogoče prebrati, da »še ni dohitel svojega očeta na vrhu, kot starešina«. Med člani lovci je od svojega očeta prepoznal po bolj liberalnem razmišljanju in ravnanju. Če ne drugače, ga je zagotovo prehitel v duhu ustvarjalnosti, saj je še vedno prisoten in aktiven na vseh področjih, ki so neposredno povezana z našo LD, pa tudi širše. S svojim 48-letnim lovskim stažem (in 7 križi) ni več zavezan obveznostim, a vseeno ne pozna počitka, ne izmikanja. Še posebno je nepogrešljiv pri pripravi in postavitvi lovskih razstav na naših prireditvah.

Za njegove zasluge mu je bilo izrečenih kar nekaj zahval in pohval; prejel je tudi družinska pisna priznanja. LZS ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje. Ni nam nerodno povedati, spoštovani Borut, da ti privoščimo »pripeti« še katero, predvsem pa ti, dragi lovski tovariš, k tvoji okrogli obletnici kličemo še na mnoga leta in dober pogled.

LD Dravinja - Majšperk – E. A.

V Babnem Polju pod Snežnikom je praznoval 80. rojstni dan naš častni član **Anton Mestnik - Zvone**. Čestitali so mu domači lovci, obiskali so ga lovci iz prijateljske LD Sabotin, oddaljeni lovci pa so mu voščili po pošti. Zvone, kot ga kličemo lovski tovariši, se je rodil 15. 10. 1926 v Velikih Lesah ob Krki. Ko je

imel dve leti, se je njegov oče odločil z družino preseliti v objem snežniških gozdov. Zvedavi Zvone je ob njem, gozdnem čuvaju, začutil lovsko žilico. Kot 14-letnik je začel hoditi na velike love kot gonjač pri lovskih zakupnikih, svojo ljubezen do narave in lovstva pa je pozneje prenesel tudi na svojega prezgodaj umrlega sina Mirana.

Zvone se je vključil v LD Babno Polje leta 1954 in odgovorno opravljal različne naloge. Med drugim je bil gospodar (1959–61), predsednik (1971–77), oskrbnik lovske kože, lovovodja in še bi lahko naštevali; bil je tudi odlikovan. Mlajši lovci ga spoštujejo kot enega zadnjih delujočih lovev, ki se spominjajo zgodnjih let naše družine. Dolga leta je imel priložnost loviti z legendarnimi babnopoljskimi lovci in ustanovitelji naše LD, kot so bili Cjane Petrašaf, Janez Slanetaf in Stari Brus. Poznamo ga tudi kot enega redkih lovev, ki znajo večše priklicati rukajočega jelena. Svoje znanje nesebično prenaša na mlajši rod lovev. Cenimo tudi njegovo skrb za divjad in urejenost lovišč.

Zvone je še vedno aktiven član zelene družine: udeležuje se skupščin, med prvimi pride na preskus orožja in takoj po streljanju očisti svojo staro, a natančno karabinko, navzoč je na delovnih akcijah in opravlja druge zadolžitve. Če le ni premrzlo v slovenski Sibiriji, kot pravimo Babnemu Polju, pride tudi na naše jesenske skupne love. Takrat smo ga najbolj veselili, saj rad pove kakšno staro lovsko zgodbo, rad pa pokramlja tudi z lovskimi prijatelji iz drugih krajev. V težkih trenutkih, ki jih je naša LD uspešno prebrodila, se je postavil na stran družine in pripomogel k njenemu obstoju, ko se je zdelo, da le-ta ni več mogoč. Mlajši lovski tovariši smo mu za to hvaležni.

Zvonetu želimo, da bi še naprej prihajal na naša srečanja in naše skupne love, ki se jih je leta 2006 udeležil večkrat kot marsikateri mlajši lovec, vsekakor pa ga tudi v prihodnje pričakujemo na tradicionalnem decembrskem lovu prijateljstva, ki se ga z veseljem udeležujejo lovci iz vse Slovenije in gostje iz sosednjih hrvaških lovišč. Privoščimo mu tudi še veliko nepozabnih intimnih trenutkov v jutranjem gozdu. Naj še dolgo stopa po lovskih stezah Telebačnika in drugih revirjev. Prepričani smo, da bo najsrečnejši, če mu bo za lovstvo uspelo navdušiti vnuka. Naj mu uspe tudi to.

Zvone, še na mnoga leta in dober pogled – na lovu in pri branju našega glasila!

LD Babno Polje – J. W.

Starosta LD Radvanje, **Andrej Smerdel st.** – Kraševac, je 19. novembra 2006 praznoval častljivih 85 let aktivnega življenja.

V zdravi kmečki družini v vasi Petelinje pri Sv. Petru na Krasu je davnega leta 1921 kot drugi otrok od sedmih ugledal luč sveta. Komaj pet let je bil star, ko se je s starši preselil v Slovenske Konjice. Ko mu je bilo osemnajst let, so se preselili v Voličino pri Lenartu. Istega leta, 1939, se je zaposlil kot tkalec v Mariborski tekstilni tovarni – Merinka, kjer je napredoval do tkalskega mojstra in

svojem poklicu ostal zvest do upokojitve.

Leta 1941 so ga Nemci mobilizirali v nemško vojsko in poslali na rusko fronto, kjer je bil ranjen, zato so ga leta 1943 ga vrnili domov. Leta 1944 se je vključil v NOB in aktivno sodeloval do konca vojne. V Maribor se je preselil leta 1947 in si ustvaril družino in dom. Vse življenje je v njegovi hiši slišati ptičje petje, saj ima vedno ob sebi liščke, zelence in kanarčke. Odkar je v pokoju, je napravil najmanj 50 ptičjih krmilnic in valilnic za siničke in škorce, ki jih z veseljem podari tudi prijateljem in znancem.

Zaradi želje po čim tesnejšem stiku z naravo se je leta 1952 včlanil v LD Fram, iz katere je leta 1960 prestopil v LD Lenart, nato pa leta 1968 postal član LD Radvanje. Vsa leta je v lovski organizaciji opravljal odgovorne funkcije. V LD Fram je bil predsednik disciplinske komisije, nato revirni vodja v LD Lenart in LD Radvanje; od leta 1973 do 1975 je bil predsednik komisije za ocenjevanje škode od divjadi, gospodar LD Radvanje (1975 do 1983), predsednik komisije za odlikovanja (1984 do 1995) in bil v teh letih obenem tudi

referent za lovsko kinologijo. Za zasluge v lovstvu ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje. LZ Maribor mu je izročila plaketo. Že leta 1954 je kupil prvega lovskega psa in bil vsa leta vodnik ptičarjev, lovskih terierjev in koker španjela. KZS ga je odlikovala s srebrnim in zlatim znakom za kinosloške zasluge.

Sedemnajstega novembra 2006 smo se zbrali v lovskem domu LD Radvanje in počastili visok jubilej Andreja Smerdela st. Ob prisotnosti predsednika naše LD, predsednika, podpredsednika in tajnika LZ Maribor smo mu čestitali in izročili praktično darilo.

Dragi Andrej, ob tej priložnosti se ti zahvaljujemo za tvoje plodno 54-letno delo v lovski organizaciji, ki je pustilo kar nekaj sledi v naravi in med nami. Želimo ti, da bi s svojo vedrino še naprej prihajal med nas in krepil pravo lovsko tovarištvo v naših vrstah.

Poleg želje po čim boljšem zdravju ti želimo še naprej oster pogled in da bi se čez pet let ponovno zbrali ob tvojem jubileju.

LD Radvanje – ĐorĐ

V TEM MESECU PRAZNUJEJO* SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

90-letnico

Mirko Vrtačnik, LD Dole pri Litiji

85-letnico

Jožef Kovač, LD Gorenje Jezero
Vlado Oklešen, LD Ig
Bruno Šabadin, LD Marežige
Oskar Špacapan, LD Ljake

80-letnico

Albert Čok, LD Gaber, Divača
Franc Hrvatin, LD Zemon
Ciril Jeriha, LD Višnja Gora
Valentin Jože Jerina, LD Rakitna
Jože Kadunc, LD Sela pri Kamniku
Ciril Kos, LD Selca
Svetozar Cveja Lazovič, LD Jakob
Ivan Medved, LD Most na Soči
Edvard Mlakar, LD Planota
Ivan Purgaj, LD Kungota
Stane Rešeta, LD Boštanj
Danilo Simčič, LD Bukovje
Jordan Stevanovič, LD Laze

75-letnico

Franc Bartol, LD Sodražica
Ferdinand Božičnik, LD Veliki Kamen
Vitimir Dolinšek, LD Šentjur pri Celju
Alojz Dvojmoč, LD Raka
Viktor Eniko, LD Dole
Jožef Garmut, LD Kapla
Jožef Grahornik, LD Lenart v Slovenskih Gorah
Jožef Kankelj, LD Selca
Alojz Klokočevnik, LD Vitanje
Jožef Ličer, LD Trebuša
Rudolf Mandeljc, LD Bled
Anton Motlika, LD Cigonca
Jožef Močnik, LD Libelice
Ciril Murko, LD Dravinja, Majšperk
Jožef Nagu, LD Banja Loka, Kostel
Franc Orehar, LD Storžič

Janko Pišot, LD Čaven
Jožef Purg, LD Dravinja, Majšperk
Jožef Puš, LD Veliki Gaber
Valentin Ravnik, LD Bohinjska Bistrica
Franc Renčelj, LD Radlje
Miroslav Rupnik, LD Logatec
Avstut Rutar, LD Ljubinj
Viktor Seidl, LD Orlica
Branko Selan, LD Veliki Gaber
Jožef Tuljak, LD Istra, Gračišče
Uroš Vidmar, LD Bohinjska Bistrica
Jožef Vodovnik, LD Gozdnik, Griže

70-letnico

Rudi Baloh, LD Tuhinj
Anton Blatnik, LD Suha krajina
Franc Dekleva, LD Brkini
Jožef Erpe, LD Šentrupert
Jože Gomboc, LD Cankova
Albin Grdina, LD Jože Lacko, Ptuj
Ciril Gregorič, LD Ljake
Anton Hercog, LD Cirkulane
Jože Hribar, LD Storžič
Jožef Kašman, LD Ruše
Emil Kolbl, LD Dolina
Janez Križman, LD Struge
Jožef Kunc, LD Brezovica
Glavko Lovrečič, LD Anhovo
Feliks Jožef Mašera, LD Kobarij
Jožef Mencigar, LD Radovci
Jožef Mihalič, LD Gorjanci
Milan Pajk, LD Kresnice
Alojz Perušič, LD Loka
Jože Piškur, LD Trebnje
Jože Remic, LD Rečica ob Savinji
Viktor Rutar, LD Ljubinj
Adrijan Simčič, LD Dobrovo
Hubert Simetinger, LD Peca
Jožef Trafala, LD Podlehnik
Maksimiljan Učakar, LD Dol pri Hrastniku
Anton Zagmajster, LD Bizeljsko
Stanislav Zagorc, LD Višnja Gora

Vsem jubilarom iskrene čestitke!

* Po podatkih iz LISJAK-a.

Z lovцем Gusteljnom po stopinjah divjih živali

V hladnem decembrskem jutru smo se zbrali pred Osnovno šolo Piriče, kjer smo počakali lovca Seškovega Gusteljna. Prvošolčki so si oprtali težke nahrbtnike, polne hrane za divje živali. Z učiteljicami Karmen, Janjo in Ireno smo se po zasneženi poti odpravili v gozd. Šli smo v 5. revir LD Šmarna gora, za katerega skrbi lovec Gustelj. V snegu nam je pokazal stopinje srn, zajcev in lisic. Videli smo tudi solnico in prostor, kjer pozimi počivajo živali. Povedal nam je mnoge zanimivosti o divjadi pozimi in tem, kako težko divje živali preživijo zimski čas ob pomanjkanju hrane. Že kar precej utrujeni smo prišli do krmišča, ki so ga otroci z velikim veseljem napolnili s koruzo, jabolki, ptičjo hrano, pa tudi vrečo sena smo pritovorili do tja. Ko smo se tudi mi okrepčali s sendviči in toplim čajem, smo počasi krenili nazaj proti šoli. Otroci so bili veseli in razigrani, za konec so se še malo drčili na hričeku. Lovcu smo se zahvalili za prijetno dopoldne in polni lepih vtisov ter doživetij sklenili lep dan. Zagotovo bomo sedaj bolj pozorni do divjih živali pozimi in jim še kdaj odnesli hrano v gozd.

Mamica prvošolčka Tineta –
Martina Hren

Lovca v našem vrtcu

Letošnja zima je bila do februarja še brez snega, zato smo ves januar otroci lahko hodili na

Lovca Gustelj (LD Šmarna gora) s prvošolčki OŠ Piriče

dolge sprehode med njivami, vse do gozda. Opazovali smo naravo in živali. Razen domačih živali smo videli tudi gozdne – srne, srnjake in zajce. Pogovarjali smo se o divjih živalih, ki zimo prepijo, in o tistih, ki jo preživijo tako, da si iščejo hrano. Če je zima huda in mrzla, otroci vedo, da za živali skrbijo lovci. Ker jih otroci premalo poznajo, smo enega izmed njih povabili v skupino.

Lovca Robi iz LD Ljutomer se je prijazno odzval vabilu. Otrokom je povedal veliko novega – predstavil jim je delo lovca pozimi, predvsem na številnih krmiščih. Nekatere živali je slikovno predstavil na panoju. Seznanil nas je, da v okolici Ljutomerja živijo tudi divje mačke in divji prašiči, kar otroci poznajo le s fotografij in filmov. Predstavitve živali je pokazala, da otroci ne poznajo fazanov, za katere pozimi lovci porabijo največ hrane.

Otroci so o življenju živali pozimi slišali veliko poučnega, zanimivega in koristnega.

Lovcu Robiju se za obisk lepo zahvaljujemo.

Otroci skupine Muce
in vzgojiteljici Pavla in Bojana

Lovca Robi iz LD Ljutomer je otrokom pripovedoval o divjih živalih in lovcih.

Šola in LD Fajti hrib lepo sodelujeta

Lovska družina Fajti hrib - Renče in Osnovna šola Renče sodelujeta že vrsto let. Šola je vsestransko pomagala pri gradnji lovskega doma, lovci pa so pogosto obiskovali otroke v vrtcu in šolsko mladino. Učenci šole – njihov pevski zbor – so sodelovali pri odprtju doma leta 1995. Ob 60-letnici LD je prof. Erna Janašković samo za to slavo spesnila dve pesmici. Recitali

častil in poznal jih je širni revir,
al' lepših od renških bilo ni
nikjer.

Mnog' tera medvedka,
mnog' tera lisica,
čez noč je vdova postala,
ker puška se renškega lovca
sprožila je,
ji dragega samca ugonobila je;
za vselej ga v večna lovišča
poslala
in na zid, kot trofejo – res ja, ni
šala.

Zatorej – renškega lovca se boj,
saj on je pogumen, neustrašen

Čuj – stoj!
A' vidiš, kdo tu pred teboj stoji?

Res, to zelena bratovščina je
naša,
ki danes z jubilejem se ponaša.

Kakšnim?

Že 60 let se podi za medvedi,
merjasce preganja in jim je na
sledu ...
počisti vse, kar nujnega je za
odstrel,
skrbi za srnjad, jelenjad in
drugo divjad,
dokler zima ostrina ne mine,

Foto: M. Podbišek

Učenci OŠ Renče sta recitali pesmico o renških lovcih, ki jo je za proslavo ob 60-letnici LD Fajti hrib - Renče napisala njihova učiteljica Erna.

sta jo učenki Patricija in Žanet.
Objavljamo eno od njiju.

Renški lovec
Od nekdanj so lovci pogumni
sloveli,
njih sloves se širil po vsej je
deželi,
bili so neustrašni, lepi in zali,

da vsak od nas lahko mirno spi,
ko on na preži bedi.

Pa se renški lovec sploh koga
boji?
Boji se, boji ...
Česa?
Da rogov ne dobi ...
(Erna Janašković)

Jelenjad na Menišiji po letu 1900

Po podatkih, ki so na voljo, in glede na ustne vire je jelenjad prišla na Menišijo po letu 1900 iz obore v Leskovi dolini in iz planinske obore. Obeh sta bila lastnika graščin knez Herman Schonburg-Waldeburg (grad Snežnik) in knez Windisch-Graetz (planinski grad), ki pa sta ju lastnika podrla v letih 1907 in 1908. Jelenjad se je razkropila po obširnih gozdovih Javornika in Snežnika, se tam razmnoževala in širila svoj življenjski prostor. Njeno razširjanje pa ni bilo zgolj zaradi preštevilčnosti, če se lahko tako izrazim, pač pa je nanjo delovalo več dejavnikov, ki so vplivali, da so jelenjad opažali tudi zunaj omenjenih gozdov in da se je širila proti Menišiji, Ljubljanskemu vrhu in Krimu. Le eden takih vzrokov je bil kar stalna prisotnost volkov, ki so jelenjad prepodili tudi v druge predele, in iskanje čim bolj kakovostne hrane, ki pa jo je imela jelenjad ob takratni intenzivni obdelavi polj kar dovolj.

Tako so na Menišiji po letu 1900 prvič opazili jelenjad leta 1918 v predelu Ravnikov, nato pa leta 1925 na območju Pretržja, skoraj sedemnajst let po podrtju omenjenih obor. Prvega jelena so uplenili v Klemenovem goščiču v začetku oktobra leta 1931. Uplenil ga je **Mihov Janez** iz Bezuljaka (divji lovec). Ker je za dogodek kmalu izvedel takratni zakupnik lovišča **Viktor Meden - Malenski** iz Begunje, je želel zaradi ljubelega miru odkupiti njegovo rogovje. Jelenovo rogovje je bilo rogovje osmeraka, ki ga je shranil **Janez Brancelj - Podražev** iz Bezuljaka, ki je imel pravico do lova in je bil velik prijatelj Mihovega Janeza.

Prav omenjeno trofejo so v času druge svetovne vojne zasegli Italijani, ki so okupirali vas Bezuljak, in z njimi je odšlo tudi rogovje prvega

čala nazaj in zavzemala prejšnji življenjski prostor. Ob organiziranem lovu oziroma z ustanovitvijo lovskih družin

Prvi, leta 1956 uplenjeni jelen v lovišču LD Begunje; na fotografiji uplenitelj Franc Petrič s solovci.

uplenjenega jelena na Menišiji.

Samo nekaj dni po prvi uplenitvi so rakovski lovci obstrelili jelena v Pretržju. Naslednji dan so ga našli menišeovski »ravbšici«, ki so ga odpeljali prodaj na Rakek k mesarju Demšarju. Še isto zimo je bilo uplenjeno tele, prav tako v Pretržju; uplenil ga je **Polde Debevec - Žogarjev** iz Bezuljaka (tudi divji lovec). Od tedaj se je jelenjad na Menišiji zadrževala stalno. Zakupnik Viktor Meden naj bi leta 1932 uplenil kapitalnega jelena - štirinajsteraka. Tako se je že lahko govorilo o stalni jelenjadi, saj so leta 1937 jelena že videvali v Špički, leta 1939 so jelena uplenili pri Krimski jami (uplenitelj **Pepe Turšič - Antonov** iz Kožljeka). Kmalu zatem ga je uplenil nam vsem znani lovski strokovnjak **Lado Švigelj**, prav tako doma iz Kožljeka (dogodek je zabeležen tudi v eni od starejših številc Lovca). Leto pozneje je bila jelenjad večkrat videna v Koželjskem grabnu in na Špički, kjer je bil med vojno tudi uplenjen jelen (uplenitelj **Anton Kranjc**, po domače Krajnc Tone, doma iz Kožljeka, vendar je takrat že živel v Cerknici). Prav med vojno je bilo opaziti manj jelenjadi. Po koncu 2. svetovne vojne se je jelenjad le počasi vra-

na Notranjskem je bilo gospodarjenje z jelenjadjo preprostejše in prepuščeno predvsem naravnim dejavnikom, kar je pozitivno vplivalo na številčno povečanje te vrste velike divjadi.

Prvi uradno uplenjeni jelen po ustanovitvi **LD Begunje**, 21. 9. 1946, je bil natanko deset let po ustanovitvi, leta 1956. V delu lovišča, imenovanem Ogrbec, ga je uplenil takratni član LD Begunje **Franc Petrič** iz Begunje; po rogovju je bil osmerak. Po tem letu je bil v omenjenem lovišču jelen uplenjen vsako leto. Da mi ne bo kdo očital, da omenjam le trofejne jelene, naj zapišem, da je bila košuta uplenjena že leta 1949 (uplenitelj je bil **Ivan Korošec**, ustanovni član LD Begunje in njen prvi starešina). Leta 1951 in tudi leto pozneje sta bili uplenjeni še dve košuti in eno tele (uplenitelja naj bi bila dr. **Stanko Pušenjak**, prav tako ustanovni član LD, in učitelj **Ivan Kristan**). Po letu 1956 je bila jelenjad stalno prisotna v lovišču in tudi lovski blagor na posameznem lovu ali skupni jagi skoraj nikoli ni izostal. Največje številčno povečanje jelenjadi na Menišiji je bilo zabeleženo v drugi polovici 70. let in naprej, kar se je žal poznalo tudi na opaženi škodi od jelenjadi na kmetijskih pridelkih in na gozdnem mladju.

Prav v začetku 80. let je gozdno gospodarstvo na Menišiji umetno zasadilo več smrekovih nasadov, na katerih je jelenjad napravila občutno škodo. Zaščita takih nasadov pred jelenjadjo je bila kar velik strošek za takratno GG. Kljub intenzivni zaščiti umetnih nasadov in naravnega mladja je bil skorajda prekinjen proces naravne obnove gozda. Tudi lastniki gozdnih in kmetijskih zemljišč so vse bolj pritiskali na LD glede tega problema.

V poznih 80. letih so posledično začeli jelenjad intenzivneje izločati z odstrelom, saj se je načrt odstrela skoraj podvojil. Samo LD Begunje je imela tedaj predvideno izločitev dvanajst trofejnih jelenov na leto. Če upoštevamo vse tedanje smernice in strukturo odstrela, potem ni težko izračunati povprečnega skupnega letnega odvzema po spolu in starosti. Z enako problematiko so se soočale vse LD takratnega Notranjskega LGO. Po drugi strani pa so lovci LD veliko več dela namenjali biotehničnim ukrepom, da bi z njimi izboljšali življenjski prostor jelenjadi in tako zmanjšali škodo na gozdnem mladju in kmetijskih površinah. Vsaj po mojem mnenju je takratni številčni odstrel delno vplival tudi na moč rogovja jelenov. V poznejšem obdobju so bili namreč uplenjeni kapitalni jelena, kakršnih zdaj vidimo bolj za vzorec. V zadnjem obdobju, ko se je letna izločitev zmanjšala in prešla v neko normalno stanje (glede na populacijo jelenjadi), je na Menišiji svoj vpliv med jelenjadjo pokazal tudi volk. Podobno stanje zdaj doživlja še ena vrsta divjadi – to je medved, ki se bo lahko čez nekaj let, če bomo sledili zdajšnjemu letnemu odstrelu, številčno povečal ali pa se bo njegova številčnost že v nekaj letih zelo zmanjšala. A to je že področje strokovnjakov, ki se ukvarjajo z medvedom.

Pavel Nared

Viri:

Kronika LD Rakek, Družinski arhiv LD Begunje, ustna pričevanja starejših Meniševcev iz leta 1999 in moj arhiv.

Lovec in fotografija

Zadnje čase se z lovci veliko pogovarjam o njihovih fotografijah. Tako ugotavljam, da je fotoaparati pogostejše spremljevalec lovca na lovski poti v gozd kot puška. Ker pa so s fotografijo včasih tudi težave, je prav, da se izobrazimo tudi v tej smeri.

S prijateljem lovcem sediva pred računalnikom in pregledujemo fotografije, ki jih je posnel zadnje leto s svojim »digitalcem«. Presenečen sem, da na fotografijah niso samo velike živali – košute, srnjad, jelen v ruku, medved – pač pa tudi fotografije utrinkov iz narave: meglenih juter, sončnih žarkov, fotografije sledov in stopinj, cvetja, gob in svojih lovskih prijateljev. Torej je človek, s katerim sediva skupaj in pregledujeva posneti material, vse prej kot »streljač« v gozdu. Pravzaprav je velik ljubitelj narave, ki zna prisluhniti tudi jutranjemu čebljanju ptic, ki se veseli prvih jutranjih žarkov sonca in ki je presrečen, ko, npr., po neuspešnem lovu na robu gozda najde nekaj mavrahov. Orožje mu postaja le še nuja za temeljno lovsko poslanstvo. Če hoče biti tudi pravi lovec, je včasih treba poseči tudi med divjad, saj odstrelni načrti in gojitev terjajo tudi določene posege v naravi.

Priznam mu, da so nekatere fotografije zavidanja vredne in le upam, da bo kakšno izmed njih poslal tudi uredništvu.

Z veseljem poslušam njegove zgodbe ter se hkrati veselim njegovega navdušenja, ki ga kaže nad uspelimi fotografijami. Že v naslednji sapi govori, kako bo letos čakal divjega petelina na Borovski gori, v drugi sapi nadaljuje z drugo zgodbo: »Veš, če bi imel takrat fotoaparati s sabo, ko sta bila dva petelina pred mano na tleh ...« ! Zaključim zgodbo in že govori o jelenu deseteraku, ki ga je nekaj dni zapored skušal ujeti v objektiv. Rezultat je bila ne preveč ostra fotografija jelena na rukališču. Vendar slutim, da mu fotografija pomeni morda več, kot bi mu pomenilo rogovje tega jelena na podložni deščici. Nikoli med pripovedjo ne omeni orožja; torej postaja lovec fotograf in ne lovec s puško, čeprav bi bilo do trofeje (rogovja) lažje priti s puško kot s fotoaparatom.

Nasploh je za starejše lovce problem računalnik, s katerim je treba skoraj vse digitalne zapise še obdelati, kar pa z malo vaje

Foto: J. Papež – Diana

dandanes ni več tako hudo. Najbolje je, da si izberemo kakšen studio, še najbolje v kraju, kjer živimo, kjer so za to delo usposobljeni ljudje, ki po fotografiranju to naredijo za nas. Pa ne samo to, priporočam tudi izdelavo fotografij in shranitev na DVD in šele nato praznjenje spominske kartice v aparatu. Še bolje pa je shraniti posnetke na disk, kar verjetno niti ne bo tako težka naloga.

Med pregledovanjem prideva do fotografije divje mačke v snegu. Enkratni motiv, morda malce predaleč, vendar nič ne de. Žal, mi pove sam, fotografija ni najostrejša, ker je delal zelo na hitro, potem pa je divja mačka odskočila. Ostajam tiho in mu skorajda zavidam fotografijo. Prosim ga, če fotografijo lahko shranim na CD in jo odnesem domov.

Doma na svojem računalniku poženem program za obdelavo fotografij. Na mojem monitorju se izkaže, da fotografija sploh ni tako neostra, kot je bila videti na njegovem monitorju. Vključim poostreitev, samodejno nastavitve barv in popravim kontrast. Ker je nekaj motečih elementov na celotnem posnetku, naredim še izrez. Pred mano je vrhunski posnetek divje mačke. Fotografijo naredim kar na svojem tiskalni-

ku in čez dobro uro sedim pri njem v dnevni sobi. Ne more verjeti, da je fotografija njegova. Kaj vse je dandanes že mogoče narediti z računalnikom!? Dejansko pa nisem posegal v samo fotografijo; le nekaj lepotnih popravkov sem napravil. Če bi bil izkušen fotograf, bi napake odpravil že pri fotografiranju, npr. z nastavitvijo zaslonke in uporabo pravega časa snemanja. Pri boljših fotoaparatih je nastavljen tudi način ostrenja in rezultat bi bil enak že ob »škljocu«. Zato je morda prav, da bi se v lovskih

družinah potrudili in vsake toliko časa medse povabili kakšnega izkušenega fotografa, ki bi z veseljem razrešil marsikatero uganke, s svojimi nasveti pa marsikomu pomagal do dobre fotografije.

Še droben nasvet na koncu. Kadar greste na lov ali samo na sprehod po gozdu, vzemite s seboj fotoaparati! Predvsem v zdajšnjem času so fotoaparati že tako majhni (in dovolj kakovostni ob enem), da je nekdanji izgovor: »Kdo bo pa jemal vso to kramo s seboj,« iz trte zviti. Tudi trenitkov v naravi je toliko, da bomo prav gotovo z vsakega izleta prinesli kakšno zanimivo fotografijo; če že ne bo vrhunska, bo pa morda velike dokumentarne vrednosti.

Pa dober pogled in dovolj svetlobe!

Janez Papež

Puklež

Frr, frrr ... Tik iz pred nog mi v zrak nenadoma odrčita dve ptici, na videz podobni malemu kljunaču. Prva se je dvignila visoko v zrak in poletela preko jezera, druga pa je poletela nekoliko v stran in se hitro spustila spet na tla nedaleč od mene. S pogledom si skušam zapomniti mesto, kjer je pristala. Iz nahrbtnika vzamem fotoaparati s teleobjektivom in se počasi in previdno odpravim proti mestu, kjer je pristala ptica. Pozorno pregledujem vsako ped pred seboj, da bi morda zagledal ptico, skrito kje na tleh. Kot bi se vdrla v tla, nikjer je ni opaziti. Od nekod pa v trenutku priletijo labodi in se spustijo na jezersko gladino v moji neposredni bližini in se mi z zamahi še približujejo. Vem, da

Foto: M. Cerar – Diana

Barve, ki jih ima puklež (*Lymnecryptes minimus*) na hrbtnem perju, se lepo zlivajo z okoljem. Zato je negibnega pukleža na tleh skoraj nemogoče zagledati.

so labodi ljudi navajeni zaradi hrane, zato so me le radovedno pogledovali, če jim bom vrgl kaj za pod kljun. Z iskanjem skrivnostne ptice je bilo zaenkrat konec.

Že hočem oditi na drugi konec jezera, pa me nekakšna sila žene nazaj na tisto mesto, kjer sem prej splašil obe ptici. Upoštevam svoj notranji glas in počasi stopam na izhodiščno mesto. Slab meter od moje sledi, ki je ostala vidna v blatnih tleh, izpred mene zopet odfrči enaka ptica, kot sta bili prvi dve. Nenadoma pa, skoraj na istem mestu, zagledam skrivnostno ptico, ki negibno pritisnjena ob tla čepi na mestu in ne odfrči. Razdalja med nama je samo dva metra. Počasi si nastavim fotografski aparat in naredim prvi posnetek kar iz roke. Bolje eden dokumentarni kot nobeden, si mislim. Ptica je ostala na svojem mestu, negibna, v položaju, v kakršnem je bila pred posnetkom. Počasi privijem še stojalo in že lahko napravim nov posnetek. Skozi objektiv sem videl, kako je ptica mežiknila z očesom. Nato napravim še nekaj posnetkov za arhiv in si ptico podrobno ogledujem skozi lečje teleobjektiva. Spoznam ga: puklež (*Lymnocyptes minimus*). Barve perja, ki jih ima po hrbtu, se tako stapljajo z okoljem, da ga na tleh praktično ni mogoče zagledati. Po velikosti ni dosti večji od ščinkavca, kar mu je tudi v prid, saj se zato še toliko bolj prikrije na tleh. Celo kljun, ki je kar precej dolg, potisne v rahlo blato, samo da prikrije svojo velikost. Kljub mojemu radovednemu približevanju skoraj že na meter se ne premakne niti za milimeter z mesta; še naprej nepremično čepi in me budno opazuje.

Na reki Muri smo se člani LD Rače in naše družice dobro razpoloženi postavili za spominsko fotografijo.

Ker puklež sodi med kljunače, ki so v sosednjih državah še vedno lovna perjad, predvsem pa zaradi uničevanja mokrišč, se njihovo število manjša iz leta v leto. Marsikateri puklež pade pod streli lovske puške na račun velikega kljunača, ki ga sosednje dežele lovijo za delikatesno divjačino.

V vseh svojih letih opazovanja in fotografiranja ptic ne pomnim, da bi kdaj tako od blizu ali sploh opazoval pukleža na tleh, kot sem ga lahko pred nedavnim. Srečanje mi bo ostalo v trajnem spominu.

Milan Cerar

Z ženami na izlet v Prekmurje

Lovci LD Rače se lahko pohvalimo, da vsako leto povabimo naše žene na izlet po prelepi Sloveniji. Leta 2006 je bil že kar tretji po vrsti. Obiskali

smo že Dolenjsko in Koroško. Obe pokrajini sta tako čudoviti in slikoviti, da ob pogledu na tamkajšnjo naravno lepoto globoko v sebi začutiš neizmerno veselje in ponos ob misli, da je to del tvojega 'širšega doma'. Lani smo se odločili, da bomo pokukali v žitnico naše države, v Prekmurje. Lani je bila lepa jesen, nad vsemi pričakovanji. Če malo potarnam, pa je prav tisto soboto, ko smo se odpravili na 'rajžo', deževalo kot za stavo, kar pa ni odplaknilo naše dobre volje.

Najprej nas je pot zapeljala v Mursko Soboto. Na avtobusni postaji nas je pričakala vodička, ki nam je pripravila pravo pravcato presenečenje: pričakala nas je s prestami, ki so kar žarele v svoji zlato rumeni obleki. Bile so izjemno dobre in okusne. Ko smo jih pohrustali, smo obiskali Pokrajinski muzej ter nadaljevali s strokovno ekskurzijo v Fazanarijo Beltinci. Tam nas je sprejel vodja obrata, ki nam je nazorno opisal umetno vzrejo fazanov in poljskih jerebic. Povedal nam je, da so v najboljših časih uspeli vzrediti tudi do 90.000 fazanov in najmanj 5.000 poljskih jerebic. Nato smo se odpravili naprej do reke Mure. Vsi poznamo slavni mlin na Muri, ki je res vreden ogleda. Samo tam nam je dež pokvaril ogled v celoti. Veliko veličastnejši je namreč, če ga je mogoče videti v soncu. Pa nismo bili preveč razočarani zaradi tega in smo pot smo nadaljevali v Filovce, kjer smo si ogledali stare prekmurske hiške in za kraj znano lončarstvo, ki je znano in cenjeno tudi prek naših meja. Lepe izdelke znajo narediti človeške roke! Za hipec se mi je zadelo, da iz vsakega vrča, skode-

le ali vaze prihaja zgodba o človeku, ki je napravil izdelek. Tudi na naše želodce nismo pozabili; potolažili smo jih na prelepi turistični kmetiji v Bogojini. Tam so nam pripravili tako okusno kosilo, da se ga ne bi branili tudi največji gurmani. Po kosilu je sledil še zadnji ogled, ogled izjemne Plečnikove arhitekturne mojstrovine – cerkve v Bogojini. Prava paša za oči, tudi za tiste, ki nimajo veliko posluha za umetnost! Po ogledu smo se vrnili na kmetijo in nadaljevali z zabavo. Harmonikar je še dodatno poskrbel za vzdušje, ki se je že kar nevarno bližalo vrelišču. Rahlo pordela lica naših žena so nam bila v ponos in veselje.

Polni prelepih vtisov smo se pozno v noč vračali proti našemu lovskemu domu. Vsi smo bili enotnega mnenja, da so tako prijetni izleti vedno vredni ponovitve, Slovenija pa je tako lepa in edinstvena, da najti novo izletniško točko tudi ne bo pretežka naloga. Če sem čisto iskren in pošten do sebe, moram priznati, da sem bil kar ponosen nase, ko sem slišal pohvale zaradi dobre organiziranosti izleta. Res lep občutek. Obljubim, da se bom tudi prihodnje leto potrudil po svojih najboljših močeh.

Drago Vešner

Ženski lov ...

Tudi letos so lovci LD Vitanje povabili na zaključek skupnih lovov svoje boljše polovice. Ker se je lanski dober glas razširil, je bila udeležba kar dvakrat številčnejša. Medse so povabili še Marjano in Jožeta, ki sta na lovski tomboli zadela »odstrel lisice«.

Najprej smo se zbrali pred njihovi prostori v Vitanju, kjer nas je lovovodja Marjan lepo pozdravil in nas seznanil z osnovnimi napotki za nadaljnji potek lova. Z avtomobili smo se odpeljali v Ljubnico, kjer sta nas pri Turnšekovi Ciklami pričakala stari in novi predsednik LD (lani marca sta se namreč zamenjala) s krofi in toplim čajem. Nato smo se postavili v zbor in starešina Bojan Bračič nas je vse skupaj lepo pozdravil, opozoril na varnost in pojasnil potek dopoldneva. Razdelili smo se in ženski del se je pridružil lovcem, ki so bili v pogonu s psi (brakada). Prijeten sprehod med kmetijami v Ljubnici, nato še uživanje v pogonu po gozdu in zopet smo prispeli na začetno točko, kjer sta nas gosta počastila z malo »mokrim«,

Foto: G. Bolčina

Marca je čas za popravilo in napolnitev solnic.

Skupinsko fotografiranje vseh udeležencev decembrskega »ženskega lova« v lovišču LD Vitanje

Ob odhodu lovčevih žena v pogon ...

nekaj lovcev pa še s sladkim. Še en pogon in zbor v dolini, kjer smo lani začeli lov. Obvezna skupna fotografija, zahvala vodje lova in predsednika za varno ter pravilno izvedbo lova in povabilo na zaključek v Gostišče Kuzman, kjer nas je čakala pogostitev. Ker je lovec Štefan praznoval rojstni dan, si je kar sam raztegnil svoj meh, Bojan pa mu je kot pozornost v imenu vseh podaril polno steklenico.

Nato je sledil še zabaven lov-

ski krst po vseh lovskih običajih. Lovci so ga že vajeni, marsikatera žena pa je prvič videla ta običaj v živo. Skratka, tudi **Edi Vodovnik** je preživel vse »preglede« in postal »pravi lovec«. Da smo si to vsi še bolj zapomnili, je poskrbela njegova žena, ki je v ta namen spekla odlično pecivo. Skratka, doživetje, ki ga tudi prihodnje leto ne bomo izpustili, smo sklenili vsi udeleženci in enako kot lani bom končala s pozivom: »Pridružite se nam še

V lovišču LD Polzela je Andrej Jager, 22. 7. 2006, v revirju, imenovanem Slatine, uplenil močnega srnjaka, katerega rogovje je tehtalo 498 g in je bilo neuradno ocenjeno s 138,96 točke.

vsi manjkajoči člani, ne bo vam žal!» Lovcem LD Vitanje in vsem, ki prebirate te vrstice, žene lovcev privoščimo še veliko lovskih užitkov in DOBER PO-
GLED!

Breda Jakop

Lov na zajce v Srbiji

Desetega septembra lani sem se s sinom **Antonom** odpravil na lov na jelena v lovišče Morović ob srbsko-hrvaški meji. Zaradi pretoplega vremena se je jelenji ruk že bližal koncu, tako da mi ni uspelo upleniti močnega jelena, ki sem ga imel pravico loviti. Kljub temu so bili lovni dnevi enkratno doživetje. Lovsko odpravo je organizirala zgovorna in zelo prijazna gospa **Darja** iz Beograda. Ker smo imeli čez dan dovolj časa, smo si ogledali tudi mesto Beograd ter njegove znamenitosti. Naj omenim, da v Beogradu nastaja impozantna velikanska cerkev sv. Save. Pri gradnji notranjosti cerkve sodeluje tudi naše znano slovensko kamnoseško podjetje Marmor - Hotavlje. Na mnogih stavbah v mestu so še vidne velike poškodbe zadnje nesmiselne balkanske vojne, katerih stavbne ruševine očitno postajajo spomeniki.

Napotili smo se tudi na izlet v Novi Sad. Opazil sem, da v tem mestu gradijo veliko stanovanj. Vse nove stavbe so zgrajene v prelepem in zelo prikupnem stilu. Ker je bilo v Moraviču več lovskih gostov, sem se v prijetnem lovskem gostišču srečal z zelo prijaznim in zgovornim lovцем **Stankom Mišićem**, podjetnikom iz Beograda. Pogovarjali smo se, kot je med lovci navada, o raznih dnevnih temah, največ seveda o lovu. Mišić me je povabil na lov »na žečeve«, jaz pa sem jih letošnjo jesen povabil na lov na alpske svizce na Veliki Klek - Grossglockner.

Proti Beogradu smo se odpravili štirje lovci. Vreme je bilo za vožnjo in lov ugodno, tako da smo proti večeru srečno prispeli v Beograd, kjer so nas že čakali gostitelji. Vodstvo naše delegacije je prevzel dolgoletni lovski tovariš in častni član Kluba prijateljev lova - Celovec **Dušan Jukić**, ki je skrbel tudi za brezhibno sporazumevanje v dobri srbščini. Naš voznik je bil **Valentin Božić**, **Blaž Kordež** pa je skrbel za popotna okrepčila, tako da je pisec teh vrst lahko iz avta mirno opazoval okolico.

Posebej bi še omenil, da smo bili kot gostje lovske družine, v kateri je član **Stanko Mišić**, vse dni deležni izredne gostoljubnosti.

Prvi dan smo se odpeljali v lovišče Edinstvo v občini Sečan, ki je oddaljena dobrih 100 km od Beograda. Lovišče je veliko okrog 12.000 ha. V tamkajšnje »lovačko društvo« je včlanjenih 30 lovcev. Okoliške vasi so Lazarevo, Vučja vas ter Sutjeska Šarca ob reki Tamiš, večje mesto pa je Zrenjanin, staro ime mesta še iz časa Marije Terezije.

Na nas so naredile velik vtis prostrane njive z rodovitno črno zemljo, ki je pri nas ni nikjer. Na polju smo videli mnogo kmetijskih strojev; obirali so koruzo in sejali pšenico, tako da je bil lov na poljske zajce dokaj otežen, pa vseeno za naše razmere zelo uspešen. Kljub vetru je bil zajtrk v lovišču za nas nekaj novega in prijetnega. Prav tako obilno za poznolo kosilo, ki smo ga dobili v prikupnem gostišču in v družbi prijaznih lovskih tovarišev iz tistega lovišča.

Proti večeru so nas gostitelji z močnimi terenskimi avtomobili odpeljali v 170 km oddaljeno Bačko Topolo blizu romunske meje. Prenočevali smo v zelo prijetnem gostišču lovskega društva Srndać iz Bačke Topole. Drugi dan smo se po obilnem zajtrku odpravili na prav tako prostrana polja tamkajšnjega kraja. Tudi tam je zemlja zelo rodovitna, podobno kot v vsej Vojvodini. Vreme je bilo zelo primerno, morda celo pretoplo. Tako smo morali sleči jesenska oblačila in smo v lovišču hodili kar v srjačah – in to sredi novembra. Takoj smo ugotovili, da je Stanko izbral eno najboljših lovišč za tist dan in tudi njegovi odlični lovski psi so se zelo izkazali pri iskanju in prinašanju uplenjenih zajcev. Ne vem, ali smo bili prepočasni ali pa so bili srbski zajci prehitri, kajti večina jih je odnesla zdravo kožo. A kljub temu na Koroškem tako obilnega plena nismo videli že več kot 50 let. Mišić nam je izkazal posebno pozornost, ker je na lov povabil tudi gospoda **Gerharda Jandla**, ambasadorja Avstrije v Beogradu. Ker v tistem kraju živi močna madžarska narodna skupnost, je med lovci kar 60 % Madžarov. Zato smo se tudi z lovci pogovarjali o življenju manjšin v Srbiji. Dr. Jandl je bil o vsem dobro obveščen, pozna pa tudi probleme slovenske narodne skupnosti na avstrijskem Koroškem.

Največji podjetnik tistega kra-

Foto: M. Kumer

S srbskimi lovskimi prijatelji po uspešnem lovu na poljske zajce v srbskih loviščih

ja, po rodu Madžar, je lastnik tovarne sodobnih koles in ima največjo trgovino z lovskimi potrebščinami v Srbiji. Od prejšnjega kombinata je kupil prostrano polja, tako da smo tisti dan lovili na njegovem posestvu. Lovišče obsega 10.000 ha. V lovsko društvo je včlanjenih sto lovcev. V območno lovsko zvezo kraja so povezana lovišča, ki obsegajo skupno 50.000 ha. Vzdušje med lovci srbske in madžarske narodnosti je menda zelo dobro in s tem nimajo težav. Tudi lovci lovskega društva so bili do nas zelo prijazni in zgovorni, tako smo se res zelo dobro počutili. Uspešnemu lovu je sledil »pozdrav lovinici«, nato pa po stari navadi obilno lovsko kosilo oz. večerja. Le-ta je imela zaradi navzočnosti ambasadorja dr. Jandla nekakšen državniški priokus, saj smo bili zbrani lovci kar štirih narodnosti iz treh držav; torej Srbije, Avstrije in Slovenije. Po »slavju« smo se spet odpravili v Beograd. Ker je bil ambasador nad lovom izredno navdušen, je o srečanju in lovu pripovedoval tudi dr. **Miroslavu Luciju**, ambasadorju Slovenije, in ga navdušil za lov. Verjetno smo se prav zato naslednji dan srečali v hiši našega gostitelja in se odpravili na lov na fazane v lovišče blizu mesta Up, oddaljenega približno 70 km od Beograda. Lovišče obsega 64.000 ha in tam se poklicno ukvarjajo z lovskim turizmom, imajo pa tudi veliko sodobno fazanerijo. Tudi omejeni lov je bil za nas zelo zanimiv; posebno so se na njem izkazali diplomati. Po končanem lovu smo bili vsi povabljeni na slavnostno kosilo v hišo gostitelja, kajti tisti dan so imeli družinski praznik – Đurdev dan, po naše dan sv. Jurija, ki je zavetnik

njihove LD. Na obilno obloženi mizi na ta dan prižgejo veliko svečo, gostje prihajajo in odhajajo, dokler sveča ne ugasne. Za nas je bila posebna čast, da smo bili med prvimi gosti, sicer pa povabijo najožje sorodnike. To je bilo družinsko slavlje ob navzočnosti dveh diplomatov, ki je tako dobilo državniški značaj in ki je kljub temu potekalo v pristnem prijateljskem vzdušju. Ker nas je čakala 650 km dolga pot v Slovenijo, smo se proti večeru gostiteljem zahvalili za gostoljubje in nepozabne lovske dneve, da smo veliko videli in se poslovili.

Sicer utrujeni od štiridnevnega proslavljanja in lovov smo srečno prispeli domov, kjer v pogovorih vedno znova podoživljamo in analiziramo doživetja v Srbiji. Tudi ob tej priložnosti izrekamo Stanku Mišiću in vodstvu njegove LD ter vsem lovskim tovarišem, ki so bili tiste dni z nami, iskreno zahvalo. Tudi mi bomo dano obljubo izpolnili. Za naše gostitelje in lovske tovariše pripravljamo večdnevni lovski program in družabne aktivnosti na avstrijskem Koroškem. Poudaril bi še, da je imel obisk poleg lovskega tudi povezovalni lovskotovski ter človeški pomen.

V imenu vseh udeležencev srečanja –

Mirko Kumer, Pliberk

Bushnellovi daljnogledi serije Legend

Reklamna predstavitev

Serija strelnih daljnogledov z imenom **Legend** je dokaj nova serija daljnogledov, ki se po kakovosti uvrščajo tik pod

sam vrh ponudbe firme Bushnell, takoj pod obe elitni seriji Elite 4200 in Elite 3200. Daljnogledi Legend so na trgu šele nekaj let. So neke vrste posebnost, saj združujejo odlične optične lastnosti najdražjih daljnogledov v nadpovprečno robustnem ohišju. Izjemno močna zgradba daljnogledov serije Legend že na pogled nakazuje, da so namenjeni za vsakodnevno uporabo na zahtevnem terenu in v rokah preizkušenih ter utrjenih lovcev, torej takšnih, ki nimajo časa paziti na vsako malenkost in večjo pozornost namenjajo lovu kot pa navideznemu lesku svoje opreme. Zaradi močne konstrukcije po svoji velikosti in masi malce odstopajo od povprečja v ponudbi. Tako je na primer Legend 3-9 x 40 približno centimeter daljši in 40 g težji kot daljnogled serije Elite 3200 3-9 x 40.

Daljnogledi so vodotesni, odporni proti udarcem in zameglitvi. Svetlobna prepustnost leč je zelo velika in dosega 91 % svetlobnega prenosa.

Serija **Legend** obsega samo pet

vah. Za lov v mraku je vsekakor najboljši Legend 3-9 x 50 z velikim svetlobnim izkoristkom, saj celo pri 9 x povečavi omogoča izhodno zenico velikosti 5,6 mm.

Strelne daljnogleds Legend odlikuje velika zenična razdalja, t. j. razdalja strelčevega očesa od okularja. Le-ta znaša 89 mm in omogoča varne strele tudi pri močnih kalibrih z velikim trzajem in pri streljih strmo navzgor, ko je nevarnost, da daljnogled udari strelca v nadočesni lok. Predvsem bodo to znali ceniti lovci, ki imajo puške v kalibrih »magnum«, in strastni lovci na gamse, ki to neprijetnost bolj poznajo.

Daljnogledi so spoj odlične optike in izjemno čvrste zgradbe, potrebne za vsakdanjo intenzivno uporabo. Zaradi slednjega so zelo primerni tudi za poklicne lovce. Od elitnih serij jih optično loči pravzaprav samo to, da nimajo zaščite leč »Rainguard«. Zato so tudi cenovno ugodnejši. Čeprav niso več poceni in serijo Trophy presegajo za povprečno 100 €, so cenejši od serij Elite in

Legend 3-9 x 50, model 753950 M, povečava: 3-9 x 50, križ: multi-X, teža: 454 g, dolžina: 333 mm, vidno polje: 12 m (3x)/4,3 m (9x), izhodna zenica: 16,7 mm (3x)/5,6 mm (9x).

strelnih daljnogledov. Za naše lovce in vsestransko lovsko uporabo sta najzanimivejša **Legend 3-9 x 40** in **Legend 3-9 x 50**. Najmanjši v seriji je odličen **Legend 2-7 x 32**, ki je z velikim vidnim poljem zelo primeren za lov na divje prašiče na pogonu ali pa na lahki risanici za lov na zalaz. Daljnogleda Legend 4-12 x 40 in 5-15 x 40 sta namenjena za strele na večje razdalje. Slednji ima tudi poseben »Mil Dot« namerilni križ za preračunavanje padca krogle. Oba imata pristan za nastavitev paralakse, kar je pomembno pri velikih poveča-

bistveno cenejši od primerljivih »evropskih« daljnogledov. Tako kot za vse daljnogleds firme Bushnell tudi za strelne daljnogleds Legend veljajo izjemni garancijski pogoji, ki odražajo zaupanje firme v lastne izdelke. Daljnogledi Legend so preizkušeni v naših loviščih na puškah slovenskih lovcev. Tudi na fotografiji prikazan daljnogled na lovski »mavzerici«, kal. 8 x 57 IS, je eden prvih daljnogledov Legend v Sloveniji in že nekaj let brezhibno služi svojemu zahtevnemu uporabniku.

Rodeo Team, d. o. o.

Prvi jesenski dnevi, ki so se kopali v nenavadno lepem in toplim vremenu, so nas presenetili s smrtno našega cenjenega lovskega tovariša dr. **Pavla Lebingerja**, ki je

umrl 6. 11. 2006.

Njegove poti, ideje, cilji in snovanja so se prepletali vsa zadnja desetletja, ko je poleg odgovorne funkcije direktorja Zdravstvenega doma Litija in zdravnika v Predilnici Litija opravljal tudi pomembne funkcije v lovski organizaciji. Tako je bil skoraj 14 let (1978 do 1986 in nato od 1990 do 1996) starešina naše LD Litija. Sodeloval je tudi v ZLD Zasavje kot član Izvršilnega odbora in kot član Komisije za gojitev divjadi.

Pavle se je rodil 30. 7. 1942 v zdravniški družini v Litiji. Njegov oče dr. Franc Lebinger je bil eden od ustanovnih članov LD Litija, Pavle pa je bil sprejet v LD leta 1959.

Zaradi zahrbtnje bolezni je moral Pavle predčasno v pokoj, vendar je kljub hudi bolezni v naši lovski družini še vedno aktivno sodeloval do zadnjega.

Za svoje aktivno delo v lovski organizaciji je prejel številna odlikovanja: znak LZS za lovske zasluge in reda III. ter II. stopnje. Ko smo lani, konec avgusta, praznovali 60-letnico LD, na kateri je prejel še zadnje družinsko priznanje za svoje plodno in ustvarjalno delo v LD, nismo niti slutili, da se bo njegova življenjska pot tako hitro končala. Narava je bila močnejša od njegove volje po življenju in od moči sodobne medicine, ki ji je sam pripadal.

Njegovega pogreba se je udeležilo poleg članov LD Litija in sosednjih LD ter predstavnikov ZLD Zasavje tudi veliko občanov Litije, na čelu z županom Mirkom Kapljo. Župan je imel tudi poslovilni govor, v katerem se mu je zahvalil za njegov prispevek na področju zdravstva v Občini Litija. V imenu članov LD Litija pa se je od njega poslovil član naše družine Jože Mirtič.

Dragi Pavle, tvoje življenje, čeprav kratko, je bilo polno in ustvarjalno ter bogato z izkušnjami. Posoda tvojega življenja se je prehitro napolnila; kljub temu je iz nje mogoče zajeti mnogo uporabnega in poučnega. To naj ti bo zahvala in spodbuda tvojim najbližjim, tvojim prijateljem in lovskim tovarišem, ki smo te cenili, potrebovali in imeli zelo radi.

Mimo počivaj v slovenski zemlji!
LD Litija – A. L.

Lovna sezona je bila na višku, ko smo 7. novembra 2006 z bolečino v srcih sprejeli novico, da je od nas odšel eden najbolj aktivnih lovskih tovarišev **Aleksander Rikutper** - Sandi. Dolgo je ključoval zahrbtnje bolezni, vendar ga je kljub močni volji in želji po ozdravitvi leta premagala. Tak je pač zakon narave, kateremu se moramo vsi podrežati.

Sandi, kot smo ga klicali lovski tovariši, se je rodil leta 1924 v Prekmurju v vasi Moščanci. Po končani drugi svetovni vojni je zaradi pomanjkanja zaposlitve v Prekmurju

kmalu prišel na Bled in se zaposlil kot gostinski delavec. Ker je bil velik ljubitelj narave, se je že leta 1952 pridružil zeleni bratovščini. Ves svoj prosti čas je namenil naravi, lovu in delu v lovski organizaciji. Leta 1957 je bil imenovan za referenta za pernatost divjadi. Ker gorenjski lovci nismo poznali fazana, so nam njegove izkušnje, ki jih je prinesel iz Prekmurja, še kako koristile pri poskusih naselitve fazana v naše lovišče. Leta 1960 je bil izvoljen v UO LD, že leta 1963 pa je prevzel dolžnost gospodarja LD. To dolžnost je opravljal do leta 1969 in pozneje še od leta 1976 do leta 1987. Kot gospodar je bil odličen in vztrajen organizator. Imel je veliko znanja in izkušenj za lovskogojitveno načrtovanje. S poštenim in vestnim delom si je med lovskimi tovariši ustvaril velik ugled. Po njegovi zaslugi smo imeli eno najbolj urejenih lovišč na Gorenjskem. Pri svojem delu je vedno dajal prednost gojitvi divjadi in ohranjanju narave kot življenjskega prostora divjadi. Pika na i pa je bil naš lovski dom, ki smo ga zgradili pod njegovim vodstvom. Pozneje je bil od leta 1991 do 1998 gospodar lovskega doma. Več kot 30 let je bil član upravnega odbora naše LD, kot delegat pa je deloval tudi v Zvezi lovskih družin Gorenjske. 11 let je bil vodja revirja, 6 let član komisije za priznanja in izobraževanje, 8 let pa je bil tudi njen predsednik.

Za svoje požrtvovalno in nesebično delo je prejel številna priznanja in odlikovanja, kot so: priznanje LD Bled, plaketa LD Bled, plaketa ZLD Gorenjske, znak LZS za lovske zasluge in red LZS za lovske zasluge tretje in druge stopnje. Leta 2002 je Sandi prejel plaketo častnega člana LD Bled.

Dragi Sandi, iskreno se ti zahvaljujemo za vse tvoje prizadevanje in plemenita dejanja, s katerimi si izkazoval ljubezen do narave in divjadi ter pripadnost zeleni bratovščini. Rezultati tvojega plodnega dela bodo za vedno ostali z nami, predvsem pa lovski dom, ki je le eden od rezultatov tvojih prizadevanj in naš ponos. Ob slovesu izrekamo tvoji družini iskreno sožalje, tebi pa želimo miren počitek in dober pogled v večnih loviščih.

LD Bled – J. B.

Lani oktobra smo k poslednjemu počitku pospremili lovca, starosta **Alojza Letonja**, ki je umrl 19. 10. 2006. Kljub neizprosnim boleznim smo zaradi njegove krepke postavne upali na boljše, čeprav je on trdil drugače. Vedel je, da mu bomo kmalu mi, tako kot je tolikokrat on drugim, z rogom turbo no naznanili naslednji skupni lov.

Lojze se je rodil 1. 4. 1931 na Ptujski Gori. Po osnovni šoli se je doma pri očetu privajal za poklic trgovca in šolanje končal na Ptuj. Kot trgovec je služboval na Ptuj, Naračljah, Majšperku, nazadnje v Kidričevem, kjer je dočkal upokojitev. Kot pozoren mož in vzoren oče je bil Lojzek trdna vez v svoji družini, spoštovan v delovnem okolju, cenjen kot krajan in občan.

V lovske vrste je vstopil leta 1948/49, ko sta se združili LD Ptujka Gora in LD Majšperk v LD Dravinja - Majšperk. Z znanjem trgovca so ga hitro zadolžili za blagajnika (1957–1968) in tudi člana UO, kar je ostal vrsto let. Opravljal pa je tudi druge naloge, ki so mu bile zaupane: predsedoval je inventurnim komisijam, bil je tudi član DK in NO. Spoštoval je lovske šege in navade, znal se je hudomušno izkazati ob lovskih krstih. Dokler mu je dopuščalo zdravje, se je udeleževal delovnih akcij, dal je svoj prispevek pri gradnji lovskega

doma, pomagal pri obori za fazane v Topoljku. Z lovskim rogom se je na pogrebih poslavljajal od preminulih lovskih tovarišev. Lojzova zavzetost in pripadnost lovstvu, še posebej LD, tovariški odnos do drugih ni ostalo neopazno. LD se mu je poskušala oddolžiti s priznanji in odlikovanji LZS. Odlikovan je bil z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje.

Bolj je Lojzu nagajalo zdravje, manj smo ga videvali med nami. V vsej svoji predanosti naravi je bil tudi zaslužen ribič. Svoje zdravstvene tegobe si je lajšal tudi s pogostim poseadanjem ob ribniku, pod lovskim domom in ob reki Dravinji, kjer smo ga zadnje čase največkrat videvali.

Lojze je bil je mož poštenih, iskrenih in pokončnih načel, zgleden lovec. Takšen bo tudi ostal v našem hvaležnem spominu; a ne zgolj nam, tudi drugim, ki so se mu na ptujskogorskem pokopališču v velikem številu spoštljivo poklonili z mislijo, da je bilo z njim lepo in vredno živeti.

LD Dravinja - Majšperk – E. A.

Lovci LD Bohor - Planina pri Sevnici, ki je umrl 20. 11. 2006. Še pred nekaj dnevi smo se lovci po končanem lovu zbrali v naši brunarici ter se z njim vred veselili in prepevali. Tedaj nismo vedeli, da smo se zadnjič srečali s Hajnčcem, kot smo ga klicali. Njegovo zdravje mu je že tedaj pešalo, kot nam je sam večkrat potožil, a smo menili, da ni tako zelo hudo.

Henrik se je rodil kot kmečki sin 4. 6. 1927 pod Bohorjem. Leta 1957 se je včlanil v LD Bohor, Planina pri Sevnici, in istega leta tudi opravil lovski izpit. Vse svoje življenje se je posvetil izobraževanju v svojem poklicu, pa tudi mladim lovcem. Po poklicu je bil gozdarski tehnik, zato je naš Bohor poznal do podrobnosti. Vse od začetka je bil aktiven, saj je v svoji lovski karieri opravljal skoraj vse funkcije.

Henrik je prevzel funkcijo tajnika, ki jo je uspešno opravljal od leta 1958 do 1961 in od 1. 1964 do 1970, bil je predsednik NO LD od 1. 1977 do 1979 in od 1. 1984 do 1987, bil je član odbora za gradnjo lovskega doma na Bohorju in eno leto tudi starešina LD (od 1. 1980 do 1981). Nazadnje smo mu kot preudarnemu in poštenemu lovcu zaupali vodenje disciplinskega razsodišča LD. Za vse omenjene in še druge zasluge v lovstvu je Žibret prejel priznanje SK ZLD - Celje, znak LZS za zasluge in red III. stopnje. Za delo, ki ga je opravljal v LD, smo se člani odločili, da se mu oddolžimo in mu podelimo naziv častnega člana LD, česar pa žal ni dočkal.

Večno lovišče oziroma tvoj novi dom je v Šentvidu pod Bohorjem, ki si ga imel neizmerno rad. Dragi Hajnč, lovci LD Bohor - Planina pri Sevnici se ti na tem mestu iskreno zahvaljujemo za tvoje požrtvovalno delo, ki si ga v korist vseh tako vestno opravljal toliko let. Vedno se te bomo spominjali s spoštovanjem. Naj ti bo lahka slovenska zemlja!

LD Bohor – P. S., K. K.

Iz lovskih vrst so za vedno odšli tudi:

Božo Pompe, LD Sevnica,
* 10. 2. 1953, † 25. 12. 2006.

Milutin Jovanović,

LD Slovenska Bistrica,

* 20. 4. 1931, † 19. 1. 2007.

Mirko Stajanko, LD Ivanjovci,

* 24. 10. 1921, † 13. 12. 2006.

Matija Obratovič,

LD Banja Loka, Kostel,

* 30. 6. 1955, † 16. 1. 2007.

Mirko Razboršek ml., LD Vransko,

* 4. 8. 1977, † 6. 8. 2006.

Jože Sardinšek, LD Trbovlje,

* 10. 7. 1941, † 22. 1. 2007.

Henrik Ribič, LD Kresnice,

* 18. 7. 1921, † 14. 10. 2006.

Bogomil Rustja,

LD Hubelj, Ajdovščina,

* 14. 2. 1916, † 27. 12. 2006.

Anton Jakomin,

LD Žabnik, Obrov

* 16. 5. 1928, † 6. 1. 2007.

Stanko Mikulin, LD Sabotin,

* 1. 11. 1925, † 5. 2. 2007.

Umrli časten spomin!

OBVESTILO

Vse dopisnike LD oziroma ZLD/ LZ obveščamo, da nam morajo vse **zapiske o umrlih** (pa tudi o jubilarjih) obvezno poslati **pravočasno** tudi **v elektronski obliki** (disketa + zapis) ali posredovati na naš **e-naslov**. **Slike in uraden dopis** (z žigom in podpisom odg. osebe LD) pa pošljite z navadno pošto.

Zapisov, ki ne bodo prišla tudi v elektronski obliki ne bomo obravnavali.

Prav tako pazite, da ne boste prekoračevali 5-mesečnega skrajnega roka za oddajo zapisa v uredništvo.

Natančna navodila o objavljanju tovrstnih zapisov so bila zadnjič objavljena v Lovcu, 1/2005, str. 40, zato si jih preberite preden odpošljete zapise.

Uredništvo

Sežunov memorial - širša poljska preizkušnja (ŠPP) ptičarjev

Sežunov memorial je širša poljska preizkušnja (ŠPP) ptičarjev, za katero velja poseben pravilnik, po katerem je pogoj za uvrstitev v I. nagradni razred dosežek najnižje ocene 4 ° v naslednjih disciplinah: *nos, iskanje, stoja na divjad in šarjenje* za izpuščeno raco.

Gostitelji 29. Sežunovega memoriala so bili 13. oktobra 2006 prijazni Vipavci. Pod pokroviteljstvom DLP je prireditev potekala v loviščih LD Lijak in LD Čaven. Pri organizaciji je sodelovalo tudi Lovsko-kinološko društvo Gorica.

Kinološki sodniki in vodniki psov ptičarjev smo se v popoldanskih urah dan pred tekmovanjem zbrali v lovski koči LD Čaven, kjer je bilo poskrbljeno tudi za prenočišča vodnikov in njihovih psov. Sodnike so namestili v Črniče na bližnjo kmečko turistično kmetijo. Takoj po namestitvi smo se kinološki sodniki zbrali na seji, kjer smo oblikovali sodniške skupine za ocenjevanje posameznih disciplin te preizkušnje. **Rudi Rakuša** in **Miroslav Bauman** sta ocenjevala delo psov na polju, **Vladimir Kobal** in **Mirko Korošec** delo v vodi, ubogljivost psov pa **Jože Selan** in **Andreja Strajnar**. Pri sojenju sta sodelovala tudi kinološka pripravnik **Nataša Gederer** in **Viktor Čuden**. Za vodjo sodniškega zbora sem bil izbran avtor članka.

Na seji smo se dogovorili o poteku tekme, s poudarkom na korektnem in javnem sojenju in s predpostavko, da vsem sodelujočim psom poskušamo omogočiti približno enake tekmovalne razmere pri delu. Po končani seji nas je **Ivan Cernatič**, vodja tekme, povabil na skupno večerjo.

Naslednjega dne ob 8. uri smo se vodniki s svojimi psi in sodniki zbrali pred lovsko kočjo LD Čaven. Jesensko jutro z vetrom je dvigovalo tekmovalni nemir v srcih vodnikov, kar so čutili tudi njihovi štirinožci in to potrjevali z nestrpnim vedenjem. Predsednika obeh sodelujočih lovskih druženj, predsednik LKD Gorica **Angel Vidmar** in vodja prireditve Cernatič, sta pozdravila vse zbrane in jim zaželela veliko tekmovalnih užitkov in uspehov na tekmovanju. Uvodnim nagovorom sem se pridružil tudi jaz in vodnikom razložil, kako bo pote-

Pozdrav gostitelja ŠPP za Sežunov memorial 2006

kala tekma. Poseben prispevek k slavnostnemu odprtju tekmovanja je bil nastop LPZ Zlatorog iz Vipave.

Nato je sledilo žrebanje štartnih števil in razvrstitev tekmovalnih parov v tri skupine. Na koncu je vse pozdravila Andreja Strajnar, delegatka KZS, in označila začetek tekmovanja.

Izsušeno zemljišče in veter sta psom na polju povzročala kar precej težav, saj so omenjene razmere vplivale na občutljivost nosu (vonjanja) in temu primerno zaznavanje divjadi. Vendar so vse delo kljub težavam bolj ali manj uspešno opravili vsi.

Nestrpni vodniki in njihovi psi čakajo na začetek tekmovanja.

Najboljši prvi trije vodniki na ŠPP - SM

Vodno delo smo preizkušali na umetnem jezeru Vogršček, kjer je teren precej zahteven in so psi morali pokazati veliko mero volje do dela v vodi in dokajšnjo stopnjo izšolanosti. Slediti so morali tihim in vidnim poveljem svojih vodnikov, ki so jih z brega usmerjali pri preiskovanju zaraščene vodne površine.

Pri vajah ubogljivosti so psi morali pokazati predvsem lovsko pravično prinašanje uplenjene divjadi (zajca), kar je ena temeljnih nalog ptičarja pri lovu na malo divjad. Vaje ubogljivosti se izkazujejo tudi tako, da se pes popolnoma podreja

ukazom svojega vodnika in mu je v lovišču pri lovu na malo divjad v veliko pomoč, pa tudi na zalazu, čakanju na stojišču ipd.

Pohvalno je, da je na memorialu sodelovalo tudi nekaj novih vodnikov, ki si zaslužijo pohvalo, da so svoje pse uspešno pripravili za tako zahtevno tekmo.

Na sodniški seji, ki je bila v poznih popoldanskih urah, smo analizirali potek tekmovanja in dosežene rezultate. V skladu s merili za ocenjevanje smo pse razvrstili v nagradne razrede po razporedu, ki je razviden iz preglednice.

Slavnostni razglasitvi rezulta-

Rezultati Sežunovega memoriala (2006)

Ime psa	Pasma	Vodnik	Nagr. razred	Točk	Opombe
1. Ajda Horvatova	NKP	Janez Horvat	1 A	212	CACT-SLO, CACIT Najboljša na polju
2. Kora v. Falkenhorst - O.	NKP	Vili Postružnik	1 B	207	R.CACT-SLO, R.CACIT Najboljša v vodnem delu
3. Ajša Forminska	NŽ	Alojz Žiher	1 C	204	
4. Deni Panoramski	NKP	Janez Horvat	1 D	201	
5. Čiro Panoramski	NKP	Franc Turnšek	1 E	199	
6. Doro Bogvladski	NŽ	Savo Juren	1 F	197	
7. Cina Ipavčevska	NKP	Aljaž Šobar	1 G	196	
8. Asta Free Minds	NŽ	Tatjana Klinar	3 A	184	
9. Elk Lovrenški	NKP	Stanko Donaj	3 B	176	
10. Feja Bogvladska	NŽ	Vlado Bogdanovič			Diskvalificirana (izločena)

9. uporabnostna preizkušnja za nemške prepeličarje

Kljub želji Društva ljubiteljev nemških prepeličarjev, naj bi se uporabnostna preizkušnja za nemške prepeličarje organizirala vsako leto, to ni bilo mogoče. Organizacija te preizkušnje ni bila nikoli vprašljiva. Večkrat se je na preizkušnjo prijavilo premalo vodnikov s psi, saj veljavni pravilnik in statut društva določata, da mora biti za to vrsto preizkušnje prijavljenih najmanj pet psov. Kljub vsestranski uporabnosti in zadovoljivi številčnosti psov te pasme se na razpis prijavi premalo interesentov. Zadnja uporabnostna preizkušnja je bila leta 2002 v organizaciji **LKD Nova Gorica**. Bila je vzorno pripravljena in je potekala dva dni.

Lani (2006) je organizacijo uporabnostne preizkušnje prevzelo **LKD Maribor** in jo izvedlo 29. 10. v lovišču **LD Polskava**. Prijavilo se je 6 (šest) vodnikov s svojimi prepeličarji. Dan

pred prireditvijo so sodniki položili krvne sledove. Dolžine sledov so ustrezale veljavnemu pravilniku za to preizkušnjo. Naslednje jutro se je pred zborom sestel sodniški zbor v sestavi: **Jože Pangerl, Jože Rus, Milan Udovč, Franc Dečman in Anton Selinšek**. Vodja prireditve je bil kinolog LD Polskava **Alojz Lorber**. Po zajtrku in žrebu štartnih števil sta potek tekmovanja opisala vodja prireditve in vodja sodniškega zbora. Da je prireditev potekala nemoteno, so veliko pripomogli domači lovci in pripravniki. Teren je bil za takšno tekmo izjemen, imeli pa smo tudi srečo z vremenom, ki je v tem času lahko zelo nepredvidljivo.

S strani sodnikov je bilo splošno ugotovljeno, da so bili psi ubogljivi in dobro vodljivi. Nekoliko slabše je bilo delo v prinašanju pernate divjadi in zajca po vlečki. Prav pri tej disciplini je najbolj opaziti, da je v loviščih male divjadi vse manj in psi nimajo več toliko možnosti za prinašanje in utrjevanje. To za prepeličarja, ki lovi v sredogorju ali še više, ni preveč zahtevno. Prepeličar, ki lovi v nižinskih loviščih, pa mora biti absolutno večš prinašanja male divjadi, sicer ne moremo trditi, da je pes lovsko uporaben. Dva psa od šestih te discipline nista opravila in sta bila izločena iz nadaljnjega tekmovanja. V vodnem delu ni bilo presenečenj, saj je delo v vodi za te pse pravi užitek. Presenetilo nas je tudi delo po krvnem sledu, saj so ga vsi štirje odlično opravili. Nekateri med njimi že uspešno iščejo na naravnem krvnem sledu. Omeniti moram, da sta vsako disciplino ocenjevala dva sodnika. Takoj po preskusu psa v vsaki disciplini je bil rezultat jasno izrečen in pojasnjen tako, da na koncu preizkušnje od

vodnikov ni bilo nobene pritožbe. Ko so bili sodniški izračuni opravljeni, je vodja sodniškega zbora razglasil rezultate 9. uporabnostne preizkušnje za nemške prepeličarje.

Prvo mesto je zasedel pes **Blisk** last **Dušana Štokelja** iz Tolmina (248,5 točke in II. n. r.); drugo mesto je pripadlo **Boju** iz **Humalaškega** lastnika Franca Liparja iz Pišec (242,0 in II. n. r.); tretja pa je bila prepeličarka **Bora** z vodnikom **Aleksandrom Hernaustom** iz Podplata (242,5 točke in III. n. r.). Četrta je bil mladi nemški prepeličar **Boj**, last **Bruna Levarta** s Pragerskega (239,5 točke in III. n. r.).

Omeniti moram, da bi se po seštevku točk lahko vsi psi uvrstili v prvi nagradni razred. Ker pa je po pravilniku pogoj, s kakšno sodniško oceno mora biti opravljena posamezna disciplina, je razvrstitev v posamezne razrede drugačna. Pokale, priznanja in praktične nagrade sta vodnikom izročila vzrejni referent za nemške prepeličarje **Jože Pangerl** in vodja sodniškega zbora. Vsem uspešnim vodnikom iskrene čestitke, vsem, ki so pripomogli, da je bila prireditev pravilno opravljena, pa prisrčna zahvala.

Anton Selinšek, kin. sodnik

12. državna tekma po umetnem krvnem sledu

Samostojna tekma po umetnem krvnem sledu je potekala 16. 9. 2006 lovišču v **LD Gozdnik - Griže** pri Žalcu in v organizaciji **LKD Celje** in **VK za barvarje pri KZS**.

Tekmo je vodil in odlično izpeljal kinološki sodnik **Milan Udovč**, sicer član LD Griže in VK KZS za barvarje.

Že dan prej, popoldne v deževnem vremenu, smo se kinološki sodniki s spremljevalci iz LD Gozdnik - Griže sestali v Gostišču Zibika v Grižah in se odpravili polagati umetne krvne sledove. Vse smo predhodno »strasirali«, t. j. s števcem smo izmerili korake, za kar je poskrbel poštvovalni vodja prireditve **Milan Udovč**. Sledovi so bili speljani po enakovrednem terenu, enako dolgi, tako da so vsi nastopajoči imeli zagotovljene enakovredne možnosti za delo.

Kinološki sodniki **Maja Lesjak, Jani Krivec, Slavko Žleb-**

Uspešni vodniki in prepeličarji na 9. uporabnostni preizkušnji nemških prepeličarjev 29. 10. 2006 na Polskavi

tov je sledila podelitev nagrad in pokalov. Po zaključnem govoru delegatke KZS smo bili vsi povabljeni na »zadnji pogon«. Po okusno pripravljeni večerji in kozarčku vipavca smo se razšli z lepimi občutki in željami, da bi se prihodnje leto ponovno srečali v še večjem številu.

Na tem mestu se v imenu DLP zahvaljujem vsem udeležencem prireditve. Največja zahvala in pohvala vsekakor velja vodji prireditve Ivanu Cernatiču, ki je z veliko mero požrtvovalnosti zbral tudi bogata darila, organiziral nemoten potek prireditve na terenu in pogostitev vseh udeležencev. Zahvaljujem se vodstvom LD Čaven in Lijak za prostor v lovski koči in uporabo lovišča, LKD Gorica za finančni prispevek in predsedniku LKD Angelu Vidmarju za pomoč pri vodenju protokola.

Tekmovalci in vsi drugi udeleženci memoriala so bili še posebno počaščeni zaradi prisotnosti članov družine Sežun, ki so prireditev spremljali od začetka do konca. Zahvaljujemo se jim za njihov finančni prispevek. Zahvala je namenjena tudi vsem sponzorjem, navedenim v priložnostnem katalogu, ki so prispevali k uspešni izvedbi prireditve.

Vladimir Kobal, kin. sodnik

nik, **Marjan Kodrun** in podpisani smo za vsak sled porabili 2,5 dl krvi srnjadi in ob sledu položili kontrolne lističe, ki jih je pripravil tajnik VK **Alojz Drnovšek**.

Naslednje jutro nas je pričakal deževen dan. Celjski rogisti so nas z ubranimi melodijami povabili v zbor, in sicer vodnike z različnimi pasmami lovskih psov: od specialistov bavarskega in hanovskega barvarja do prepeličarja in slovaškega kopova.

Pozdravila sta nas predsednik LKD Celje **Jože Pangerl**, dr. vet. med., in starešina LD Gozdnik Griže **Karlo Gril**.

čas izdelovanja sleda. S številom zbranih kontrolnih lističev vodnik dokazuje, da sta skupaj s štirinožnim pomočnikom sledila po položenem umetnem krvnem sledu in kako natančno.

Kljub dežju, deževalo je ves čas prireditve, so bili rezultati zelo dobri (glej preglednico).

Po razglasitvi rezultatov in podelitvi nagrad, ki so jih prispevali LPN Medved - Kočevje, LPN Kozorog - Kamnik, LPN Fazan - Beltinci, Puškarstvo Simon Skobir, s. p., iz Slovenj Gradca, Marjan Tušak iz Kamnika ter drugi, smo ob bogati pogostitvi, ki jo je pripravilo LKD Celje, izmenjali

Foto: Alojz Drnovšek

Prvouvrščena vodnika: Aleksander Hernaus s prepeličarko Boro in Roman Kos z bavarskim barvarjem Nerom Vatrova. V ozadju so člani sodniškega zbora Maja Lesjak, pripravnik Zdravko Brezovšek, Marjan Kodrun, Slavko Žlebnik, predsednik VK za barvarje Bojan Deberšek, vodja prireditve Milan Udovč in Jani Krivec.

Po žrebanju štartnih števil in pojasnitvi načina preskušanja disciplin smo se odpravili na teren.

Posebnost samostojnega tovrstnega tekmovanja je v tem, da sodnik tekmovalnega para ne spremlja tako rekoč za petami, temveč mu pokaže le približno mesto nastrela. Nato par sledenje opravi sam in vodnik na koncu sleda sodniku pokaže pobrane kontrolne lističe in sodnik zapiše

vtise in sklenili prireditev, ki je zaradi odlične organizacije kljub slabemu vremenu zapustila lepe vtise.

Zahvaljujem se vsem sponzorjem, vsem pomočnikom, vsem sodnikom, še posebno pa vodnikom ter vodstvom LD Gozdnik - Griže, LKD Celje in vodji prireditve za kakovostno in korektno izpeljano prireditev!

Bojan Deberšek
(predsednik VK za barvarje)

Rezultati 12. državne tekme po KS

Vodnik		Pes – psica, rezultati
Dean Purgaj	Lenart	Vir Lovski Bb001384, 110 točk – II. n. r.
Roman Kos	Zagorje	Nero Vatrova Bb001397, 130 točk – I. n. r. - CACT SLO
Tomaž Pavčnik	Hrastnik	Daša Hb000886 – ni opravila
Dejan Poljanšek	Notranje Gorice	Astor SK00001, 120 točk – I. n. r.
Peter Letonja	Ptuj	Capi Hb 000797 – ni opravil
Teodor Šircelj	Ilirska Bistrica	Krupi Filk Ludbreg Bb – ni opravil
Janez Šumak	Šmartno ob Paki	Dino Hb000988, 120 točk – I. n. r.
Silvo Mravlje	Dornberk	Ari Bb001451, 75 točk – III. n. r.
Radoš Burnik	Spodnja Idrija	Drina Bb001317, 91 točk – II. n. r.
Aleksander Hernaus	Podplati	Bora Pr003012, 130 točk – I. n. r. R. CACT SLO

Foto: Alojz Drnovšek

Vodnik Dean Purgaj s četrtouvrščenim bavarskim barvarjem Virom Lovskim

Res ni potrebno tako!

Zares ni potrebno tako, dragi lovski in kinološki tovariši, **Dušan Lepšina**. Če si lovsko kinologijo želel konstruktivno kritizirati (glej Lovec, 1/2007, str. 51), bi pričakoval, da se boš malo bolj potrudil, ker je kritike vsekakor potrebna. Vendar je treba gradivo za takšno kritiko dobro poznati. Za poznavanje ni dovolj pridobljeno znanje ob obisku nekaj lokalnih telesnih ocenjevanj in preizkušenj naravnih zasnov lovskih psov. Že v uvodu te ne razumem, ko navajaš, da si dolgoletni izkušen vodnik špringer španjelov, hkrati pa bi želel videti, kako poteka PNZ za španjele. A prav na takem PNZ si bil natanko pred enim letom neuspešen.

V konkretnem primeru tvoje kritike gre za našega lovskega tovariša in prijatelja ter kinološkega sodnika **Srečka Erceka**, ki ga skoraj vsi, ki imamo opravka z lovsko kinologijo – prepričan sem, da tudi ti – že vrsto let ali desetletij dobro poznamo. Je pač posebej. Ga ni, vključno z menoj, ki mu ne bi kdaj kaj zameril, in ga ni, ki mu ne bi tega tudi sčasoma 'odmeril'. Vendar veš, da »pes, ki veliko laja, ne grize«. Vem pa nekaj: Srečko je

bil vedno, na njemu lasten in njemu svojski način najbolj kritičen (beri tudi neotesan) do vodnikov, kadar je bil z njimi nezadovoljen ob spoznanju, da so pri vzgoji in vodenju ter nato šolanju psov vložili mnogo premalo osebnega truda. Do sposobnosti lovskih psov pa je dosledno kritičen le toliko, kolikor mu dovoljuje stroka. Kako ironično, da neotesanost največkrat pomeni tudi iskrenost, kar pa velikokrat boli. Praviš, da je vzel na piko dva starejša možakarja. Za enega od njiju zagotovo vem, da je Srečka obiskoval že precej časa pred PNZ, da bi mu pomagal šolati in pripravljati psa za PNZ. Pa ne zato, ker šolanje ne bi potekalo z vsemi Srečkovimi »opazkami« in prispodobami, tudi ne, ker naj bi Srečko psa pozneje ocenjeval, saj takrat niti Srečko niti vodnik nista vedela, da bo Srečko na naši prireditvi sodeloval kot delegirani sodnik. Ampak zato, ker je vodnik vedel, da se Srečko na zadeve spozna in mu je tozadevno popolnoma zaupal. Srečko se je na prireditvi znašel le zato, ker je moral tovariško vskočiti na pomoč zaradi malomarnosti vodnikov, ki psov za preizkušnjo niso prijaviili v predpisanem roku, ampak so nekateri prijaviili psa le dan pred prireditvijo ali pa sploh ne! Za-

radi take nedoslednosti pač nastanejo težave s številčnostjo psov in številom razpoložljivih kinoloških sodnikov, še posebno ob znanem pomanjkanju tega kadra in še posebno, kadar je na isti dan še katera druga pomembnejša preizkušnja za šarivce; kot je bila isti dan tista v Podčetrtku. Kakšen odziv bi šele bil, če bi polovico vodnikov zaradi nedosledne prijave, tisti dan že pred začetkom preizkušnje, poslali domov? Sicer pa po vsaki prireditvi sedemo za mizo in si povemo, kaj je bilo narobe in kaj je bilo dobro. Sprejememo tudi morebitne pritožbe in v tem pomenu poskrbimo za ustrezne ukrepe. Na koncu

izključno prirojeno naravno zasnovno lovskih psov za delo. Glede števila lovskih psov, ki naj bi jih sodnik ocenil na preizkušnji, si še kinološka stroka ni enotna. Ene vzrejne komisije imajo to določeno, druge ne. V bistvu delegirajo (določijo) kinološke sodnike na vse preizkušnje lovskih psov vodstva vzrejnih komisij. K nam nikoli na nobeno prireditev ne delegirajo več kot dva sodnika. Zato odločitev, koliko psov na dan lahko ocenijo, prepuščamo kinološkim sodnikom, ki imajo na voljo en dan. Če v tem času psov ne morejo oceniti, prireditev lahko nadaljujemo neki drugi dan. Termin

Foto: B. Tucovič

Na preizkušnji bom imel težave le, če me bo vodil neroden gospodar.

se vedno razidemo v prijateljskem duhu. Če nekdo predčasno zapusti prireditev, vsega tega ni deležen in očitno kuha zamero.

V sezoni 2006 smo kljub vsemu pravočasno obvestili referente za lovsko kinologijo z okrožnico, da če bodo vodniki pokazali interes, lahko organiziramo tudi pri nas v Posavju seminar in izpit za osnovno šolanje lovskih psov VP-1 in VP-2 ter organiziramo priprave na JZP ptičarjev, kjer bi lahko sodelovali tudi šarivci. Vse bi potekalo pod strokovnim vodstvom kinološke sodnice **Andreje Strajnar**, ki ima ustrezno strokovno znanje, kvalifikacije in naziv za tovrstno šolanje. Tudi o strokovnih predpisih bi dobili vse informacije. A glej, zanimal se je samo eden vodnik, pa še on je odstopil.

Žal, dragi Dušan, lovci vodniki ne moremo po lastni volji in željah postavljati pogojev, kako naj se posamezna prireditev izpelje, saj so zadeve že vnaprej določene in normirane v skladu s Pravilnikom o strokovnem delu KZS. Na PNZ, kot osnovni preizkušnji, ki nima nobenega tekmovalnega pomena, se ugotavlja

določimo skupaj z vodniki in sodniki. To je kar ustaljena praksa. Gre namreč tudi za tradicionalne preizkušnje, ki potekajo ob istih dnevih na skoraj istih mestih že trideset let. Doslej so bile dobro izpeljane in so prinašale ugodne rezultate brez nepotrebnih zapletov, četudi je bil zraven sodnik Srečko Ercek – tudi ko sem sam v protest njegove neotesanosti zapustil eno od takšnih prireditev. Je pa tudi res, da Srečko ni edini kinološki sodnik in tudi sam nisem edini vodnik in nismo edino LKD, ki organizira PNZ in druge kinološke prireditve. Vsekakor bomo morali v lovstvu enkrat že spoznati, da brezplodne kritike in razprave, ki so v zadnjem času postale nepisano pravilo, lovstvu ne prinašajo nič dobrega, ampak odražajo le sarkazem posameznikov. Nikakor vsi vsega (še) ne vemo in nismo vsi za vse, zato imamo v lovstvu in kinologiji ustrezne organe, kjer se uskladiamo in načrtujemo skupne interese. Le tako smo lahko predvsem legitimni in hkrati tudi kritično konstruktivni.

Branko Tucovič

Predvidena legla lovskih psov

Lovski terierji (SLRLt):

O: 5/I - VUP I, m: 5/II, 20. 1.,
Boštjan Predalič,
Mavsarjeva c. 22,
1357 Notranje Gorice.
O: 5/I, m: 5/I, 15. 1.,
Ladislav Čarman,
Zloganje 31/a, 8275 Škocjan.

Resasti jazbečarji (SLRJr):

O: 5/I, m: 5/II, 9. 2.,
Alojz Zobec,
Globočnikova 1, 1210 Šentvid.

Brandel braki (SLRBrB):

O: 5/I, m: 5/II, 28. 1.,
Franc Volmut,
Neža 12, 1420 Trbovlje.
O: 5/I, m: 5/I, 12. 2.,
Dean Jejčič,
Šmarje 48/b, 5295 Branik.

Beagli (SLRBig):

O: 5/I - Ch. SLO, m: 5/I, 12. 2.,
Valter Bordon,
Bonini 1, 6000 Koper.
O: 5/I, m: 5/II, 20. 1.,
Alojz Kumprej,
Ter 38, 3333 Ljubno ob Savinji.

Istr. kdl. goniči (SLRGIk):

O: 5/I, m: 5/I, 9. 2.,
Damjan Peternel,
Kambreško 3, 5215 Ročinj.
O: 5/I, m: 5/II, 2. 2.,
Metod Strojinc,
Besnica 1, 1261 Dobrunje.

Res. istr. goniči (SLRGlr):

O: 4/II, m: 4/I, 16. 2.,
Ivan Tomšič,
Trnje 7, 6257 Pivka.
O: 5/I, m: I/I, 25.1.,
Jože Mahne,
Bač pri Materiji 9/a,
6242 Materija.

Posavski goniči (SLRGp):

O: 5/I, m: 5/I, 18. 2.,
Marjan Sitar,
Pristava 5, 3212 Vojnik.

Hanovrski barvarji (SLRHb):

O: 5/I A, m: 5/I B, 20.1.,
Janez Srpčič,
Cerkle ob Krki 69,
8263 Cerkle ob Krki.
O: 5/I A, m: 5/II, 18. 3.,
Marjan Kodrun,
Javorje 6/c,
2393 Črna na Koroškem.
O: 5/II B, m: 5/I B, 11. 3.,
Franc Kalčevič,
Učakovci 15, 8344 Vinica.
O: 5/II, m: 5/II B, 19. 2.,
Franc Branko Plesnik,
Križan Vrh 23,
3256 Bistrica ob Sotli.

Bavarski barvarji (SLRBb):

O: 4/II, m: 4/I, 6. 3.,
Aleksander Kuster,
Velike Vrhe 19,
1295 Ivančna Gorica.

Brak-jazbečarji (SLRBj):

O: 4/I-UP-140 t, m: 5/I, 15. 3.,
Branko Gorza,
Trnovec 1, 1330 Kočevje.
O: 4/II, m: 4/II, 10. 3.,
Sašo Sila,
Kajuhova 2, 6215 Divača.
O: 5/I, m: 5/I, 25. 2.,
Robert Eler,
Orehovlje 39, 5291 Miren.
O: 5/I, m: 5/I, 25. 2.,
Boris Dolenc,
Petelinje 89, 6257 Pivka.
O: 4/I, m: 4/I, 22. 2.,
Aleksander Lauriha,
Dolga Njiva 15,
8212 Velika Loka.
O: 5/I, m: 5/I, 4. 3.,
Branko Gorza,
Trnovec 1, 1330 Kočevje.
O: 4/II, m: 3/I, 20. 2.,
Jože Cirnski, Obrežje 49 a,
8261 Jesenice na Dolenjskem.
O: 5/II, m: 5/I, 18. 2.,
Vili Jakop, Paka 4, 3205 Vitanje.
O: 4/I, m: 4/I, 9. 2.,
Marjan Prodnik,
Robanov kot 42, 3335 Solčava.
O: 5/II, m: 5/I, 15. 2.,
Boris Dolenc,
Petelinje 89, 6257 Pivka.
O: 5/I, m: 5/I, 11. 2.,
Jožica Metelko Kraševce,
Zagaj pri Ponikvi 17,
3232 Ponikva.

Angl. poentri (SLRPo):

O: 5/PPA, m: I/PPA, 26. 1.,
Janez Brajkovec,
C.B.E. 1/B, 8330 Metlika.

Nemški prepeličarji (SLRPr):

Rjavci:
O: 5/I, m: 5/I, 6. 3.,
Ivan Haložan,
Kozje 186, 3260 Kozje.
O: 5/I, m: 5/I, 27. 2.,
Franc Očepek,
Naselje na Šahtu 9,
1412 Kisovec.

Serci:

O: 5/II, m: 5/I, 1. 2.,
Gregor Prešern,
Dol. Kronovo 4,
8220 Šmarješke Toplice.
O: 5/I, m: 5/I, 16. 2.,
Vinko Otorepec,
Vrbje 10, 3310 Zalec.

5. 2. 2007

Kinološka zveza Slovenije

Mali oglasi

Orožje in optika

Prodaj rusko kombinirko IZH – 94, kal. .30 – 06/12 Mag. (Suhlova montaža), s str. daljnogledom Norconia 6 x 40. Cena 200.000 sit. Tel.: 051/355-162.

Kupim karabinko, kal. .222 Rem. ali .223 Rem., po možnosti znamke Mannlicher. Tel.: 041/556-752.

Prodaj tricevko Suhl, kal. 12 – 12/7 x 6,5 x 57 R, s str. daljnogledom in **karabinko** Orbis, M 112, kal. .243 Win., s str. daljnogledom Swarovski 1,5 – 6 x 42 (Suhlova montaža). Tel.: 031/226-390.

Prodaj naslednje lovske puške: kombinirko Brno Super, kal. 12/7 x 65 R, z menjalnimi cevmi 12/12; **kombinirko** Brno ZH, kal. 7 x 57 R/12, z menjalnimi cevmi 12/12, A. Zoli, kal. 16/7 x 57 R; **karabinko** CZ, kal. .308 Win.; **karabinko** Mauser, kal. 7 x 64; **karabinko** CZ, kal. .223 Rem. Na vseh puškah so montirani strelni daljnogledi Swarovski (Suhlova montaža). Prodaj tudi rusko **bock šibrenico** Toz 34, kal. 12/12, z ejektorji in rusko **bock šibrenico** Toz 34, kal. 20/20, z ejektorji (obe puški sta novi) ter **karabinko** CZ, kal. .223 Rem. s str. daljnogledom. Tel.: (03) 588-13-83 ali 041/690-051.

Prodaj risanico – repetirko CZ 550 Lux, kal. 7 x 64, s str. daljnogledom Docter 3 – 12 x 56, osvetljen križ (Suhlova montaža), staro 3 leta (cena 1.500 €); **kombinirko** Franconia (baskil Blaser, cevi Brno), kal. 12/30 – 06, s str. daljnogledom Meopta 1,5 – 6 x 42 (Blaser snemljiva montaža), stara 4 leta (cena 1.700 €); **MK puško** Brno 2, stara 25 let s str. daljnogledom Meopta 4 x 32, stara 2 leti (cena 250 €). Tel.: 031/393-993.

Prodaj enocevno prelamačo Baikal, kal. .308 Win., z montirano optično piko BSA RD 42. Tel.: 040/354-590.

Prodaj risanici – repetirki, kal. 6,5 x 57 in 8 x 57 IS (kopiti za levičarja). Tel.: 051/343-213.

Prodaj FN polavtomatsko puško, kal. 12/70; **enocvno šibrenico** – prelamačo, kal. 32; **šibrenico** Simmpsohn Suhl, kal. 12 – 12. Orožje je na ogled v trgovini Lovce v Grosupljem. Tel.: 041/662-642.

Prodaj dobro ohranjeno češko bokarico ZH 324, kal. 16/7 x 57 R, z menjalnimi cevmi 16/16 in naprožilom. Montiran je str. daljnogled Zeiss – Jena 4 x 32. **Zamenjam** jo tudi za **tricevko** (z mojim doplačilom). Tel.: 041/281-490.

Prodaj nov strelni daljnogled Swarovski – PV – N 2,5 – 10 x 56, z osvetljenim križem; **60 nabojev**, kal. 8 x 68 S, ABC in **40 nabojev** istega kalibra s kroglo Nosler. Tel.: 041/749-053.

Prodaj risanico Heym, kal. .30 – 06, Spr. s str. daljnogledom 3 – 12 x 56 in 1,5 – 6 x 42 (montaža MAK), oba z osvetlitvijo križa. Cena za obe puški je 1.800 €. Tel.: 041/635-075.

Prodaj lovsko repetirko Mauser s polnim oblesjem (štuc), kal. 7 x 64, s starejšim, s starejšim 4 x daljnogledom in dunajsko montažo in belgijsko šibrenico – brezpetelinko s priveznjenimi cevmi, kal. 16 – 16. Tel.: 01 251-92-32.

Prodaj repetirko Savage-Syntetic, kal. .308 Win., s str. daljnogledom Meopta 7 x 56 in **repetirko** Sabatti – Rover, kal. 6 PPC, s str. daljnogledom 4 – 16 x 50, ter **matrico za polnjenje** in **200 nabojev**. Tel.: 051/357-183.

Prodaj strelni daljnogled Zeiss – Jena s popolnimi montažnimi deli, **gumiran dvogled** 10 x 50 in **montažne dele** za zasučno (schwenk) montažo strelnega daljnogleda. Tel.: (04) 531-86-64.

Prodaj češko bokarico, kal. 16/7 x 57 R, s str. daljnogledom Zeiss 6 x 42 in **MK puško**, CZ – Brno, s str. daljnogledom. Obe puški sta malo uporabljeni in brezhibni. Cena je ugodna. Tel.: 041/871-703.

Prodaj dve risanici: CZ – M 70, kal. 7 x 64 (novo kopito, str. daljnogled Simmons 4 – 12 x 50, Leopold montaža), in Mauser, kal. 5,6 x 57 (str. daljnogled Simmons 6 – 18 x 40, zasučna montaža). Prodaj tudi **strelivo**. Tel.: 041/734-242.

Prodaj nov strelni daljnogled Tasco 4 – 12 x 56 190 E in **strelni daljnogled** Hunter 6 x 42 (100 €); **kranjsko karabinko**, kal. 8 x 57, JS s str. daljnogledom 3 – 9 x 42 (ugodno, 400 €) in rusko **MK puško** s str. daljnogledom 3 – 9 x 32 Tasco in dvema nabojnikoma na 5 nabojev (190 €). Tel.: 031/380-448.

Kupim matrico za polnjenje nabojev kal. 5,6 x 50 R, Mag. Tel.: 031/380-448.

Prodaj karabinko Mannlicher, kal. .222 Rem., malo uporabljano, odlično ohranjeno. Montiran je str. daljnogled Swarovski 6 x 42. Cena po dogovoru. Tel.: 031/473-990.

Prodaj risanico CZ, kal. .243 Win., s str. daljnogledom Swa-

rovski 6 x 42 (Suhlova montaža). Tel.: (03) 583-17-74.

Prodaj menjalno cev za enocvno prelamačo Blaser K 95, kal. .243 Win. Tel.: 040/545-115.

Prodaj polrisanico – **petelinko**, »biksarico«, izdelek Franca Sevcika, kal. 16 – 5,6 x 35 (Hornet). Tel.: 041/360-311.

Prodaj repetirko Steyr Daimler Puch, kal. 7 X 64, s strelnim daljnogledom 6 x 42 (Suhlova montaža). 031/331 253.

Prodaj polrisanico »biksarico«, kal. .22 Hornet – 16 s str. daljnogledom 6 x 42. Tel.: 041/644-088.

Lovski psi

Za paritev imam na voljo **nemškega goniča** (tribarvnega). Poležen 12. 6. 2005. Telesna ocena odlično, PNZ – I. n. r., vzrejna ocena 5/I. Tel.: 031/785-636.

Za paritev imam na voljo **nemškega prepeličarja** – **serca**. Ima odlično tel. oceno, BOB, CAC in CACIB, je izjemen gonič lisice in divjih prašičev. Tel.: 041/264-132.

Za paritev imam na voljo **brakjzbečarja** (SLRBj – 007142), poleženega 1. 2. 2005. Ima odlične ocene: tel. oceno, PNZ in vzrejno oceno. Tel.: 031/843-270.

V psarni Barjanska so na voljo še trije samci, nemški ptičarji – **žimavci**, poleženi 5. 12. 2006, potomci odličnih delovnih staršev. Informacije: tel.: 041/717-464.

Prodaj nemškega lovskega terierja (leglo 16. 12. 2006). Je potomec odličnih, delovnih staršev. Tel.: 040/354-590.

Prodaj leglo bavarskih barvarjev, odličnih staršev. Oba starša sta sledoglasna in ostra do ranjene divjadi. Tel.: 041/730-551.

Prodaj leglo kratkodlakih istrskih goničev (leglo 2. 2. 2007), odličnih staršev. Tel.: 031/396-552.

Kupim mladega nemškega prepeličarja – **serca**. Tel.: 041/281-490.

Sprejemam rezervacije za leglo tribarvnih nemških goničev (28. 2. 2007), delovnih

staršev z odličnimi ocenami. Tel.: 031/680-772.

Prodaj labradorki (prinašalki) **iz lovskega legla**, stari eno leto. Psički sta že osnovno šolani, lepega telesa in značaja. Tel.: 041/657-175.

Prodaj vrhunsko leglo angleških poentrov; potomci odličnih delovnih staršev. Mati: 5 x CAC, 1 x BOB, 1 x CACIB, 1 x R CACIB, 2 x šampion Nemčije; vzrejna ocena 5/I. Oče: 13 x BOB, 4 x CACIB, 10 x CAC; vzrejna ocena 5/I. Tel.: 041/396-710.

Za paritev imam na voljo **dva posavska goniča** z odličnimi ocenama. Psa nista v sorodu. Tel.: (07) 308-35-84.

Za paritev imam na voljo **odličnega in delovnega brakjzbečarja**. Tel.: 031/811-118.

Prodaj obetavno leglo nemških lovskih terierjev odličnih staršev. Oče VUP I. n. r., mati VP II. I je bila razglašena za najlepšo na VP. Tel.: 041/362-366.

Sprejemam rezervacije za mlade posavske goniče (leglo 8. 2. 2007), potomce najodličnejših slovenskih linij. Tel.: (02) 88-44-633 ali 031/613-302 (popoldne).

Predvideno je leglo (26. 3. 2007) psov pasme **kratkodlaka madžarska vižla**, odličnih delovnih linij. Mati: Vadasszfa Szello – PZP-158 t, PDB, HD-B; oče: Pitypang Magnas – PZP – 47 t, SPP – 200 t, I. n. r., PDB, HD- A, CH. SLO, 3 x BOB. Vzreditelj Vojeslav Krajnc, tel.: (02) 82-38-337, ali 041/576-987.

Drugo

Prodaj navadne jelene. Cena po dogovoru. Tel.: 051/652-682.

Izdelam vam valilnice in zimske krmilnice za ptice duplarice (več vrst) ter **montiram lovske trofeje** na naravne podložne deščice. Tel.: (01) 895-15-96.

Izdelam gamsove čope (tudi divji prašič, jelen, jazbec). Informacije po tel.: (04) 51-41-181 ali 041/819-231, Basaj.

Prodaj skoraj nov lovski kroj št. 28 (56). Cena po dogo-

OBVESTILO VODSTVOM LOVSKIH DRUŽIN GLEDE POŠILJANJA LOVCA

Ponovno preverite naslove vaših članov!

Tako kot smo v reviji Lovce objavljali in opozarjali že nekajkrat (npr. v Lovcu, 10/2006, str. 483, in v Uvodniku *Da vas Lisjak ne bo presenetil*, ki ga je za glasilo Lovce, 10/2006, str. 460, napisal vodja rač. programa LISJAK Darko But), je Uredništvo Lovca z letošnjo 2. številko glasila začelo zajemati podatke o naročnikih – članih LD le iz programa LISJAK.

Po januarskem povzetju podatkov pa žal ugotavljamo, da 205 naročnikom manjkajo popolni naslovi (ulica, hišna številka, pošta itn). Zato uredništvo opozarja, da posledično ne more odgovarjati za takšne neprežete izvide Lovca.

Tajnike lovskih družin oziroma družinske pooblaščenke za vnašanje v program LISJAK opozarjamo, naj takoj ponovno pregledajo podatke in jih uredijo vsak mesec najpozneje do 20. (dvajsetega) v mesecu za naslednjo številko!

Le tako Vam lahko zagotovimo, da bo Lovce nemoteno prihajal na vaše naslove.

Lovska zveza Slovenije
Uredništvo glasila Lovce

Gumbi iz jelenje roževine za lovske obleke in lovske srajce. Izdeluje Anton Intihar, Kamnik pod Krimom 8/a, 1352 Preserje. Tel.: (01) 36-31-293.

voru. Tel.: 051/377-496 ali (05) 36-68-472.

Prodaj 20 ustrojenih lisičjih kožuho in 50 ustrojenih kožuho nutrij. Tel.: 041/844-662.

Prodaj plemenskega jelena – lopatarja. Star je 5+ let, teža rogovja pa okrog 2,4 kg. Tel.: 031/783-525.

Izvezem vam logo vaše LD na lovsko srajco, kapo, jakno, nahrbtnik ipd. Tel.: 041/637-190.

Na zalogi imam 8 let star **kakovosten orehov les** za kopita lovskih pušk. Tel.: 041/857-223.

Prodaj preparata - preprogi iz muflona in jelena - damjaka ter moški lovski **kroj** št. 50. Tel.: 040/753-039.

Prodaj osebno vozilo BMW 320 D Touring, 2001, temno modre barve, 180.000 km. Cena 10.500 €. Tel.: 041/508-321.

Je v Sloveniji kje lovska družina, ki bi sprejela za člana – pripravnika upokojenca? Tel.: (01) 427-10-97 (Dolinšek).

Prodaj lestenec iz jelenjih rogov. Tel.: 040/623-093.

molex
LOVSKA OBLAČILA
INDUSTRIJSKA CONA TRZIN
Dobrava 1
Telefon: 00 386 (01) 562 13 10
040/524-355

ULTRA, d.o.o., NAZARJE

KAMENA SOL
(kosi od 1 do 3 kg)
NA ZALOGI!

Za naročila pokličite:
(03) 839-01-20 ali 040/677-046.

LOVSKO-KINOLOŠKO
DRUŠTVO ZASAVJE

organizira

tečaj za vodnike lovskih psov
z začetkom 3. 3. 2007 ob 15. uri v
prostoru Gasilskega društva Litija
na Ljubljanski 10 v Litiji.
Tečaj bo predvidoma trajal 75 ur,
število tečajnikov pa je omejeno na
10 do 15 udeležencev.
Telefon kontaktne osebe je
041/538-433.

Vabljeni!

VZREJNA KOMISIJA KZS ZA BARVARJE

organizira

**IZOBRAŽEVALNI SEMINAR ZA
IZKUŠENE VODNIKE KRVOSLEDCEV**

Tečaj bo 23. in 24. 3. 2007 z začetkom ob 13. uri na Mašunu (LPN Jelen - Snežnik). Seminar je namenjen aktivnim in izkušenim vodnikom krvosledcev. Kotizacijo v višini 50,00 €, ki vključuje ceno predavanj, namestitve in prehrane, nakažite na žiro račun KZS št.: 02010-0015148456.

Prijava in potrdilo o plačani kotizaciji pošljite do 15. 3. 2007 na naslov KZS, Ilirska 27,

1000 Ljubljana. Število udeležencev je omejeno na 35.

OPOMBA:

Tečaj za vodnike krvosledcev, skupaj s psi, bo kot ponavadi junija in bo obvestilo v majskem Lovcu.

Dodatne informacije na GSM 041-730-551, Bojan Deberšek.

**ŠE JE ČAS ZA REZERVACIJE JESENSKIH LOVOV
V NAJBOLJŠIH TERMINIH**

KANADA:

- Lov na losa; 6 dni na Novi Funlandiji, Brit. Kolumbiji. Lov v roku (oktober) od 3.600 € naprej vključno z odstrelom losa.
- Lov na črnega medveda in karibuja. George River, septembra, 6 dni za 3.990 €.
- 5 dni lova v roku (november) skupaj z odstrelom 2 belorepih jelenov za 2.700 €.

Najzanimivejši programi drugih dežel:

- ZDA: Lov v preriji Wyominga. 3 dni lova v spremstvu PASAT-a oktobra za 2.490 €, vključno z odstrelom viloroge antilope (pronghorn).
- RUSIJA: 6 dni lova v roku (september) vključno z odstrelom evropskega losa za 2.990 €.
- MADŽARSKA: 3 dni lova, 3 srnjaki za 990 €; začetek lova že 15. 4. 2007.
- MONGOLIJA: 8-dnevni aranžma na mongolskega kozoroga za 2.340 € (junij-november), vključno z letalskim prevozom iz Ljubljane. Odstrel kozoroga 1.450 €.

Pasat, d.o.o.

http://www.pasat.si > tel.: 01/428 37 40 > faks: 01/428 37 44 >
e-pošta: info@pasat.si

Hubertus
club d.o.o.
Ljubljana
Ribji trg 3
Tel.: 01/421 41 90
Faks: 01/421 41 91
GSM: 041/618 610
E-mail: hubertus.club@siol.net

ZIMBABVE

11-dnevni program potovanja,
bivanja in lova
z vključenim odstrelom
KAFRSKEGA BIVOLA
All inclusive Ljubljana-Ljubljana
6.600 €

DRUGI LOVI:

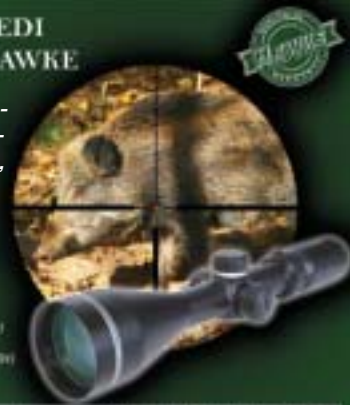
10-dnevni lovi: SLON, SABLE
ANTILOPA, NILSKI KONJ, KROKODIL
12-dnevni lov na LEOPARDA
14-dnevni kombinirani lovi:
LEOPARD/BIVOL;
LEOPARD/SABLE ANTILOPA;
18- in 21-dnevni kombinirani lovi:
SLON / LEOPARD / BIVOL;
LEV / LEOPARD / BIVOL
25-dnevni kombinirani lov: SLON /
LEV / LEOPARD / BIVOL

TANZANIJA – SELUS

7-dnevni program bivanja in lova
z vključenim odstrelom
KAFRSKEGA BIVOLA
že od 6.500 €

STREJNI DALJNOGLEDI
ANGLEŠKE FIRME HAWKE

Velika izbira strelnih daljnogledov z osvetlitvijo ali brez. Daljnogledi so polnjeni z dušikom, so odporni proti odsunu in imajo 5-letno garancijo.

NE 8x44 IP 39.500 SIT (114,070)
NE 1,5-8x44 IP 45.200 SIT (114,070)
NE 3,5-10x40 IP 53.700 SIT (124,070)

Informacije in naročila BELUGA, d.o.o., Ljubljana; Tel. 01 25 10 880 ali 041 72 60 11

**ŠE JE ČAS ZA NAROČILO
SLADKORNE PESE**

za krmljenje divjadi! Dobavljiva v jeseni.

Ker je v Sloveniji ukinjena predelava sladkorne pese, morajo biti zaradi setve želene količine znane vnaprej.

Z naročilom do 20. marca vam peso lahko pogodbeno zagotovimo po konkurenčni ceni.

Nudimo tudi možnost dostave.

Se priporočamo in pričakujemo vaša naročila.

Kontaktna oseba: JOŽE. GSM: 041/722-764.

DIVJAČINA MEGLEN

Anton Meglen, s. p.
Kolenča vas 14, 1313 STRUGE
Tel.: (01) 787-00-93;
GSM: 041/847-827

**ODKUPUJEM UPLENJENO DIVJAD
PO KONKURENČNIH CENAH.**

Odvoz opravljam po telefonskem sporočilu in po potrebi.

Se priporočam!

KROJASTVO

Branko Rožman, s.p.
Erjavčeva 5, Brežice
GSM: 031/544 808
www.krojastvo-rozman.si
e-pošta: krojastvo-rozman@siol.net

ROŽMAN

Slavnotejne
lovske kroje,
srajce (tudi
z dolgimi
rokavi),
telovnike,
hubertus
plašče
in pelerine
izdelujemo
po meri.

OPTIČNE PIKE

Optične pike so namenjene za hitro
streljanje in za streljanje
v razmerah slabše vidljivosti.

RD 42

RD 30H

RD 30

RD 25H

Optična pika 2. generacije
Povprečna
dolžina: 102 mm, teža: 325 g,
4 velikosti mrežne pike, 1 jakost
osvetlitve, spakirane v ohišju:
60 x 60 x 40 mm

BELUGA, d.o.o., Slovenska c. 8, 1000 Ljubljana; (01) 25 10 880, 041 72 60 11

Urhunska kakovost - sprejemljiva cena
LOVSKI SPEKTIV SANJU 15 - 45 x 60 WP

Izvestna vidljivost v mraku • urhunska kakovost slike • polnjen z dušikom
dolžina: 33 cm • teža: 960 g • neoprenska torbica

CENA:
64.900,00

Beluga, d.o.o., Ljubljana
Naročila in informacije: **01/25 10 880 ali 041/72 60 11**

interclass
cars d.o.o.
servis in prodaja vozil

VOLVO
Kontakt: Ljubljanska c. 39, (01) 2355 940
Ljubljana: Gorjupova 1, (01) 2000 940

Mazda
Ljubljana: Gorjupova 1, (01) 2000 955

Ugodnosti za člane L.D

www.interclasscars.si

STYCHEREI GABROVKA 1, 1274 GABROVKA T: 01 8971 920 G: 041 962 420
E-pošta: info@vezernjega.si Spletna stran: www.vezernjega.si

LOVSKA OBLAČILA

- jope iz termno velurja, izdelava tudi po meri in posebnih željah naročnika
- jakne in čokolne hlače, izdelane iz vodoodbojnega materiala
- polo majice iz bombaža
- čepice iz lodna in bombažnega kepra

VEZENJE

Na vseh oblačilih so vezeni različni lovski motivi iz našega arhiva ali po predlogi naročnika za obelajitev obletnice, srečanj, lovskih fejkmanov.

ZA LOVSKE DRUŽINE, KLUBE POSEBNI POPUSTI!

Naročeno blago vam pošljemo tudi po pošti!

Urhunska kakovost - sprejemljiva cena
LOVSKI DALJNOGLED 7 X 42 WP

- urhunska kakovost slike
- izvestna vidljivost v mraku
- široko vidno polje
- polnjen z dušikom
- natančna nastaviteljivost
- 10-letna garancija
- cena: **48.900,00 SIT**

BELUGA, d.o.o., Slovenska c. 8, 1000 Ljubljana; (01) 25 10 880, 041 72 60 11

Divjačina

IN GOZDNI SADEŽI

Andrej Goljat

- 144 strani – 21 x 26 cm
- cena: **24,62 EUR** (5900SIT), za bralce revije LOVEC samo 22,16 EUR (5510 SIT), brez stroškov poštne
- **NAROČANJE:** po telefonu ob delavniških dopoldnih: (01) 47 35 379, prek avtomatskega odzivnika 24 ur na dan: (01) 43 77 542, e-naslov: tanja@czd-kmeckiglas.si.

Kulinarično-fotografski tandem Andrej Goljat in Cveto Sonc v vrsto tematskih kuharic dodajata kulinarično predstavitev gozdnih dobrot. Knjiga vsebuje zanimive podatke o hranilni vrednosti divjačine in gozdnih sadežev, o nakupu mesa, kvašah, začimbah in prek 100 receptov različnih zahtevnosti za predjedi, juhe, testeninske in glavne jedi iz divjačinskega mesa ter raznolike priloge. Za piko na i je kuharski mojster dodal še najboljše recepte za sladice iz gozdnih sadežev.

